

Minister Sprawiedliwości

Waldemar Żurek

DWOiP-X.776.17.2026

Warszawa, 09.09. 2026 r.

Pan

dr Michał Sopiński

Rektor-Komendant

Akademii Wymiaru Sprawiedliwości

ul. Wiśniowa 50

02-520 Warszawa

DECYZJA

Na podstawie art. 138 § 1 pkt 1 w związku z art. 127 § 3, art. 104 § 1 i 2 oraz art. 107 § 1–3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2025 r. poz. 1691), w związku z art. 432 ust. 5 oraz art. 433 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2024 r. poz. 1571, z późn. zm.), po ponownym rozpatrzeniu sprawy odwołania dra Michała Sopińskiego z funkcji Rektora-Komendanta Akademii Wymiaru Sprawiedliwości, zakończonej decyzją Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 maja 2026 r., znak DWOiP-X.771.1.2026, na skutek wniosku dra Michała Sopińskiego z dnia 4 sierpnia 2026 r. o ponowne rozpatrzenie sprawy,

**utrzymuję w mocy decyzję Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 maja 2026 r.,
znak DWOiP-X.771.1.2026, w sprawie odwołania dra Michała Sopińskiego
z funkcji Rektora-Komendanta Akademii Wymiaru Sprawiedliwości.**

UZASADNIENIE

I. Przedmiot i zakres ponownego rozpatrzenia sprawy

Decyzją z dnia 28 maja 2026 r., znak DWOiP-X.771.1.2026, Minister Sprawiedliwości, działając na podstawie art. 432 ust. 5 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, odwołał dra Michała Sopińskiego z funkcji Rektora-Komendanta Akademii Wymiaru Sprawiedliwości. Decyzja została doręczona stronie w dniu 15 czerwca 2026 r.

(decyzja – k. 1648-1720 tom IX akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026)

W dniu 15 czerwca 2026 r. dr Michał Sopiński wystąpił do Ministra Sprawiedliwości, na podstawie art. 111 § 1 k.p.a., z wnioskiem o uzupełnienie decyzji, domagając się rozstrzygnięcia co do powodów nieuwzględnienia postanowienia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 27 maja 2026 r., sygn. akt K 11/26, oraz nadania decyzji numeru. Pismo obejmowało również odrębne żądanie sprostowania decyzji.

(wniosek – k. 1877 i n. tom X)

Postanowieniem z dnia 3 lipca 2026 r., znak DWOiP-X.771.1.2026, Minister Sprawiedliwości odmówił uzupełnienia decyzji w zakresie objętym wnioskiem strony. Postanowienie zostało doręczone dr. Michałowi Sopińskiemu w dniu 21 lipca 2026 r.

(postanowienie – k. 1989-1991 tom X akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026)

W dniu 21 lipca 2026 r. dr Michał Sopiński ponownie wniósł, za pośrednictwem Ministra Sprawiedliwości, skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie na decyzję z dnia 28 maja 2026 r., zaskarżając ją w całości. Skarga ta została wniesiona po doręczeniu postanowienia o odmowie uzupełnienia decyzji, niezależnie od skargi złożonej przez stronę uprzednio, w dniu 17 czerwca 2026 r. W skardze z dnia 21 lipca 2026 r. strona przedstawiła rozbudowane zarzuty dotyczące zarówno materialnoprawnych podstaw odwołania z funkcji Rektora-Komendanta, jak i sposobu przeprowadzenia postępowania administracyjnego, oraz powołała dalsze twierdzenia i dowody na ich poparcie.

(skarga z dnia 17 czerwca 2026 r. – k. 1992 i n. tom XII, skarga z dnia 21 lipca 2026 r. – k. 2467 i n. – k. 2467 n. tom XIII akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026)

Następnie, w dniu 4 sierpnia 2026 r., dr Michał Sopiński złożył wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy zakończonej decyzją Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 maja 2026 r., zaskarżając tę decyzję w całości. W treści wniosku strona wskazała w szczególności, że korzysta z przysługującego jej prawa do ponownego rozpatrzenia sprawy i z prawa tego nie rezygnuje, a złożone pismo należy traktować jako jej obowiązujące stanowisko w sprawie.

(wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy – k. 1 i n. akt sprawy DWOiP-X.776.17.2026)

Mając na względzie tożsamość przedmiotu obu pism, ich ścisły związek treściowy, jak również potrzebę pełnego uwzględnienia stanowiska strony, Minister Sprawiedliwości przy ponownym rozpatrzeniu sprawy uwzględnił łącznie argumentację, zarzuty, twierdzenia oraz wnioski dowodowe przedstawione

zarówno we wniosku z dnia 4 sierpnia 2026 r., jak i w skardze z dnia 21 lipca 2026 r., w zakresie, w jakim odnoszą się one do przedmiotu niniejszego postępowania. Oznacza to, że żaden z argumentów podniesionych przez stronę w tych pismach, mających znaczenie dla oceny przesłanek odwołania Rektora-Komendanta albo prawidłowości postępowania, nie został pominięty jedynie z tego względu, że został sformułowany w piśmie procesowym skierowanym do sądu administracyjnego.

Zgodnie z art. 127 § 3 k.p.a. od decyzji wydanej w pierwszej instancji przez ministra nie służy odwołanie, jednak strona niezadowolona z decyzji może zwrócić się do tego organu z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy, do którego stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące odwołań od decyzji. Ponowne rozpatrzenie sprawy nie polega wyłącznie na kontroli prawidłowości wcześniej wydanej decyzji ani na ocenie zasadności poszczególnych zarzutów podniesionych we wniosku. Jego przedmiotem jest ponowne merytoryczne rozpoznanie tej samej sprawy administracyjnej i wydanie rozstrzygnięcia po ponownej ocenie całokształtu okoliczności faktycznych i prawnych.

Minister Sprawiedliwości był zatem zobowiązany do ponownego ustalenia stanu faktycznego sprawy, ponownej oceny zgromadzonego materiału dowodowego oraz ponownego zastosowania właściwych przepisów prawa materialnego i procesowego. Zakres tej oceny nie ogranicza się do tych okoliczności, które strona wskazała jako zarzuty wobec decyzji z dnia 28 maja 2026 r. Obejmuje on całokształt sprawy, w tym również okoliczności i dokumenty, które zostały ujawnione, przedstawione przez stronę albo pozyskane przez organ po wydaniu poprzedniej decyzji i które mogą mieć znaczenie dla końcowego rozstrzygnięcia.

Ponowne rozpatrzenie sprawy wymaga przy tym dokonania samodzielnej i aktualnej oceny zebranego materiału. Minister Sprawiedliwości nie przyjmuje zatem jako wiążących ustaleń i ocen zawartych w decyzji z dnia 28 maja 2026 r. wyłącznie z tego powodu, że zostały one sformułowane w uprzednio wydanym rozstrzygnięciu. Każde z ustaleń istotnych dla zastosowania art. 432 ust. 5 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce podlega w niniejszym postępowaniu ponownej weryfikacji, z uwzględnieniem pełnego materiału znajdującego się obecnie w aktach sprawy.

Przedmiot sprawy pozostaje natomiast niezmieniony. Jest nim ustalenie, czy w odniesieniu do dra Michała Sopińskiego zachodzą określone w art. 432 ust. 5 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce przesłanki uzasadniające jego odwołanie z funkcji Rektora-Komendanta Akademii Wymiaru Sprawiedliwości, a

zatem czy w okresie sprawowania tej funkcji dopuścił się rażącego lub uporczywego naruszania przepisów prawa w stopniu uzasadniającym zastosowanie przewidzianego w tym przepisie środka nadzoru personalnego.

Poszczególne zagadnienia podnoszone przez stronę – w szczególności dotyczące właściwości Ministra Sprawiedliwości, znaczenia postanowienia Trybunału Konstytucyjnego w sprawie K 11/26, postępowań awansowych prowadzonych w Akademii Wymiaru Sprawiedliwości, postępowania prowadzonego przez rzecznika dyscyplinarnego, obowiązku zachowania apolityczności, organizacji aplikacji kuratorskiej, procedury zasięgnięcia opinii Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich, a także gwarancji procesowych strony – nie stanowią odrębnych przedmiotów postępowania. Są to kwestie wymagające rozważenia w ramach ponownej, całościowej oceny istnienia materialnoprawnych i procesowych podstaw rozstrzygnięcia w sprawie odwołania Rektora-Komendanta.

W konsekwencji w niniejszej decyzji Minister Sprawiedliwości ponownie ocenia całość zgromadzonego materiału dowodowego oraz wszystkie istotne okoliczności faktyczne i prawne sprawy, w tym argumenty przedstawione przez stronę po wydaniu decyzji z dnia 28 maja 2026 r. Wynik tej ponownej oceny, w tym znaczenie materiałów, które zostały włączone do akt po wydaniu poprzedniej decyzji, przedstawiono szczegółowo w dalszych częściach uzasadnienia.

II. Właściwość Ministra Sprawiedliwości i charakter prawny rozstrzygnięcia

1. Właściwość Ministra Sprawiedliwości

Akademia Wymiaru Sprawiedliwości jest uczelnią służb państwowych nadzorowaną przez Ministra Sprawiedliwości. Zgodnie z art. 8 ust. 1a ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej Uczelnia jest uczelnią służb państwowych nadzorowaną przez Ministra Sprawiedliwości, działającą na podstawie przepisów ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, posiadającą osobowość prawną oraz realizującą zadania na rzecz wymiaru sprawiedliwości i administracji publicznej.

Status ten znajduje odzwierciedlenie również w art. 433 ust. 1 pkt 2 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, zgodnie z którym uczelnia publiczna nadzorowana przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych albo Ministra Sprawiedliwości jest uczelnią służb państwowych. Stosownie zaś do art. 433 ust. 2 tej ustawy ministrowie, o których mowa w ust. 1, sprawują nadzór nad wskazanymi uczelniami na zasadach określonych w dziale XIII ustawy.

Do instrumentów tego nadzoru należy art. 432 ust. 5 p.s.w.n. Przepis ten stanowi, że jeżeli rektor rażąco lub uporczywie narusza przepisy prawa, minister może go odwołać, po zasięgnięciu opinii Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz właściwej konferencji rektorów. Kompetencja do odwołania rektora w razie spełnienia określonych w tym przepisie kwalifikowanych przesłanek wynika zatem bezpośrednio z ustawy i ma charakter kompetencji nadzorczej.

W odniesieniu do Akademii Wymiaru Sprawiedliwości ministrem właściwym do zastosowania tego środka jest Minister Sprawiedliwości. Wynika to z zestawienia art. 432 ust. 5 z art. 433 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 p.s.w.n. oraz art. 8 ust. 1a ustawy o Służbie Więziennej. Kompetencja ta nie jest wywodzona z organizacyjnego lub służbowego podporządkowania Rektora-Komendanta Ministrowi Sprawiedliwości ani z ogólnych uprawnień kierowniczych Ministra. Jej źródłem jest wprost ustawowa regulacja nadzoru nad uczelniami publicznymi.

W złożonym wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy strona ponownie zakwestionowała właściwość rzeczową Ministra Sprawiedliwości. Zdaniem strony art. 439 ust. 7 p.s.w.n., w związku z art. 66a ust. 1 i 5 ustawy o Służbie Więziennej, ustanawia szczególny model ustrojowy Akademii Wymiaru Sprawiedliwości, w ramach którego kompetencja do powołania i odwołania Rektora-Komendanta przysługuje wyłącznie Senatowi Uczelni. W konsekwencji, w ocenie strony, art. 432 ust. 5 p.s.w.n. jako regulacja ogólna nie może stanowić podstawy odwołania Rektora-Komendanta przez Ministra Sprawiedliwości.

Minister Sprawiedliwości, po ponownym rozpatrzeniu sprawy, stanowiska tego nie podziela.

Przed wszystkim zakres odesłania zawartego w art. 439 ust. 7 p.s.w.n. został przez ustawodawcę określony w sposób jednoznaczny. Zgodnie z tym przepisem w odniesieniu do uczelni służb państwowych nadzorowanej przez Ministra Sprawiedliwości przepisy ustawy o Służbie Więziennej stosuje się w sprawach, o których mowa w art. 439 ust. 1–6 p.s.w.n. Przedmiotem tych unormowań są szczególne rozwiązania dotyczące wyznaczania rektora uczelni służb państwowych i osoby pełniącej określoną funkcję kierowniczą, ich statusu oraz możliwości ich odwołania w modelu właściwym dla uczelni nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

W odniesieniu do uczelni Służby Więziennej regulacje te zastępują – w zakresie objętym art. 439 ust. 1–6 p.s.w.n. – odpowiednie przepisy ustawy o Służbie Więziennej. Skutkiem art. 439 ust. 7 p.s.w.n. jest zatem w szczególności to, że Rektor-Komendant Akademii Wymiaru Sprawiedliwości nie jest wyznaczany

i odwoływany przez Ministra Sprawiedliwości na zasadach określonych w art. 439 ust. 1 i 6 p.s.w.n., lecz jego powołanie i przypadki odwołania określa w tym zakresie art. 66a ustawy o Służbie Więziennej.

Z odesłania tego nie wynika jednak wyłączenie stosowania do Akademii Wymiaru Sprawiedliwości przepisów działu XIII p.s.w.n., w tym art. 432 ust. 5. Art. 439 ust. 7 nie odnosi się do art. 432 ust. 5 ani do systemu nadzoru uregulowanego w dziale XIII ustawy. Przeciwnie, art. 433 ust. 2 p.s.w.n. wyraźnie przesądza, że Minister Sprawiedliwości sprawuje nadzór nad uczelnią służb państwowych właśnie na zasadach określonych w tym dziale. Przyjęcie wykładni przedstawionej przez stronę wymagałoby więc w istocie przyjęcia wyjątku od art. 433 ust. 2, którego ustawodawca nie ustanowił.

Nie zachodzi również kolizja pomiędzy art. 66a ustawy o Służbie Więziennej a art. 432 ust. 5 p.s.w.n., która uzasadniałaby zastosowanie zasady *lex specialis derogat legi generali*. Przepisy te regulują odmienne sytuacje prawne, opierają się na odmiennych przesłankach i pełnią odmiennie funkcje.

Art. 66a ust. 1 ustawy o Służbie Więziennej określa zwykły ustrojowy tryb obsadzenia funkcji Rektora-Komendanta, powierzając jego powołanie Senatowi Uczelni na pięcioletnią kadencję. Z kolei art. 66a ust. 5 nakazuje Senatowi odwołanie Rektora przed upływem kadencji w dwóch szczególnych przypadkach: długotrwałej niemożności wykonywania obowiązków wskutek choroby oraz prawomocnego skazania za określone przestępstwo.

Art. 432 ust. 5 p.s.w.n. reguluje natomiast inną sytuację – reakcję organu sprawującego ustawowy nadzór nad uczelnią na rażące lub uporczywe naruszanie przez rektora przepisów prawa. Nie jest to element zwykłego mechanizmu obsadzania funkcji Rektora-Komendanta, lecz szczególny środek nadzoru nad legalnością działania uczelni, uruchamiany po wystąpieniu kwalifikowanej przestanki materialnoprawnej i po przeprowadzeniu określonej w tym przepisie procedury opiniodawczej.

Nie ma zatem podstaw do utożsamienia kompetencji Senatu z art. 66a ust. 5 ustawy o Służbie Więziennej z kompetencją Ministra wynikającą z art. 432 ust. 5 p.s.w.n. Senat nie odwołuje Rektora na podstawie art. 66a ust. 5 z powodu rażącego lub uporczywego naruszania przez niego prawa, zaś Minister nie wykonuje na podstawie art. 432 ust. 5 kompetencji Senatu przewidzianej w art. 66a ustawy o Służbie Więziennej. Są to dwie odrębne normy kompetencyjne odnoszące się do różnych stanów faktycznych.

Takie rozumienie przepisów znajduje potwierdzenie także w konstrukcji samego art. 432 p.s.w.n. Ustawodawca rozróżnił w nim sytuację zwykłego naruszenia prawa przez rektora od naruszenia mającego charakter rażący lub uporczywy. W pierwszym przypadku, zgodnie z art. 432 ust. 1 p.s.w.n., minister może wystąpić do kolegium elektorów albo podmiotu, który dokonał wyboru rektora albo go powołał, z wnioskiem o jego odwołanie. W przypadku Akademii Wymiaru Sprawiedliwości podmiotem, który – w zwykłym modelu ustawowym – powołuje Rektora, jest Senat Uczelni. Natomiast w przypadku wystąpienia kwalifikowanego naruszenia prawa art. 432 ust. 5 przyznaje ministrowi dalej idącą kompetencję do bezpośredniego odwołania rektora, po spełnieniu określonych w tym przepisie wymagań.

Odmierna wykładnia prowadziłaby do trudnego do zaakceptowania rezultatu systemowego. Oznaczałaby, że w przypadku Rektora-Komendanta Akademii Wymiaru Sprawiedliwości Minister Sprawiedliwości mógłby, stosownie do art. 432 ust. 1 p.s.w.n., zwrócić się do Senatu o jego odwołanie w razie naruszenia prawa, ale – jako jedyny z ministrów sprawujących nadzór na podstawie działu XIII – byłby pozbawiony przewidzianego w art. 432 ust. 5 instrumentu nadzorczego w przypadku naruszenia prawa o charakterze kwalifikowanym. Takie wyłączenie nie znajduje podstawy w treści ustawy.

Za współistnieniem obu mechanizmów przemawia również końcowa część art. 432 ust. 5 p.s.w.n. Ustawodawca wprost uregulował skutki sytuacji, „w przypadku odwołania rektora przez ministra”, nakazując odpowiednie stosowanie art. 24 ust. 7 i 8 p.s.w.n. Oznacza to, że odwołanie przez ministra oraz późniejsze obsadzenie funkcji rektora według właściwego dla danej uczelni mechanizmu są odrębnymi zdarzeniami prawnymi. W przypadku Akademii Wymiaru Sprawiedliwości szczególny tryb powołania nowego Rektora wynika z art. 66a ust. 1 ustawy o Służbie Więziennej. Zastosowanie przez Ministra środka z art. 432 ust. 5 p.s.w.n. nie prowadzi więc do przejęcia przez Ministra kompetencji Senatu do powołania następcy odwołanego Rektora ani do trwałego wyłączenia szczególnego modelu ustrojowego Uczelni.

Nie jest zatem zasadny argument strony, że zastosowanie art. 432 ust. 5 p.s.w.n. prowadzi do „pominięcia” Senatu Akademii Wymiaru Sprawiedliwości albo zastąpienia go przez Ministra Sprawiedliwości. Senat zachowuje kompetencje przyznane mu ustawą o Służbie Więziennej. Kompetencja Ministra do zastosowania szczególnego środka nadzoru personalnego ma natomiast własną, jednoznaczną podstawę ustawową.

Minister Sprawiedliwości podziela przy tym stanowisko strony co do ogólnej zasady, że kompetencji organów władzy publicznej nie wolno domniemywać ani wyklądać rozszerzająco. Wynika to również z art. 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Zasada ta nie przemawia jednak za stanowiskiem strony w niniejszej sprawie. Kompetencja Ministra nie jest bowiem domniemywana z ogólnej pozycji organu nadzorującego, lecz wynika bezpośrednio z art. 432 ust. 5 w związku z art. 433 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 p.s.w.n. oraz ustawowego określenia Akademii jako uczelni służb państwowych nadzorowanej przez Ministra Sprawiedliwości.

Powyższej oceny nie zmienia wszczęcie na wniosek dra Michała Sopińskiego postępowania przed Naczelnym Sądem Administracyjnym pod sygn. akt III OW 26/26. We wniosku inicjującym to postępowanie strona zmierzała do rozstrzygnięcia podnoszonego przez siebie sporu dotyczącego właściwości Ministra Sprawiedliwości i Senatu Akademii Wymiaru Sprawiedliwości.

Samo wniesienie do Naczelnego Sądu Administracyjnego wniosku o rozstrzygnięcie sporu o właściwość nie modyfikuje jednak ustawowych norm kompetencyjnych, nie pozbawia organu kompetencji wynikającej bezpośrednio z ustawy i nie wywołuje z mocy prawa skutku w postaci zawieszenia postępowania administracyjnego. W szczególności żaden przepis nie uzależnia możliwości wykonywania przez Ministra kompetencji z art. 432 ust. 5 p.s.w.n. od wcześniejszego zakończenia postępowania wszczętego na skutek takiego wniosku.

Minister Sprawiedliwości wskazywał ponadto w stanowisku przedstawionym w sprawie III OW 26/26, że pomiędzy Ministrem a Senatem Akademii Wymiaru Sprawiedliwości nie zachodzi spór o właściwość w rozumieniu przepisów regulujących kognicję Naczelnego Sądu Administracyjnego. Senat Uczelni nie jest organem administracji publicznej prowadzącym równolegle z Ministrem tę samą indywidualną sprawę administracyjną, a oba podmioty nie uznają się jednocześnie za właściwe albo niewłaściwe do rozpoznania jednej i tej samej sprawy. Odmienność stanowisk co do wykładni art. 432 ust. 5, art. 439 ust. 7 p.s.w.n. oraz art. 66a ustawy o Służbie Więziennej nie przekształca sama przez się sporu interpretacyjnego w spór o właściwość.

Po ponownym zbadaniu tej kwestii Minister Sprawiedliwości stwierdza zatem, że posiada właściwość rzeczową do prowadzenia niniejszego postępowania i do wydania rozstrzygnięcia w przedmiocie odwołania Rektora-Komendanta Akademii Wymiaru Sprawiedliwości na podstawie art. 432 ust. 5 p.s.w.n.

2. Charakter prawny rozstrzygnięcia

Rozstrzygnięcie wydawane na podstawie art. 432 ust. 5 p.s.w.n. ma formę decyzji administracyjnej.

Odwołanie rektora uczelni publicznej przez ministra na podstawie tego przepisu stanowi władcze, jednostronne i indywidualne rozstrzygnięcie organu administracji publicznej, skierowane do oznaczonej osoby i bezpośrednio kształtujące jej sytuację prawną. Jego skutkiem jest pozbawienie konkretnej osoby pełnionej funkcji Rektora, a tym samym zmiana jej indywidualnego statusu prawnego. Nie jest to wyłącznie czynność wewnętrzna, organizacyjna ani faktyczna czynność nadzorcza.

Stanowisko takie znajduje potwierdzenie w orzecznictwie sądów administracyjnych. W wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 28 stycznia 2021 r., sygn. akt II SA/Wa 1152/20, przyjęto, że akt odwołania rektora uczelni publicznej przez ministra ma charakter decyzji administracyjnej, jeżeli w sposób jednostronny i władczy rozstrzyga o sytuacji prawnej oznaczonego adresata.

Także strona w złożonym wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy przyjmuje, że rozstrzygnięcie Ministra ma charakter indywidualnego, władczego i jednostronnego aktu administracyjnego, bezpośrednio kształtującego jej sytuację prawną. Spór pomiędzy stroną a Ministrem nie dotyczy zatem samej formy prawnej rozstrzygnięcia, lecz przede wszystkim istnienia kompetencji Ministra oraz spełnienia materialnoprawnych i procesowych przesłanek zastosowania art. 432 ust. 5 p.s.w.n.

Administracyjnoprawny charakter rozstrzygnięcia oznacza, że postępowanie w sprawie jego wydania podlega przepisom Kodeksu postępowania administracyjnego, z uwzględnieniem przepisów szczególnych ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Zapewnia to stronie gwarancje właściwe dla postępowania administracyjnego, w szczególności prawo czynnego udziału w postępowaniu, zapoznania się ze zgromadzonym materiałem, składania wyjaśnień, stanowisk i wniosków dowodowych, a także możliwość poddania wydanego rozstrzygnięcia kontroli w przewidzianym prawem trybie.

Art. 432 ust. 5 p.s.w.n. ustanawia przy tym szczególny środek nadzoru personalnego. Nie służy on zastępowaniu organów uczelni w wykonywaniu ich ustawowych kompetencji ani bieżącemu ingerowaniu w autonomiczną działalność uczelni. Jego zastosowanie jest dopuszczalne wyłącznie wówczas, gdy w odniesieniu do osoby pełniącej funkcję rektora zostanie stwierdzone rażące lub

uporczywe naruszanie przepisów prawa oraz zostaną spełnione wymagania proceduralne przewidziane przez ustawodawcę.

Ocena, czy przesłanki te zostały w odniesieniu do dra Michała Sopińskiego spełnione, wymaga zatem indywidualizacji przypisywanych mu działań lub zaniechań, wskazania naruszonych norm prawnych, ustalenia kwalifikowanego charakteru tych naruszeń oraz oceny zasadności i proporcjonalności zastosowania środka przewidzianego w art. 432 ust. 5 p.s.w.n. Kwestie te są przedmiotem szczegółowych ustaleń i rozważań przedstawionych w dalszej części niniejszego uzasadnienia.

III. Przebieg postępowania, materiał dowodowy i gwarancje procesowe strony

1. Postępowanie poprzedzające wydanie decyzji z dnia 28 maja 2026 r.

Zawiadomieniem z dnia 12 marca 2026 r., znak DWOiP-X.771.1.2026, Minister Sprawiedliwości poinformował dra Michała Sopińskiego o wszczęciu z urzędu postępowania administracyjnego w sprawie jego odwołania z funkcji Rektora-Komendanta Akademii Wymiaru Sprawiedliwości na podstawie art. 432 ust. 5 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Jednocześnie strona została poinformowana o przysługujących jej uprawnieniach procesowych, w szczególności o prawie czynnego udziału w każdym stadium postępowania, dostępu do akt sprawy, sporządzania z nich notatek, kopii i odpisów, składania wyjaśnień i stanowisk oraz zgłaszania wniosków dowodowych. Od chwili wszczęcia postępowania strona miała zatem możliwość zapoznawania się z gromadzonym materiałem i przedstawiania własnego stanowiska co do okoliczności mogących mieć znaczenie dla rozstrzygnięcia.

(zawiadomienie o wszczęciu postępowania – k. 781 i n. tom IV akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026)

W toku postępowania Minister Sprawiedliwości podejmował czynności zmierzające do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego sprawy oraz zgromadzenia materiału pozwalającego na ocenę przesłanek określonych w art. 432 ust. 5 p.s.w.n. Materiał ten obejmował w szczególności dokumentację dotyczącą działań Rady Doskonałości Naukowej i postępowań awansowych prowadzonych w Akademii Wymiaru Sprawiedliwości, dokumenty dotyczące postępowania wyjaśniającego prowadzonego przez rzecznika dyscyplinarnego, materiały dotyczące aktywności publicznej Rektora-Komendanta, a także korespondencję dotyczącą realizacji przez Akademię zadań związanych z aplikacją kuratorską.

W wykonaniu obowiązku wynikającego z art. 432 ust. 5 p.s.w.n. Minister Sprawiedliwości wystąpił ponadto do Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich o przedstawienie opinii w sprawie. Przebieg tej procedury, daty doręczenia wniosków o wydanie opinii, znaczenie upływu ustawowego trzydziestodniowego terminu oraz charakter dokumentów przedstawionych po jego upływie zostały szczegółowo omówione w pkt IV niniejszego uzasadnienia.

(pisma do KRASP oraz RGNiSW zawierające prośbę o wyrażenie opinii – k. 792 i n. tom IV oraz k. 807 i n. tom V akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026)

W toku postępowania dr Michał Sopiński aktywnie korzystał z przysługujących mu uprawnień procesowych. Składał pisma zawierające stanowiska co do podstaw faktycznych i prawnych postępowania, zgłaszał wnioski i żądania procesowe, przedstawiał dokumenty, a także składał wnioski dotyczące wyłączenia osób uczestniczących w prowadzeniu sprawy. Do organu wpływały również żądania organizacji społecznych dotyczące dopuszczenia ich do udziału w postępowaniu. Kwestie dotyczące tych wniosków i żądań były rozpoznawane odrębnie, a ich znaczenie dla prawidłowości postępowania zostało przedstawione w dalszej części niniejszej decyzji.

W dniu 18 maja 2026 r. dr Michał Sopiński oraz jego pełnomocnik zapoznali się z aktami sprawy w siedzibie Ministerstwa Sprawiedliwości. Udostępniono im materiał zgromadzony w postępowaniu, obejmujący w szczególności dokumenty dotyczące postępowań awansowych, materiały związane z postępowaniem prowadzonym przez rzecznika dyscyplinarnego, dokumentację dotyczącą aplikacji kuratorskiej oraz dokumenty przedstawione przez KRASP i RGNiSW, które wpłynęły do organu przed tą datą. Strona miała możliwość sporządzania kopii dokumentów oraz przedstawiania dalszych stanowisk i wniosków do czasu wydania decyzji.

(protokół przeprowadzenia czynności zapoznania z aktami postępowania administracyjnego – k. 1019-1021 tom VI akt sprawy DWOiP-VI.771.1.2026)

Po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego i ocenie zgromadzonego wówczas materiału Minister Sprawiedliwości wydał w dniu 28 maja 2026 r. decyzję o odwołaniu dra Michała Sopińskiego z funkcji Rektora-Komendanta Akademii Wymiaru Sprawiedliwości.

2. Czynności i materiał przedstawiony po wydaniu decyzji z dnia 28 maja 2026 r.

Po wydaniu decyzji do akt sprawy wpłynęły dalsze pisma i dokumenty, z których część odnosiła się do zdarzeń istniejących już przed dniem 28 maja 2026 r., lecz nie była wówczas znana organowi albo nie znajdowała się w materiale stanowiącym podstawę pierwszego rozstrzygnięcia.

W szczególności w dniu 8 czerwca 2026 r. dr Michał Sopiński złożył wniosek dowodowy, w którym wniósł m.in. o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego albo instytutu naukowego lub naukowo-badawczego na okoliczności dotyczące charakteru postępowania wyjaśniającego prowadzonego przez rzecznika dyscyplinarnego i dopuszczalnego znaczenia materiałów pochodzących z tego postępowania. Wraz z późniejszymi pismami strony przedstawione zostały również dokumenty, których znaczenie nie było przedmiotem pełnej oceny w decyzji z dnia 28 maja 2026 r., w tym umowy zawarte pomiędzy Akademią Wymiaru Sprawiedliwości a Sądem Okręgowym w Warszawie w dniach 24 kwietnia i 20 maja 2026 r. w zakresie organizacji aplikacji kuratorskiej.

(wniosek z dnia 8 czerwca 2026 r. o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego – k. 1756 i n. tom IX akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026, pismo z dnia 8 czerwca 2026 r. z wnioskami dowodowymi i załącznikami – k. 1810 i n. tom IX akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026)

Wniosek dowodowy z dnia 8 czerwca 2026 r. został złożony po wydaniu decyzji Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 maja 2026 r., wobec czego nie mógł zostać rozpoznany przed wydaniem tej decyzji. W związku jednak ze złożeniem przez dra Michała Sopińskiego wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy Minister Sprawiedliwości poddał zgłoszone w dniu 8 czerwca 2026 r. żądanie dowodowe aktualnej ocenie w ramach ponownego, merytorycznego rozpoznania sprawy.

Postanowieniem z dnia 28 sierpnia 2026 r. znak DWOiP-X.776.17.2026 (k. 401 tom I), Minister Sprawiedliwości odmówił dopuszczenia i przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego, ewentualnie opinii instytutu naukowego lub naukowo-badawczego, z zakresu postępowań dyscyplinarnych, w szczególności postępowań dyscyplinarnych w szkolnictwie wyższym i nauce, na okoliczności wskazane przez stronę w piśmie z dnia 8 czerwca 2026 r.

Minister uznał, że zagadnienia objęte wnioskiem dotyczą przede wszystkim charakteru prawnego postępowania wyjaśniającego, przesłanek prawnych jego wszczęcia i prowadzenia oraz zasad wykorzystywania materiału pochodzącego z tego postępowania w innym postępowaniu. Ich ocena nie wymaga wiadomości

specjalnych w rozumieniu art. 84 § 1 k.p.a., lecz należy do organu stosującego prawo.

Zgodnie z art. 84 § 1 k.p.a. dowód z opinii biegłego służy wyjaśnieniu takich okoliczności faktycznych, których ustalenie lub ocena wymaga wiadomości specjalnych. Nie służy natomiast uzyskiwaniu opinii co do treści obowiązującego prawa, wykładni przepisów ani ich zastosowania do ustalonego stanu faktycznego. Czynności te należą do wyłącznej kompetencji organu prowadzącego postępowanie, który ponosi odpowiedzialność za prawidłowość podstawy prawnej i rozstrzygnięcia.

Okoliczności wskazane we wniosku dowodowym nie dotyczą faktów wymagających wiedzy z zakresu określonej dziedziny nauki lub praktyki zawodowej. Dotyczą zagadnień normatywnych, których rozstrzygnięcie wymaga wykładni właściwych przepisów, a nie wiadomości specjalnych.

Jednocześnie Minister Sprawiedliwości uwzględnił argumentację strony w tej części, w której wskazuje ona, że samo wszczęcie lub prowadzenie postępowania wyjaśniającego nie przesądza o popełnieniu przewinienia dyscyplinarnego ani o odpowiedzialności osoby, której postępowanie dotyczy. W toku ponownego rozpatrzenia sprawy organ nie traktuje samego faktu prowadzenia wobec dra Michała Sopińskiego postępowania wyjaśniającego jako dowodu rażącego lub uporczywego naruszania przez niego prawa. Ocena ta dokonywana jest samodzielnie, na podstawie materiałów źródłowych dotyczących konkretnych zachowań strony oraz całokształtu materiału zgromadzonego w niniejszym postępowaniu.

Decyzja z dnia 28 maja 2026 r. została doręczona stronie w dniu 15 czerwca 2026 r. Tego samego dnia dr Michał Sopiński wystąpił z wnioskiem o jej uzupełnienie oraz z żądaniem sprostowania. W dniu 17 czerwca 2026 r. wniósł natomiast skargę na decyzję do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie.

W toku czynności podejmowanych po wydaniu decyzji Minister Sprawiedliwości uzyskał również pismo Prezes Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 25 czerwca 2026 r., znak SSO.1130.1.2026, wraz z obszerną dokumentacją dotyczącą przebiegu współpracy Sądu Okręgowego z Akademią Wymiaru Sprawiedliwości w zakresie aplikacji kuratorskiej. Dokumentacja ta obejmuje m.in. korespondencję i projekty umów pochodzące sprzed dnia 28 maja 2026 r. oraz wyjaśnia okoliczności, w których doszło do podpisania umów przez Wiceprezes Sądu Okręgowego. Znaczenie tego materiału dla ustaleń faktycznych i oceny

zachowania Rektora-Komendanta zostało szczegółowo przedstawione w pkt VIII niniejszego uzasadnienia.

(pismo Prezes Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 25 czerwca 2026 r. wraz z załącznikami – k. 2143 i n. tom XI akt sprawy DWOiP-X. 771.1.2026)

W dniu 3 lipca 2026 r. Minister Sprawiedliwości wydał rozstrzygnięcia w przedmiocie wniosków strony dotyczących uzupełnienia i sprostowania decyzji oraz zawieszenia postępowania. Postanowienie o odmowie uzupełnienia decyzji zostało doręczone stronie w dniu 21 lipca 2026 r.

W tym samym dniu dr Michał Sopiński ponownie wniósł skargę na decyzję z dnia 28 maja 2026 r., przedstawiając rozbudowane stanowisko odnoszące się do całokształtu sprawy oraz powołując dalsze dokumenty i twierdzenia. Następnie w dniu 4 sierpnia 2026 r. złożył wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy, zaskarżając decyzję w całości i wskazując, że pismo to należy traktować jako jego obowiązujące stanowisko w sprawie.

W związku ze złożeniem wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy postępowanie zostało zarejestrowane pod znakiem DWOiP-X.776.17.2026.

W toku postępowania strona składała również dalsze wnioski dotyczące wyłączenia Ministra Sprawiedliwości oraz innych osób uczestniczących w prowadzeniu sprawy. Wnioski te były albo są przedmiotem odrębnych czynności właściwych organów. Ich przebieg, sposób rozpoznania oraz znaczenie dla możliwości dalszego prowadzenia niniejszego postępowania zostaną przedstawione odrębnie w dalszej części uzasadnienia.

3. Materiał dowodowy podlegający ocenie przy ponownym rozpatrzeniu sprawy

Ponownie rozpoznając sprawę, Minister Sprawiedliwości uwzględnił cały materiał zgromadzony w postępowaniu poprzedzającym wydanie decyzji z dnia 28 maja 2026 r., jak również dokumenty i stanowiska, które znalazły się w aktach po jej wydaniu, o ile pozostają one w związku z przedmiotem sprawy i mogą mieć znaczenie dla oceny przesłanek określonych w art. 432 ust. 5 p.s.w.n.

W szczególności ocenie poddano dokumenty przedstawione przez stronę wraz ze skargami, wnioskami dowodowymi oraz wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy, obejmujące między innymi:

1. postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 27 maja 2026 r., sygn. akt K 11/26, oraz dokumenty dotyczące jego przekazania Ministrowi Sprawiedliwości;

2. pisma strony dotyczące stanowisk KRASP i RGNiSW;
3. korespondencję dra Michała Sopińskiego z Radą Doskonałości Naukowej oraz dokumenty powoływane na okoliczność działań podejmowanych przez niego po uzyskaniu informacji o wznowieniu postępowań w sprawie nadania stopni doktora;
4. dokumenty dotyczące dalszego przebiegu niektórych postępowań wznowionych przez Radę Doskonałości Naukowej, w tym dokumenty odnoszące się do sprawy [REDACTED];
5. pisma kierowane przez Rektora-Komendanta do organów Akademii w związku z postępowaniami awansowymi;
6. pismo Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 30 stycznia 2026 r., znak WP.050.1.2026;
7. umowy zawarte pomiędzy Akademią Wymiaru Sprawiedliwości a Sądem Okręgowym w Warszawie w dniach 24 kwietnia i 20 maja 2026 r.;
8. pismo Prezes Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 25 czerwca 2026 r., znak SSO.1130.1.2026, wraz z załączoną dokumentacją dotyczącą przygotowania i zawarcia wskazanych umów;
9. materiały przedstawione przez stronę na poparcie argumentacji dotyczącej publicznej aktywności innych osób pełniących funkcje rektorów uczelni;
10. pozostałe dokumenty dołączone przez stronę do skargi z dnia 21 lipca 2026 r. oraz wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, w zakresie, w jakim odnoszą się one do okoliczności będących przedmiotem niniejszego postępowania.

Uwzględnienie wskazanych dokumentów w materiale sprawy nie oznacza przyjęcia ocen prawnych ani wniosków, które wyprowadza z nich strona. Minister Sprawiedliwości dokonał samodzielnej oceny ich treści, znaczenia dowodowego oraz związku z przesłankami rozstrzygnięcia. W szczególności odróżniono okoliczności faktyczne wynikające z poszczególnych dokumentów od przedstawionych w pismach strony ocen prawnych dotyczących znaczenia tych okoliczności.

Nie wszystkie dokumenty powstałe po dniu 28 maja 2026 r. mają przy tym jednakowe znaczenie dla ponownego rozpoznania sprawy. Część z nich odnosi się do zdarzeń późniejszych i nie zmienia ustaleń dotyczących wcześniejszego zachowania Rektora-Komendanta; inne – mimo późniejszej daty sporządzenia –

zawierają informacje lub wyjaśnienia odnoszące się bezpośrednio do zdarzeń istniejących przed wydaniem poprzedniej decyzji. Każdy z tych dokumentów został zatem oceniony stosownie do jego treści oraz okoliczności, których dotyczy, bez automatycznego przypisywania mu znaczenia korzystnego albo niekorzystnego dla strony.

Szczególne znaczenie ma w tym zakresie materiał dotyczący aplikacji kuratorskiej. Umowy z dnia 24 kwietnia i 20 maja 2026 r. istniały przed wydaniem decyzji z dnia 28 maja 2026 r., lecz nie zostały wówczas przedstawione Ministrowi Sprawiedliwości. Pismo Prezes Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 25 czerwca 2026 r. zostało natomiast sporządzone później, jednak opisuje i dokumentuje w znacznej części przebieg zdarzeń poprzedzających wydanie pierwszej decyzji. Z tego względu w postępowaniu ponownym dokumenty te zostały ocenione łącznie, bez ograniczeń właściwych sądowej kontroli legalności decyzji według stanu z chwili jej wydania.

Analogicznie Minister Sprawiedliwości uwzględnił dokumenty przedstawione przez stronę na poparcie jej twierdzeń dotyczących działań podejmowanych wobec Rady Doskonałości Naukowej, aktualnego stanu postępowań awansowych, charakteru postępowania prowadzonego przez rzecznika dyscyplinarnego oraz argumentów dotyczących swobody wypowiedzi i aktywności publicznej. Znaczenie każdego z tych materiałów zostało ocenione w odpowiedniej części dalszego uzasadnienia.

4. Gwarancje procesowe strony w postępowaniu ponownym

Ponowne rozpatrzenie sprawy zostało przeprowadzone z uwzględnieniem zasad wynikających z art. 7, art. 8, art. 10, art. 73, art. 77 i art. 80 k.p.a., w szczególności obowiązku dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego, wyczerpującego zebrania i rozpatrzenia materiału dowodowego oraz zapewnienia stronie czynnego udziału w postępowaniu.

Okoliczność, że zasadnicze akta administracyjne sprawy DWOiP-X.771.1.2026 zostały przekazane do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie wraz ze skargą i odpowiedzią Ministra Sprawiedliwości na skargę, nie ograniczyła możliwości prowadzenia postępowania ani realizowania przez stronę jej uprawnień procesowych. W Ministerstwie Sprawiedliwości pozostają akta zastępcze obejmujące pełne odwzorowanie akt administracyjnych, uzupełniane o dokumenty wpływające w toku postępowania po złożeniu wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy.

Pismem z dnia 13 sierpnia 2026 r., działając na podstawie art. 10 § 1 k.p.a., poinformowano dra Michała Sopińskiego o zakończeniu postępowania dowodowego oraz o tym, że sprawa znajduje się w końcowej fazie procedowania. Jednocześnie strona została poinformowana o prawie zapoznania się z całością zgromadzonego materiału dowodowego, sporządzania z niego notatek, odpisów i kopii, a także wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań przed wydaniem decyzji.

Stronie wskazano również sposób udostępnienia akt w siedzibie Ministerstwa Sprawiedliwości i poinformowano o okoliczności przekazania oryginalnych akt administracyjnych do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego oraz o znajdujących się w Ministerstwie aktach zastępczych obejmujących ich pełne odwzorowanie.

Tym samym także na etapie ponownego rozpatrzenia sprawy stronie zapewniono możliwość zapoznania się nie tylko z materiałem stanowiącym podstawę decyzji z dnia 28 maja 2026 r., lecz również z materiałami zgromadzonymi później, w tym tymi, które zostały wykorzystane przez organ przy ponownej ocenie sprawy.

Pismem z dnia 13 sierpnia 2026 r. Michał Sopiński został zawiadomiony o końcowej fazie postępowania administracyjnego II instancji. Strona została również zawiadomiona o prawie zapoznania się z całością zgromadzonego materiału dowodowego, sporządzania z niego notatek, odpisów i kopii, a także wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań przed wydaniem decyzji kończącej postępowanie.

Przesyłka pocztowa zawierająca powyższe pismo została skierowana do Michała Sopińskiego i nie została przez niego podjęta po prawidłowym awizowaniu i pozostawieniu do odbioru w placówce pocztowej przez 14 dni, zgodnie z art. 44 § 1 pkt 1 k.p.a., art. 44 § 2 k.p.a., 44 § 3 k.p.a. Przesyłkę należało uznać za doręczoną z dniem 2 września 2026 r.

Pismem z dnia 4 września 2026 r., złożonym w toku postępowania prowadzonego na skutek wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, strona wniosła o uchylenie w całości decyzji Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 maja 2026 r., znak DWOiP-X.771.1.2026, oraz o umorzenie – jako bezprzedmiotowego – postępowania administracyjnego wszczętego z urzędu w dniu 12 marca 2026 r. W uzasadnieniu pisma strona podniosła, że Minister Sprawiedliwości nie posiadał kompetencji materialnoprawnej do odwołania Rektora-Komendanta Akademii Wymiaru Sprawiedliwości, ponieważ kompetencja ta ma przysługiwać wyłącznie Senatowi Uczelni na podstawie art. 66a ust. 1 i 5 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie

Więziennej w związku z art. 439 ust. 7 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Zdaniem strony konsekwencją braku właściwości Ministra powinno być zastosowanie art. 138 § 1 pkt 2 w związku z art. 105 § 1 oraz art. 127 § 3 k.p.a.

Pismo to należało potraktować jako uzupełnienie argumentacji przedstawionej we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy oraz sprecyzowanie oczekiwanego przez stronę sposobu jej rozstrzygnięcia. Nie inicjuje ono odrębnego postępowania administracyjnego, lecz podlega rozpoznaniu w ramach ponownej, pełnej oceny sprawy zakończonej decyzją z dnia 28 maja 2026 r.

Przedstawione w piśmie stanowisko nie zasługuje na uwzględnienie.

Podstawę kompetencji Ministra Sprawiedliwości do wydania decyzji o odwołaniu Rektora-Komendanta Akademii Wymiaru Sprawiedliwości stanowi art. 432 ust. 5 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Przepis ten przyznaje ministrowi sprawującemu nadzór nad uczelnią kompetencję do odwołania rektora w przypadku stwierdzenia rażącego lub uporczywego naruszania prawa. Kompetencja ta wynika zatem bezpośrednio z przepisu ustawowego i nie jest wyprowadzana jedynie z ogólnej funkcji nadzorczej Ministra.

Zgodnie natomiast z art. 433 ust. 2 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce ministrowie wskazani w ust. 1 tego artykułu sprawują nadzór nad uczelniami służb państwowych na zasadach określonych w dziale XIII ustawy, z uwzględnieniem przepisów rozdziału regulującego funkcjonowanie tych uczelni. Odesłanie to obejmuje również art. 432 ust. 5 ustawy. Ustawodawca nie wyłączył stosowania tego przepisu do uczelni służb państwowych nadzorowanej przez Ministra Sprawiedliwości.

Odmiennego wniosku nie uzasadnia art. 439 ust. 7 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Zgodnie z jednoznacznym brzmieniem tego przepisu odesłanie do ustawy o Służbie Więziennej dotyczy wyłącznie „spraw, o których mowa w ust. 1–6” art. 439. Przepis ten modyfikuje zatem regulacje ustrojowe odnoszące się do uczelni służb państwowych w zakresie wskazanym w art. 439 ust. 1–6, nie uchyla natomiast zasad sprawowania nadzoru określonych w dziale XIII ustawy ani szczególnej kompetencji nadzorczej ustanowionej w art. 432 ust. 5. Przyjęcie stanowiska strony wymagałoby nadania art. 439 ust. 7 skutku wykraczającego poza wyraźnie określony w nim zakres odesłania.

Art. 66a ust. 5 ustawy o Służbie Więziennej oraz art. 432 ust. 5 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce regulują odmienne instytucje prawne. Pierwszy z tych przepisów nakłada na Senat Uczelni obowiązek odwołania Rektora-

Komendanta przed upływem kadencji w enumeratywnie wymienionych przypadkach: długotrwałej choroby albo prawomocnego skazania za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe. Drugi przepis ustanawia natomiast nadzwyczajny środek nadzoru państwowego, który może zostać zastosowany przez ministra sprawującego nadzór w razie rażącego lub uporczywego naruszania prawa przez rektora. Normy te różnią się przesłankami zastosowania, funkcją oraz organem uprawnionym do ich zastosowania. Sam fakt, że zastosowanie obu regulacji prowadzi do odwołania osoby pełniącej funkcję rektora, nie powoduje pomiędzy nimi kolizji ani nie uzasadnia uznania kompetencji Senatu za wyłączną.

Powyższą ocenę potwierdza konstrukcja art. 432 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. W przypadku naruszenia prawa przez rektora art. 432 ust. 1 przewiduje możliwość wystąpienia przez ministra do organu właściwego do powołania albo wyboru rektora z wnioskiem o jego odwołanie. Natomiast w kwalifikowanym przypadku rażącego lub uporczywego naruszania prawa art. 432 ust. 5 przyznaje ministrowi kompetencję do bezpośredniego odwołania rektora, po przeprowadzeniu przewidzianej ustawą procedury opiniodawczej. Ustawodawca świadomie rozróżnił zatem kompetencję organu uczelni do obsady funkcji rektora od nadzwyczajnej kompetencji nadzorczej ministra.

Art. 66a ustawy o Służbie Więziennej nie zawiera postanowienia, zgodnie z którym Senat Akademii Wymiaru Sprawiedliwości jest jedynym organem mogącym doprowadzić do odwołania Rektora-Komendanta, ani nie wyłącza stosowania art. 432 ust. 5 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Wyłączności takiej kompetencji nie można domniemywać, zwłaszcza wbrew art. 433 ust. 2 ustawy, który nakazuje stosowanie wobec uczelni służb państwowych instrumentów nadzoru określonych w jej dziale XIII.

Za przyjęciem odmiennej wykładni nie przemawia także konstytucyjnie chroniona autonomia szkół wyższych. Autonomia ta jest realizowana na zasadach określonych w ustawie i nie wyłącza ustanowionych przez ustawodawcę środków nadzoru państwowego. Zastosowanie kompetencji wynikającej wprost z art. 432 ust. 5 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce nie stanowi zatem niedopuszczalnej ingerencji opartej jedynie na ogólnie rozumianej funkcji nadzorczej.

Stanowisko Senatu Akademii Wymiaru Sprawiedliwości co do zakresu własnych kompetencji nie ma charakteru wiążącej wykładni przepisów ustawowych i nie

może prowadzić do uchylenia kompetencji przyznanej Ministrowi Sprawiedliwości bezpośrednio w ustawie.

W konsekwencji nie można podzielić twierdzenia, że postępowanie wszczęte z urzędu w dniu 12 marca 2026 r. było bezprzedmiotowe z powodu braku materialnoprawnej kompetencji Ministra Sprawiedliwości. Przedmiotem tego postępowania była ocena, czy zachodzą określone w art. 432 ust. 5 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce przesłanki zastosowania wobec Rektora-Komendanta środka nadzorczego. Zarówno podstawa materialnoprawna działania organu, jak i przedmiot postępowania istniały w dacie jego wszczęcia oraz w dacie wydania decyzji.

Samo kwestionowanie przez stronę wykładni przepisów określających kompetencję organu nie powoduje bezprzedmiotowości postępowania w rozumieniu art. 105 § 1 k.p.a. Ponieważ nie wystąpiły przesłanki umorzenia postępowania, brak jest również podstaw do zastosowania art. 138 § 1 pkt 2 k.p.a. przez uchylenie decyzji z dnia 28 maja 2026 r. i umorzenie postępowania prowadzonego w pierwszej instancji.

Pismo z dnia 4 września 2026 r. nie przedstawia nowych okoliczności faktycznych ani dowodów mogących podważyć ustalenia stanowiące podstawę decyzji z dnia 28 maja 2026 r. Podniesiona w nim argumentacja prawna została rozważona w ramach ponownego rozpatrzenia całokształtu sprawy, jednak nie uzasadnia uchylenia zaskarżonej decyzji. Wobec potwierdzenia zarówno kompetencji Ministra Sprawiedliwości, jak i spełnienia materialnoprawnych przesłanek zastosowania art. 432 ust. 5 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, należało utrzymać w mocy decyzję z dnia 28 maja 2026 r. na podstawie art. 138 § 1 pkt 1 w związku z art. 127 § 3 k.p.a.

Minister Sprawiedliwości miał przy ponownym rozpoznaniu sprawy możliwość oceny stanowiska strony w jego pełnym, aktualnym kształcie. W szczególności przedmiotem oceny były argumenty i dokumenty, które nie były znane organowi albo nie zostały przedstawione przed wydaniem decyzji z dnia 28 maja 2026 r. W konsekwencji rozstrzygnięcie wydane w wyniku ponownego rozpatrzenia sprawy opiera się na materiale szerszym niż materiał będący podstawą pierwszej decyzji, ocenionym ponownie jako całość, z zapewnieniem stronie możliwości odniesienia się do tego materiału przed zakończeniem postępowania.

IV. Procedura zasięgnięcia opinii Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich

1. Przebieg procedury opiniodawczej

Zgodnie z art. 432 ust. 5 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, jeżeli rektor rażąco lub uporczywie narusza przepisy prawa, minister może go odwołać po zasięgnięciu opinii Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz właściwej konferencji, o której mowa w art. 329 ust. 1 pkt 2–4 tej ustawy. Opinie są przedstawiane w terminie 30 dni od dnia doręczenia wniosku o ich wydanie. W przypadku bezskutecznego upływu tego terminu wymóg zasięgnięcia opinii uważa się za spełniony.

W wykonaniu powyższego obowiązku Minister Sprawiedliwości pismami z dnia 25 marca 2026 r. zwrócił się do Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich o przedstawienie opinii dotyczących postępowania w przedmiocie odwołania dra Michała Sopińskiego z funkcji Rektora-Komendanta Akademii Wymiaru Sprawiedliwości. W wystąpieniach przedstawiono przedmiot prowadzonego postępowania, jego podstawę prawną oraz okoliczności faktyczne będące podstawą jego wszczęcia.

Wnioski o wydanie opinii zostały doręczone obu podmiotom w dniu 30 marca 2026 r. Trzydziestodniowy termin przewidziany w art. 432 ust. 5 p.s.w.n. upłynął zatem z końcem dnia 29 kwietnia 2026 r. Do tego czasu ani Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego, ani Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich nie przedstawiły Ministrowi Sprawiedliwości opinii.

Z upływem wskazanego terminu nastąpił bezpośrednio skutek określony w art. 432 ust. 5 zdanie trzecie p.s.w.n. – wymóg zasięgnięcia obu opinii został z mocy ustawy uznany za spełniony.

Dopiero po upływie ustawowego terminu zostały przedstawione dokumenty pochodzące od obu podmiotów. Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich sporządziła w dniu 30 kwietnia 2026 r. dokument oznaczony jako opinia, znak KRASP/102/2026. Z kolei w dniu 4 maja 2026 r. Przewodniczący Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego skierował do Ministra Sprawiedliwości pismo znak BM-WGK.002.36.2026, sporządzone w odpowiedzi na wystąpienie Ministra z dnia 25 marca 2026 r.

(opinia KRASP z dnia 30 kwietnia 2026 r. – k. 976-986 tom V, k. 1197-1207 tom VI akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026; stanowisko RGNiSW z dnia 4 maja 2026 r. – k. 988 tom V akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026)

Chronologia ta ma zasadnicze znaczenie dla oceny prawidłowości przeprowadzonej procedury. Ustawowy wymóg opiniodawczy został bowiem spełniony przed wpływem obu wskazanych dokumentów, wskutek bezskutecznego upływu terminu przewidzianego w art. 432 ust. 5 p.s.w.n.

Należy zatem odróżnić dwie kwestie: po pierwsze, wykonanie ustawowego obowiązku zasięgnięcia opinii i spełnienie warunku umożliwiającego dalsze procedowanie, a po drugie – znaczenie dokumentów, które zostały przedstawione już po nastąpieniu tego skutku.

2. Charakter procedury przewidzianej w art. 432 ust. 5 p.s.w.n. i brak zastosowania art. 106 k.p.a.

Dr Michał Sopiński zarówno w skargach na decyzję z dnia 28 maja 2026 r., jak i we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy kwestionuje prawidłowość procedury opiniodawczej. Strona przyjmuje, że wystąpienie do RGNiSW i KRASP stanowiło przypadek współdziałania organów, o którym mowa w art. 106 k.p.a. Z tego założenia wyprowadza w szczególności wniosek, że Minister powinien był zawiadomić stronę o zwróceniu się o zajęcie stanowiska na podstawie art. 106 § 2 k.p.a., a stanowiska obu podmiotów powinny zostać wydane w formie postanowień, od których stronie przysługiwałoby zażalenie na podstawie art. 106 § 5 k.p.a.

Minister Sprawiedliwości stanowiska tego nie podziela.

Procedura opiniodawcza określona w art. 432 ust. 5 p.s.w.n. ma charakter szczególny i nie jest procedurą współdziałania organów prowadzoną w trybie art. 106 k.p.a. Ustawodawca w art. 432 ust. 5 samodzielnie określił podmioty, których opinii należy zasięgnąć, termin jej przedstawienia oraz skutek bezskutecznego upływu tego terminu. Przepis nie odsyła do art. 106 k.p.a., nie przewiduje wydawania opinii w formie postanowienia ani nie ustanawia środka zaskarżenia od przedstawionego stanowiska.

Powyższa kwestia była przedmiotem bezpośredniej oceny sądów administracyjnych właśnie na gruncie art. 432 ust. 5 p.s.w.n.

W wyroku z dnia 26 lutego 2026 r., sygn. akt VII SA/Wa 973/25, Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie oceniał postępowanie dotyczące opinii KRASP wydanej w sprawie odwołania rektora na podstawie art. 432 ust. 5 p.s.w.n. KRASP nadała swojej opinii formę postanowienia wydanego na podstawie art. 106 § 5 k.p.a., a następnie merytorycznie rozpoznała wniesione przez stronę zażalenie.

WSA jednoznacznie stwierdził, że taki sposób procedowania był nieprawidłowy. Sąd wskazał, że art. 432 ust. 5 p.s.w.n. nie odsyła do trybu określonego w art. 106 k.p.a., a opinia KRASP nie jest wydawana w ramach uregulowanego w tym przepisie współdziałania organów administracji publicznej. W ocenie Sądu KRASP pełni w tym zakresie funkcję opiniodawczo-doradczą, zaś jej opinia stanowi pomocnicze stadium postępowania nadzorczego prowadzonego przez ministra.

WSA przyjął w konsekwencji, że opinia KRASP została błędnie wydana w formie postanowienia na podstawie art. 106 § 5 k.p.a. i że od opinii, o której mowa w art. 432 ust. 5 p.s.w.n., zażalenie nie przysługuje. Rozpoznanie takiego zażalenia Sąd uznał za niedopuszczalne z przyczyn przedmiotowych, a postanowienie wydane w wyniku jego rozpoznania za dotknięte wadą nieważności.

Stanowisko wskazujące na brak podstaw do stosowania w omawianej procedurze środka zaskarżenia przewidzianego w art. 106 § 5 k.p.a. zostało następnie potwierdzone także w orzecznictwie Naczelnego Sądu Administracyjnego w odniesieniu do drugiego z podmiotów wskazanych w art. 432 ust. 5 p.s.w.n. – Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

W wyroku z dnia 3 marca 2026 r., sygn. akt III OSK 2238/25, Naczelny Sąd Administracyjny rozpoznawał sprawę dotyczącą opinii wyrażonej przez Prezydium RGNiSW na podstawie art. 432 ust. 5 p.s.w.n. NSA przyjął, że opinia ta stanowi element postępowania prowadzonego w przedmiocie zastosowania środka nadzorczego przewidzianego w tym przepisie i nie jest samodzielnym rozstrzygnięciem podlegającym zaskarżeniu zażaleniem na podstawie art. 106 § 5 k.p.a. Tym samym także w odniesieniu do RGNiSW Naczelny Sąd Administracyjny potwierdził kierunek wykładni, zgodnie z którym opinia wydawana w procedurze z art. 432 ust. 5 p.s.w.n. nie podlega reżimowi zaskarżenia właściwemu dla postanowień organu współdziałającego z art. 106 k.p.a.

Oba wskazane orzeczenia dotyczą bezpośrednio tego samego przepisu prawa materialnego oraz obu kategorii podmiotów, do których minister jest zobowiązany wystąpić przed zastosowaniem środka przewidzianego w art. 432 ust. 5 p.s.w.n. Minister Sprawiedliwości podziela przedstawiony w nich kierunek wykładni.

Opinie RGNiSW i właściwej konferencji rektorów stanowią obligatoryjny element procedury poprzedzającej podjęcie rozstrzygnięcia przez ministra, lecz nie oznacza to, że podmioty te uzyskują status organów współdecydujących o treści rozstrzygnięcia. Opinie mają charakter niewiążący. Do Ministra należy samodzielne ustalenie stanu faktycznego, ocena zgromadzonego materiału oraz

rozstrzygnięcie, czy zachowanie konkretnego rektora wyczerpuje przesłanki rażącego lub uporczywego naruszania przepisów prawa.

Obowiązkowy charakter zasięgnięcia opinii nie jest więc równoznaczny z obowiązkiem stosowania procedury określonej w art. 106 k.p.a. Ustawodawca może ustanowić obligatoryjne stadium opiniodawcze na zasadach określonych w przepisie szczególnym, nie nadając opinii formy postanowienia procesowego podlegającego odrębnemu zaskarżeniu. Taki właśnie model został zastosowany w art. 432 ust. 5 p.s.w.n.

3. Skutki „zażalenia” na dokument KRASP oraz ponaglenia dotyczącego RGNiSW

Z powyższego wynika, że pismo dra Michała Sopińskiego skierowane przeciwko dokumentowi KRASP z dnia 30 kwietnia 2026 r. i oznaczone jako „zażalenie” nie stanowiło środka zaskarżenia przewidzianego w art. 106 § 5 k.p.a.

Samo określenie pisma przez stronę jako „zażalenia” nie może wykreować środka prawnego, którego ustawa nie przewiduje. Skoro opinia KRASP wydawana na podstawie art. 432 ust. 5 p.s.w.n. nie jest postanowieniem z art. 106 § 5 k.p.a., nie służy od niej zażalenie, a wniesienie przez stronę pisma w ten sposób zatytułowanego nie powoduje obowiązku powstrzymania się przez Ministra od dalszego prowadzenia postępowania.

Ocena ta odpowiada wprost stanowisku przyjętemu w wyroku WSA w Warszawie z dnia 26 lutego 2026 r., VII SA/Wa 973/25, w którym Sąd uznał, że rozpoznanie zażalenia na opinię KRASP wydaną na podstawie art. 432 ust. 5 p.s.w.n. było niedopuszczalne właśnie dlatego, że taki środek prawny stronie nie przysługiwał.

Analogicznie należy ocenić działania strony dotyczące RGNiSW. Dr Michał Sopiński wniósł ponaglenie na bezczynność Rady, opierając je m.in. na art. 37 oraz art. 106 k.p.a., a następnie domagał się ustalenia, czy pismo Przewodniczącego RGNiSW z dnia 4 maja 2026 r. zostało poprzedzone uchwałą Rady albo Prezydium, w jakim trybie ją podjęto, jakie było quorum i wynik głosowania oraz czy Przewodniczący był umocowany do podpisania i przekazania dokumentu. Także te działania nie mogły wywołać skutku w postaci obowiązku wstrzymania niniejszego postępowania.

Po pierwsze, jak wyżej wskazano, art. 106 k.p.a. nie stanowi trybu, w którym RGNiSW przedstawia opinię na podstawie art. 432 ust. 5 p.s.w.n. Stanowisko o braku zażalenia od takiej opinii znajduje dodatkowe potwierdzenie w wyroku NSA z dnia 3 marca 2026 r., III OSK 2238/25.

Po drugie, jeszcze przed sporządzeniem pisma Przewodniczącego RGNiSW z dnia 4 maja 2026 r. upłynął termin określony w art. 432 ust. 5 p.s.w.n., a wraz z jego upływem ustawowy wymóg zasięgnięcia opinii został uznany za spełniony. Ustalenie formalnego charakteru późniejszego pisma nie mogło już zatem przesądzać o dopuszczalności wydania decyzji przez Ministra.

Powyższe zagadnienia nie stanowiły również zagadnienia wstępnego w rozumieniu art. 97 § 1 pkt 4 k.p.a. Rozstrzygnięcie sprawy odwołania Rektora-Komendanta nie było uzależnione od uprzedniego rozpoznania „zażalenia” na dokument KRASP, ponaglenia dotyczącego RGNiSW ani od ustalenia formalnego statusu pisma Przewodniczącego RGNiSW z dnia 4 maja 2026 r.

4. Niezależny skutek bezskutecznego upływu terminu określonego w art. 432 ust. 5 p.s.w.n.

Niezależnie od przedstawionej wyżej oceny dotyczącej braku zastosowania art. 106 k.p.a., zarzuty strony nie mogłyby prowadzić do odmiennego rozstrzygnięcia także w przypadku przyjęcia – wyłącznie na potrzeby dalszych rozważań – że do procedury opiniodawczej przewidzianej w art. 432 ust. 5 p.s.w.n. znajdują zastosowanie niektóre elementy ogólnych regulacji Kodeksu postępowania administracyjnego dotyczących współdziałania.

Art. 432 ust. 5 p.s.w.n. zawiera bowiem własną, szczególną regulację co najmniej w zakresie terminu przedstawienia opinii oraz skutków jego bezskutecznego upływu.

Ustawodawca jednoznacznie określił, że opinie mają zostać przedstawione w terminie 30 dni od dnia doręczenia wniosku o ich wydanie, a następnie ustanowił normę, zgodnie z którą w przypadku bezskutecznego upływu tego terminu wymóg zasięgnięcia opinii uważa się za spełniony.

Norma ta byłaby pozbawiona rzeczywistego znaczenia, gdyby przyjąć, że przedstawienie opinii po terminie ponownie otwiera procedurę jej zaskarżenia i powoduje obowiązek oczekiwania przez ministra na zakończenie dalszego postępowania odnoszącego się do tego stanowiska.

W niniejszej sprawie wymóg zasięgnięcia opinii został spełniony z końcem dnia 29 kwietnia 2026 r. W tym momencie ani opinia KRASP, ani stanowisko RGNiSW nie zostały jeszcze przedstawione. Minister był zatem uprawniony do dalszego prowadzenia i zakończenia postępowania niezależnie od tego, czy oba podmioty podejmą następnie jeszcze jakiegokolwiek czynności.

Późniejsze przedstawienie dokumentów nie mogło uchylić skutku, który wcześniej nastąpił z mocy prawa, ani przekształcić spełnionego już warunku proceduralnego w warunek ponownie oczekujący na zakończenie dodatkowej procedury.

Innymi słowy, nawet gdyby przyjąć – wbrew stanowisku Ministra i przedstawionemu wyżej orzecznictwu – że określone elementy art. 106 k.p.a. powinny znaleźć zastosowanie, wydanie decyzji nie było uzależnione od późniejszych dokumentów KRASP i RGNiSW, ponieważ art. 432 ust. 5 p.s.w.n. wcześniej zastąpił brak opinii ustawowym skutkiem uznania wymogu jej zasięgnięcia za spełniony.

Ta okoliczność stanowi samodzielną i wystarczającą podstawę do odrzucenia argumentu strony, zgodnie z którym zakwestionowanie dokumentów przedstawionych po terminie miało powodować obowiązek powstrzymania się przez Ministra od wydania decyzji.

5. Znaczenie dokumentów KRASP i RGNiSW przedstawionych po upływie terminu

Dokument KRASP z dnia 30 kwietnia 2026 r. oraz pismo Przewodniczącego RGNiSW z dnia 4 maja 2026 r. zostały dołączone do akt i pozostają elementem materiału znajdującego się w sprawie.

Nie stanowiły one jednak podstawy przyjęcia, że ustawowy wymóg zasięgnięcia opinii został spełniony. Minister przyjął bowiem, że wymóg ten został spełniony wcześniej – wskutek bezskutecznego upływu terminu określonego w art. 432 ust. 5 p.s.w.n.

Okoliczność ta została wyraźnie wskazana już w decyzji z dnia 28 maja 2026 r. i następnie szczegółowo wyjaśniona w postanowieniu wydanym w przedmiocie żądania sprostowania tej decyzji. Minister wskazał wówczas, że późniejsze pisma RGNiSW i KRASP zostały dołączone do akt jako dokumenty, nie stanowiły natomiast podstawy ustalenia, że wymóg zasięgnięcia opinii został spełniony przed upływem terminu ustawowego.

W konsekwencji nie jest konieczne rozstrzygnięcie dla potrzeb niniejszej sprawy, czy pismo Przewodniczącego RGNiSW z dnia 4 maja 2026 r. spełniało wszystkie wymagania wewnętrzne pozwalające traktować je jako formalnie przyjętą opinię Rady, czy też stanowiło wyłącznie stanowisko jej Przewodniczącego. Kwestia ta nie warunkowała możliwości wydania decyzji.

Nawet przy przyjęciu najdalej idącego stanowiska prezentowanego przez stronę – że z dokumentów znajdujących się w aktach nie wynika dostatecznie, czy treść

pisma z dnia 4 maja 2026 r. została przyjęta przez właściwy organ kolegialny RGNiSW – ustawowy warunek z art. 432 ust. 5 p.s.w.n. pozostawał spełniony. W razie nieprzedstawienia prawidłowo przyjętej opinii w terminie zastosowanie znajdowało bowiem właśnie zdanie trzecie tego przepisu.

Analogicznie należy ocenić dokument KRASP z dnia 30 kwietnia 2026 r. Jego późniejsze zakwestionowanie przez stronę nie mogło wpłynąć na ocenę spełnienia ustawowego warunku, ponieważ dokument został sporządzony dopiero po nastąpieniu skutku określonego w art. 432 ust. 5 zdanie trzecie p.s.w.n.

Późniejsze dokumenty obu podmiotów mogą natomiast zostać uwzględnione przez Ministra pomocniczo, jako element materiału pozwalającego zapoznać się ze stanowiskiem instytucji, do których ustawodawca nakazał Ministrowi wystąpić. Nie mają jednak charakteru wiążącego i nie zastępują samodzielnej oceny organu.

Minister nie jest związany zawartymi w nich ustaleniami faktycznymi, ocenami prawnymi ani wnioskami dotyczącymi zasadności odwołania Rektora-Komendanta. Z tego względu w dalszej części niniejszej decyzji przesłanki z art. 432 ust. 5 p.s.w.n. są oceniane na podstawie całokształtu materiału dowodowego i własnej oceny Ministra, a nie poprzez przyjęcie za własne ocen przedstawionych przez KRASP albo RGNiSW.

6. Znaczenie sformułowania „po zasięgnięciu opinii”

Strona podnosiła również zastrzeżenia wobec użytego w decyzji z dnia 28 maja 2026 r. sformułowania „po zasięgnięciu opinii Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich”, a następnie wystąpiła o sprostowanie decyzji poprzez zastąpienie odniesienia do opinii RGNiSW sformułowaniem „po zasięgnięciu stanowiska Przewodniczącego Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego”.

Wniosek ten opierał się na odmiennym rozumieniu znaczenia użytego w decyzji sformułowania.

Zwrot „po zasięgnięciu opinii”, użyty w art. 432 ust. 5 p.s.w.n. i następnie w decyzji Ministra, opisuje ustawową procedurę poprzedzającą wydanie rozstrzygnięcia, nie zaś wyłącznie faktyczne otrzymanie przez Ministra dokumentu zatytułowanego „opinia”.

Zasięgnięcie opinii oznacza w tym przypadku wykonanie przez Ministra obowiązku zwrócenia się do ustawowo wskazanych podmiotów o przedstawienie stanowiska i stworzenie im realnej możliwości przedstawienia go w terminie przewidzianym przez ustawodawcę. Jeżeli zostanie przedstawiona w terminie, Minister zapoznaje

się z nią przed rozstrzygnięciem. Jeżeli natomiast nie zostanie przedstawiona, ustawodawca sam przesądza, że po upływie 30 dni wymóg jej zasięgnięcia uważa się za spełniony.

Właśnie taki stan wystąpił w niniejszej sprawie.

Dlatego użyte w decyzji określenie „po zasięgnięciu opinii” nie oznacza ustalenia, że obie opinie zostały skutecznie przedstawione Ministrowi przed upływem trzydziestodniowego terminu. Oznacza, że Minister przeprowadził wymagane przez art. 432 ust. 5 stadium opiniodawcze, występując do właściwych podmiotów i oczekując na przedstawienie ich stanowisk przez okres wskazany w ustawie.

Z tego względu zastąpienie tego sformułowania odniesieniem wyłącznie do „stanowiska Przewodniczącego RGNiSW” prowadziłoby do zniekształcenia rzeczywistej podstawy proceduralnej rozstrzygnięcia. Sugerowałoby bowiem, że to późniejsze pismo Przewodniczącego miało konstytutywne znaczenie dla spełnienia wymogu opiniodawczego, podczas gdy wymóg ten został spełniony wcześniej wskutek bezskutecznego upływu ustawowego terminu. Taką właśnie przyczynę odmowy sprostowania wskazano w postanowieniu wydanym w przedmiocie żądania strony.

7. Gwarancje procesowe strony

Nie jest również zasadny zarzut, że sposób przeprowadzenia procedury opiniodawczej pozbawił dra Michała Sopińskiego możliwości czynnego udziału w postępowaniu.

Skoro art. 106 k.p.a. nie znajduje zastosowania do procedury z art. 432 ust. 5 p.s.w.n., Minister nie był zobowiązany do zawiadamiania strony o wystąpieniu do RGNiSW i KRASP w trybie art. 106 § 2 k.p.a. ani do zapewnienia stronie możliwości wniesienia zażalenia przewidzianego w § 5 tego przepisu.

Nie oznacza to jednak, że dokumenty przedstawione przez KRASP i RGNiSW znajdowały się poza zakresem ogólnych gwarancji czynnego udziału strony wynikających z Kodeksu postępowania administracyjnego.

Oba dokumenty znajdowały się w aktach sprawy przed zapoznaniem się przez dra Michała Sopińskiego i jego pełnomocnika z aktami w dniu 18 maja 2026 r. Strona miała zatem możliwość poznania ich treści, sporządzenia kopii i przedstawienia argumentów odnoszących się do ich znaczenia przed wydaniem decyzji z dnia 28 maja 2026 r. Okoliczność ta została wskazana również w stanowisku organu przedstawionym w odpowiedzi na skargę.

Po wydaniu decyzji strona sformułowała ponadto bardzo szczegółową argumentację dotyczącą zarówno dokumentu KRASP, jak i pisma Przewodniczącego RGNiSW, a argumentacja ta została przedstawiona w skargach oraz we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy.

Przy ponownym rozpatrywaniu sprawy wszystkie te zarzuty zostały objęte oceną Ministra. Strona nie została więc pozbawiona możliwości przedstawienia swojego stanowiska ani możliwości zakwestionowania znaczenia dokumentów znajdujących się w aktach przed ostatecznym zakończeniem administracyjnego toku postępowania.

8. Brak obowiązku ponownego zasięgnięcia opinii w postępowaniu w przedmiocie ponownego rozpatrzenia sprawy

Złożenie wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy nie powoduje obowiązku ponownego wystąpienia do RGNiSW i KRASP o przedstawienie opinii.

Wniosek z dnia 4 sierpnia 2026 r. uruchomił ponowne merytoryczne rozpoznanie tej samej sprawy administracyjnej. Nie doszło do wszczęcia nowego postępowania w przedmiocie zastosowania art. 432 ust. 5 p.s.w.n., a przedmiot sprawy i ustawowa podstawa działania Ministra pozostały niezmienione.

Obowiązek zasięgnięcia opinii został wykonany w toku postępowania poprzedzającego decyzję z dnia 28 maja 2026 r. Minister wystąpił do obu ustawowo wskazanych podmiotów, a wobec nieprzedstawienia opinii w ciągu 30 dni wymóg zasięgnięcia opinii został z mocy art. 432 ust. 5 zdanie trzecie p.s.w.n. uznany za spełniony.

Ani wniesienie środka prawnego od decyzji, ani ponowne rozpatrzenie sprawy przez ten sam organ nie unicestwiają skutków prawidłowo dokonanych wcześniej czynności procesowych, których ze względu na ich charakter nie ma potrzeby powtarzać.

Nie zmienia tego również uwzględnienie przy ponownym rozpoznaniu dokumentów, które znalazły się w aktach po wydaniu decyzji z dnia 28 maja 2026 r. Dokumenty te służą pełniejszej ocenie okoliczności mieszczących się w dotychczasowym przedmiocie postępowania. Minister nie wprowadził nowych, nieobjętych pierwotnym postępowaniem podstaw odwołania Rektora-Komendanta, które wymagałyby przeprowadzenia od początku nowej procedury opiniodawczej.

Nie zachodzą zatem podstawy do ponownego zwracania się do RGNiSW i KRASP o przedstawienie opinii.

9. Podsumowanie

Po ponownym przeanalizowaniu przebiegu procedury opiniodawczej oraz wszystkich podniesionych w tym zakresie zarzutów Minister Sprawiedliwości stwierdza, że ustawowy warunek określony w art. 432 ust. 5 p.s.w.n. został prawidłowo spełniony.

Minister zwrócił się do Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich o przedstawienie opinii. Wobec nieprzedstawienia ich w ustawowym terminie 30 dni, z końcem dnia 29 kwietnia 2026 r. nastąpił przewidziany wprost w ustawie skutek w postaci uznania wymogu zasięgnięcia opinii za spełniony.

Procedura ta nie podlega regulacji art. 106 k.p.a. Stanowisko takie znajduje bezpośrednie oparcie w wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 26 lutego 2026 r., VII SA/Wa 973/25, dotyczącym opinii KRASP wydawanej na podstawie art. 432 ust. 5 p.s.w.n., oraz znajduje potwierdzenie w wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 3 marca 2026 r., III OSK 2238/25, odnoszącym się do opinii RGNiSW wydawanej w ramach tej samej procedury.

W konsekwencji opinie te nie są postanowieniami z art. 106 § 5 k.p.a. i nie przysługuje od nich zażalenie przewidziane w tym przepisie. Pismo strony określone jako „zażalenie” na dokument KRASP oraz ponaglenie dotyczące RGNiSW nie wstrzymywały postępowania prowadzonego przez Ministra i nie stanowiły zagadnień wstępnych uzasadniających jego zawieszenie.

Niezależnie od powyższego, nawet przy założeniu, że niektóre elementy ogólnego modelu współdziałania mogłyby znaleźć zastosowanie, art. 432 ust. 5 p.s.w.n. samodzielnie i w sposób szczególny określa skutek bezskutecznego upływu terminu. W niniejszej sprawie skutek ten nastąpił przed przedstawieniem obu późniejszych dokumentów, wobec czego ich forma, tryb podjęcia lub późniejsze zakwestionowanie nie mogły ponownie otworzyć zakończonego już z mocy ustawy stadium opiniodawczego.

Dokument KRASP z dnia 30 kwietnia 2026 r. oraz pismo Przewodniczącego RGNiSW z dnia 4 maja 2026 r. pozostają w aktach i zostały uwzględnione jako materiał o charakterze pomocniczym. Nie stanowią jednak podstawy stwierdzenia spełnienia ustawowego warunku opiniodawczego i nie wiążą Ministra przy dokonywaniu własnych ustaleń faktycznych i prawnych.

Złożenie wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy nie powodowało również konieczności ponowienia procedury opiniodawczej, ponieważ ustawowy wymóg został już skutecznie zrealizowany w ramach tej samej sprawy administracyjnej.

V. Znaczenie postanowienia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 27 maja 2026 r., sygn. akt K 11/26

1. Treść postanowienia i stanowisko strony

W toku postępowania dr Michał Sopiński powołał się na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 27 maja 2026 r., sygn. akt K 11/26, wydane w sprawie zainicjowanej wnioskiem grupy posłów o zbadanie zgodności z Konstytucją art. 432 ust. 3 i 5 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Postanowieniem tym Trybunał Konstytucyjny, powołując art. 36 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym w związku z art. 755 § 1 i art. 730¹ § 2 Kodeksu postępowania cywilnego, postanowił zabezpieczyć wniosek grupy posłów między innymi przez wezwanie Ministra Sprawiedliwości nadzorującego uczelnię służb państwowych oraz osób działających z jego upoważnienia do powstrzymania się od działań wskazanych w art. 432 ust. 3 i 5 p.s.w.n., zmierzających do zawieszenia albo odwołania rektora, a także przez zobowiązanie Ministra Sprawiedliwości do zawieszenia wszczętych postępowań administracyjnych w tym przedmiocie do czasu wydania ostatecznego orzeczenia w sprawie K 11/26.

Dr Michał Sopiński wywodzi z powyższego, że postanowienie to stanowiło bezpośrednią przeszkodę prawną zarówno do dalszego prowadzenia postępowania, jak i do wydania decyzji o jego odwołaniu. Zdaniem strony skutek taki następował niezależnie od stanowiska Ministra Sprawiedliwości, a organ powinien był zawiesić postępowanie na podstawie art. 97 § 1 pkt 4 k.p.a. albo co najmniej powstrzymać się od jego merytorycznego zakończenia.

Minister Sprawiedliwości, po ponownym rozpatrzeniu sprawy i uwzględnieniu treści wskazanego postanowienia, stanowiska tego nie podziela.

2. Brak podstaw do obligatoryjnego zawieszenia postępowania

Przesłanki zawieszenia postępowania administracyjnego określają przepisy art. 97–103 k.p.a. oraz ewentualne przepisy szczególne. Postanowienie wydane w toku postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym nie stanowi samoistnej, ustawowej przesłanki zawieszenia postępowania administracyjnego.

W szczególności w niniejszej sprawie nie zachodzi przesłanka określona w art. 97 § 1 pkt 4 k.p.a., zgodnie z którą organ zawiesza postępowanie, jeżeli rozpatrzenie

sprawy i wydanie decyzji zależy od uprzedniego rozstrzygnięcia zagadnienia wstępnego przez inny organ lub sąd.

Sprawa K 11/26 dotyczy abstrakcyjnej kontroli konstytucyjności art. 432 ust. 3 i 5 p.s.w.n. Nie jest natomiast postępowaniem, w którym ma zostać rozstrzygnięta indywidualna kwestia prawna stanowiąca element stanu faktycznego lub prawnego niniejszej sprawy, bez którego uprzedniego rozstrzygnięcia Minister Sprawiedliwości nie byłby w stanie wydać decyzji.

Art. 432 ust. 5 p.s.w.n. pozostaje przepisem obowiązującym. Samo wszczęcie przed Trybunałem Konstytucyjnym postępowania dotyczącego zgodności przepisu ustawy z Konstytucją nie pozbawia tego przepisu mocy obowiązującej ani nie zwalnia organów administracji publicznej z obowiązku jego stosowania. Do czasu wywołania przez właściwe rozstrzygnięcie Trybunału przewidzianych prawem skutków wobec kontrolowanej normy organ administracji jest zobowiązany działać na podstawie obowiązującego prawa, nie zaś antycypować treść przyszłego rozstrzygnięcia co do konstytucyjności przepisu.

Z tego względu wynik postępowania K 11/26 nie stanowi zagadnienia wstępnego w rozumieniu art. 97 § 1 pkt 4 k.p.a. Rozstrzygnięcie niniejszej sprawy nie jest prawnie uzależnione od uprzedniego wydania przez Trybunał Konstytucyjny orzeczenia co do zgodności art. 432 ust. 5 p.s.w.n. z Konstytucją.

Stanowisko to Minister Sprawiedliwości przedstawił już w postanowieniu z dnia 3 lipca 2026 r., wydanym w następstwie wniosku strony o zawieszenie postępowania. W postanowieniu tym odmówiono zawieszenia postępowania, wskazując, że zabezpieczenie wydane w sprawie abstrakcyjnej kontroli norm nie zastępuje ustawowej podstawy zawieszenia postępowania administracyjnego. Stanowisko to zostało następnie podtrzymane w odpowiedzi na skargę.

3. Skutki postanowienia zabezpieczającego dla stosowania art. 432 ust. 5 p.s.w.n.

Minister Sprawiedliwości nie kwestionuje faktu wydania postanowienia z dnia 27 maja 2026 r. ani jego treści. Przedmiotem odmiennej oceny jest natomiast skutek prawny, jaki strona przypisuje temu postanowieniu.

Zgodnie z art. 36 ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym, w zakresie nieuregulowanym w tej ustawie do postępowania przed Trybunałem stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania cywilnego. Przepis ten ma charakter normy procesowej określającej sposób uzupełniania regulacji postępowania prowadzonego przed Trybunałem.

W ocenie Ministra Sprawiedliwości odesłanie to nie może być interpretowane jako samodzielna podstawa do modyfikowania przez postanowienie tymczasowe ustawowego reżimu prowadzenia postępowań administracyjnych, ustanawiania niewynikających z ustawy przesłanek ich zawieszenia ani czasowego wyłączenia stosowania obowiązującej normy ustawowej.

Odpowiednie stosowanie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym nie może prowadzić do rozszerzenia kompetencji Trybunału poza zakres wynikający z Konstytucji i ustawy ani do zmiany treści kompetencji innych organów państwa ustanowionych przez ustawodawcę. Przyjęcie odmiennego stanowiska prowadziłoby w praktyce do czasowego wyłączenia stosowania art. 432 ust. 5 p.s.w.n. wobec całej kategorii postępowań, pomimo że przepis ten pozostaje w mocy.

Oceny tej nie zmienia art. 190 ust. 1 Konstytucji, zgodnie z którym orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne. Zakres skutków konkretnego aktu Trybunału musi być bowiem oceniany z uwzględnieniem rodzaju prowadzonego postępowania, charakteru danego rozstrzygnięcia oraz ustawowo i konstytucyjnie określonych kompetencji Trybunału. Z art. 190 ust. 1 Konstytucji nie wynika możliwość nadania każdemu postanowieniu procesowemu skutku odpowiadającego czasowemu uchyleniu, zawieszeniu stosowania albo zmianie obowiązującej normy ustawowej.

Minister Sprawiedliwości nie znajduje zatem podstaw do przyjęcia, że postanowienie z dnia 27 maja 2026 r. mogło samoistnie doprowadzić do zawieszenia z mocy prawa niniejszego postępowania albo pozbawić Ministra kompetencji do zastosowania nadal obowiązującego art. 432 ust. 5 p.s.w.n.

Ocena powyższa nie wymaga przy tym rozstrzygnięcia w niniejszym postępowaniu innych kontrowersji dotyczących funkcjonowania Trybunału Konstytucyjnego lub prawidłowości jego składu. Nawet przy przyjęciu postanowienia z dnia 27 maja 2026 r. jako istniejącego aktu procesowego o treści wynikającej z dokumentu znajdującego się w aktach sprawy, nie wywołuje ono – z przyczyn przedstawionych wyżej – skutku prawnego przypisywanego mu przez stronę.

4. Podsumowanie

Po ponownym rozpatrzeniu sprawy Minister Sprawiedliwości podtrzymuje stanowisko, że postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 27 maja 2026 r., sygn. akt K 11/26, nie stanowiło i nie stanowi podstawy do obligatoryjnego zawieszenia niniejszego postępowania administracyjnego.

W szczególności postanowienie to nie kreuje przesłanki zawieszenia postępowania niewynikającej z art. 97–103 k.p.a. ani z przepisów szczególnych. Nie zachodzi również przesłanka z art. 97 § 1 pkt 4 k.p.a., ponieważ rozstrzygnięcie niniejszej sprawy nie zależy od uprzedniego rozstrzygnięcia przez Trybunał Konstytucyjny zagadnienia wstępnego w rozumieniu tego przepisu.

Postępowanie w sprawie K 11/26 dotyczy kontroli konstytucyjności art. 432 ust. 3 i 5 p.s.w.n., natomiast przedmiotem niniejszej sprawy jest indywidualna ocena, czy w odniesieniu do dra Michała Sopińskiego zostały spełnione materialnoprawne przesłanki zastosowania art. 432 ust. 5 p.s.w.n. Są to odrębne płaszczyzny prawne.

W ocenie Ministra Sprawiedliwości postanowienie zabezpieczające wydane w toku abstrakcyjnej kontroli norm nie może samoistnie prowadzić do czasowego wyłączenia stosowania obowiązującego przepisu ustawy ani do ustanowienia dodatkowego, niewynikającego z ustawy zakazu prowadzenia i zakończenia postępowania administracyjnego.

Odesłanie zawarte w art. 36 ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym do odpowiedniego stosowania przepisów Kodeksu postępowania cywilnego nie stanowi podstawy do rozszerzenia skutków postanowienia zabezpieczającego na sferę kompetencji organów administracji publicznej w sposób prowadzący do zawieszenia stosowania normy ustawowej.

Z tych względów Minister Sprawiedliwości nie znajduje podstaw do przyjęcia, że postanowienie z dnia 27 maja 2026 r., sygn. akt K 11/26, pozbawiało organ możliwości prowadzenia niniejszego postępowania lub wydania rozstrzygnięcia na podstawie art. 432 ust. 5 p.s.w.n.

W konsekwencji zarzut strony, zgodnie z którym postanowienie Trybunału Konstytucyjnego skutkowało obowiązkiem zawieszenia postępowania albo powstrzymania się od wydania decyzji, nie zasługuje na uwzględnienie.

VI. Nieprawidłowości w postępowaniach awansowych

A. Stan faktyczny

Minister Sprawiedliwości, po ponownej analizie całokształtu materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, stwierdza, że ustalenia faktyczne dotyczące nieprawidłowości w postępowaniach w sprawie nadania stopnia doktora, przedstawione szczegółowo w decyzji Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 maja 2026 r., znak DWOiP-X.771.1.2026, były prawidłowe, znajdują oparcie w zgromadzonych dokumentach i pozostają aktualne. Minister podziela te ustalenia i przyjmuje je za własne również przy ponownym rozpatrzeniu sprawy.

Ponowne rozpatrzenie sprawy nie ujawniło okoliczności, które podważyłyby zasadnicze ustalenia dotyczące sposobu prowadzenia w Akademii Wymiaru Sprawiedliwości postępowań w sprawie nadania stopnia doktora [REDACTED]

[REDACTED]
treści i sposobu stosowania obowiązujących w Uczelni regulacji wewnętrznych, czynności podejmowanych przez rady dyscyplin naukowych, komisje doktorskie i Senat AWS ani przebiegu działań nadzorczych Rady Doskonałości Naukowej.

Jednocześnie w toku postępowania prowadzonego na skutek wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy materiał dowodowy został uzupełniony o dokumenty i informacje, które nie były dostępne przy wydawaniu decyzji z dnia 28 maja 2026 r. albo dotyczą zdarzeń późniejszych. Materiał ten obejmuje w szczególności informacje o dalszym przebiegu wznowionych postępowań, w tym o sytuacji procesowej w sprawie dotyczącej [REDACTED], oraz dokumenty powołane przez stronę dla wykazania działań podejmowanych przez Rektora-Komendanta w związku z ujawnionymi nieprawidłowościami.

Minister poddał również ponownej ocenie dokumenty znane już w chwili wydawania decyzji z dnia 28 maja 2026 r., na które strona obecnie powołuje się dla uzasadnienia zarzutu braku indywidualizacji jej odpowiedzialności, w szczególności korespondencję Rektora-Komendanta z organami Uczelni i Radą Doskonałości Naukowej. Uwzględnienie tych dokumentów nie prowadzi do zmiany zasadniczych ustaleń faktycznych dotyczących przebiegu postępowań awansowych, wymaga jednak pełniejszego przedstawienia okoliczności odnoszących się do wiedzy, działań i reakcji samego Rektora-Komendanta. Ich znaczenie dla oceny przesłanek z art. 432 ust. 5 p.s.w.n. zostanie przedstawione w części zawierającej ocenę prawną.

Z tego względu poniżej przedstawiono stan faktyczny w sposób uporządkowany i częściowo syntetyczny w stosunku do decyzji z dnia 28 maja 2026 r., zachowując ustalenia mające znaczenie dla obecnego rozstrzygnięcia i uzupełniając je o okoliczności ujawnione w dalszym toku sprawy. Syntetyczne przedstawienie części wcześniejszych ustaleń nie oznacza odstąpienia od ustaleń szczegółowo przedstawionych i uzasadnionych w decyzji z dnia 28 maja 2026 r.; po ich ponownej weryfikacji Minister Sprawiedliwości podtrzymuje je w zakresie wskazanym powyżej.

1. Geneza działań nadzorczych dotyczących postępowań w sprawie nadania stopnia doktora prowadzonych w Akademii Wymiaru Sprawiedliwości

Jednym z obszarów działalności Akademii Wymiaru Sprawiedliwości, który został objęty analizą w niniejszym postępowaniu, był sposób prowadzenia w Uczelni postępowań w sprawie nadania stopnia doktora.

Akademia Wymiaru Sprawiedliwości posiadała uprawnienia do nadawania stopnia doktora w dyscyplinach nauki o bezpieczeństwie oraz pedagogika. W okresie objętym analizą stopień doktora w Uczelni nadawał Senat Akademii Wymiaru Sprawiedliwości. Rektor-Komendant dr Michał Sopiński pełnił funkcję przewodniczącego Senatu i w tym charakterze podpisywał podejmowane przez ten organ rozstrzygnięcia.

(dowód: obwieszczenie 2/23 Rektora-Komendanta Akademii Wymiaru Sprawiedliwości z dnia 27 października 2023 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu statutu Akademii Wymiaru Sprawiedliwości wraz z załącznikiem w postaci Statutu Akademii Wymiaru Sprawiedliwości – k. 665-707 tom IV akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026; decyzja Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 października 2023 r. w sprawie zatwierdzenia zmiany statutu AWS uchwalonych uchwałą nr 16/23 Senatu AWS z dnia 19 października 2023 r. wraz z załącznikiem – k. 708-710 tom IV akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026; decyzja Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 września 2023 r. w sprawie zatwierdzenia statutu AWS wraz z załącznikami – k. 711-754 tom IV akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026)

Sposób postępowania w sprawach nadania stopni naukowych określały również akty wewnętrzne Uczelni. W szczególności Senat Szkoły Wyższej Wymiaru Sprawiedliwości uchwałą nr 400/23 z dnia 9 maja 2023 r. uchwalił Regulamin przeprowadzania postępowania w sprawie nadawania stopni naukowych w Szkole Wyższej Wymiaru Sprawiedliwości. Następnie uchwałą nr 78/24 z dnia 8 maja 2024 r. Senat Akademii Wymiaru Sprawiedliwości uchwalił kolejny Regulamin przeprowadzania postępowania w sprawie nadawania stopni naukowych w Akademii Wymiaru Sprawiedliwości.

(dowód: uchwała nr 78/24 z dnia 8 maja 2024 r. Senatu AWS w sprawie uchwalenia regulaminu przeprowadzania postępowania w sprawie nadawania stopni naukowych w Akademii Wymiaru Sprawiedliwości - k. 755-772 DWOiP-X.771.1.2026)

Statut Akademii Wymiaru Sprawiedliwości został uchwalony uchwałą nr 432/23 Senatu Szkoły Wyższej Wymiaru Sprawiedliwości z dnia 23 sierpnia 2023 r. i zatwierdzony decyzją Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 września 2023 r. Zmiany

Statutu uchwalone przez Senat Uczelni uchwałą nr 16/23 z dnia 19 października 2023 r. zostały zatwierdzone przez Ministra Sprawiedliwości decyzją z dnia 20 października 2023 r. Okoliczność zatwierdzenia Statutu przez Ministra Sprawiedliwości została następnie powołana przez stronę w toku niniejszego postępowania jako jeden z argumentów dotyczących ukształtowania kompetencji poszczególnych organów Uczelni.

(dowód: decyzja Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 października 2023 r. w sprawie zatwierdzenia zmiany statutu AWS uchwalonych uchwałą nr 16/23 Senatu AWS z dnia 19 października 2023 r. wraz z załącznikiem – k. 708-710 tom IV akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026; decyzja Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 września 2023 r. w sprawie zatwierdzenia statutu AWS wraz z załącznikami – k. 711-754 tom IV akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026)

Niezależnie od wewnętrznych regulacji Akademii, ustawowy nadzór nad podmiotami doktoryzującymi i habilitującymi w zakresie zgodności z prawem postępowań w sprawie nadania stopnia doktora lub doktora habilitowanego sprawuje Rada Doskonałości Naukowej.

W ramach wykonywania tych kompetencji Rada Doskonałości Naukowej podjęła czynności dotyczące szeregu postępowań prowadzonych w Akademii Wymiaru Sprawiedliwości. Działania te doprowadziły ostatecznie do wydania postanowień o wznowieniu czterech postępowań zakończonych nadaniem stopni doktora:

[REDAKOWANE] RDN wskazała jednocześnie inne podmioty doktoryzujące do przeprowadzenia wznowionych postępowań.

Pierwsze informacje o zastrzeżeniach RDN dotyczących sposobu prowadzenia postępowań awansowych w Akademii Wymiaru Sprawiedliwości zostały przekazane Ministrowi Sprawiedliwości w 2025 r.

Pismem z dnia 29 kwietnia 2025 r., znak DRKN.Z5.402.2.2025, Przewodniczący Rady Doskonałości Naukowej zwrócił się do Ministra Sprawiedliwości o rozważenie podjęcia działań nadzorczych względem Akademii Wymiaru Sprawiedliwości. W wystąpieniu tym poinformował, że działania kontrolne RDN wykazały możliwość wystąpienia kwalifikowanych wad prawnych w kilku postępowaniach awansowych przeprowadzonych przez Uczelnię. RDN wskazała zarazem na problemy związane z uzyskaniem od Akademii dokumentacji potrzebnej do wykonywania ustawowych kompetencji nadzorczych, w szczególności dokumentacji postępowania dotyczącego [REDAKOWANE]

Wcześniej, pismami z dnia 20 marca 2025 r. i 15 kwietnia 2025 r., RDN zwracała się do Akademii o przekazanie pełnych akt postępowania w sprawie nadania [REDAKTOWANE] stopnia doktora.

(dowód: pismo Przewodniczącego RDN z dnia 29 kwietnia 2025 r. nr DRKN.Z5.402.2.2025 – k. 1-4 akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026)

W związku z wystąpieniem RDN Minister Sprawiedliwości, pismem z dnia 1 czerwca 2025 r., zobowiązał Rektora-Komendanta do przedstawienia informacji i wyjaśnień dotyczących sposobu realizacji wystąpień RDN. Rektor-Komendant w odpowiedzi poinformował między innymi, że pełna dokumentacja postępowania w sprawie [REDAKTOWANE] została przekazana Przewodniczącemu RDN w dniu 5 maja 2025 r. Okoliczność przekazania dokumentacji została następnie potwierdzona przez Radę Doskonałości Naukowej.

(dowód: pismo Ministra Sprawiedliwości z dnia 1 czerwca 2025 r. znak: DWOiP-X.071.4.2025 – k. 6 akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026, pismo Rektora-Komendanta z dnia 3 czerwca 2025 r., nr DR.054.27.2025 – k. 10 akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026, pismo Rady Doskonałości Naukowej z dnia 10 września 2025 r. – k. 18-20v.)

Minister Sprawiedliwości kontynuował gromadzenie informacji o wynikach nadzoru prowadzonego przez RDN. Pismem z dnia 28 sierpnia 2025 r. zwrócono się do Przewodniczącego RDN m.in. o przedstawienie informacji o czynnościach podjętych wobec Akademii oraz o potwierdzenie przekazania dokumentacji postępowania dotyczącego [REDAKTOWANE]

(dowód: pismo Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 sierpnia 2025 r. – k. 14 tom I akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026)

W toku dalszych czynności RDN informowała Ministra Sprawiedliwości o postanowieniach wydanych w czterech sprawach oraz o przebiegu postępowań prowadzonych po ich wznowieniu. Minister pozyskiwał również informacje bezpośrednio od podmiotów doktoryzujących wyznaczonych do prowadzenia tych postępowań.

(dowód: pismo Rady Doskonałości Zawodowej z dnia 10 września 2025 r. – k. 18 - 20v. tom I akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026, pismo Rady Doskonałości Zawodowej z dnia 30 października 2025 r. wraz z załącznikami – k. 39-66 tom I akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026, pismo Rady Doskonałości Zawodowej z dnia 2 grudnia 2025 r. z załącznikami – k. 90-99 tom I akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026, okoliczności bezsporne)

Pismem z dnia 20 października 2025 r. Minister Sprawiedliwości zobowiązał Rektora-Komendanta do udzielenia szczegółowych informacji i wyjaśnień w związku z wydaniem przez RDN postanowień o wznowieniu czterech postępowań. W piśmie zwrócono się w szczególności o ustosunkowanie się do wskazywanych przez RDN nieprawidłowości dotyczących:

- skierowania wniosków o wszczęcie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora do niewłaściwego organu Uczelni oraz podejmowania czynności przez organ niewłaściwy;
- prowadzenia postępowań w sytuacji, w której – według ustaleń RDN – wnioskodawcy nie spełniali jeszcze wymaganych prawem przesłanek wszczęcia postępowania;
- kompetencji rad dyscyplin naukowych do podejmowania czynności w postępowaniach doktorskich;
- sposobu powoływania komisji doktorskich;
- regulacji wewnętrznych obowiązujących w Uczelni przed wejściem w życie regulaminu uchwalonego w dniu 8 maja 2024 r.;
- wykonania wystąpień RDN dotyczących przekazania danych i dokumentacji postępowań doktorskich.

(dowód: pismo Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 października 2025 r. – k. 35 tom I akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026)

W odpowiedzi z dnia 3 grudnia 2025 r., znak DR.054.71.2025, Rektor-Komendant zakwestionował istnienie podstaw prawnych i faktycznych do udzielania Ministrowi Sprawiedliwości szczegółowych informacji w żądanym zakresie. Wskazał, że organem sprawującym ustawowy nadzór nad podmiotami doktoryzującymi i habilitującymi w zakresie zgodności z prawem jest Rada Doskonałości Naukowej. Podniósł ponadto, że prowadzenie postępowania w sprawie nadania stopnia oraz samo nadanie stopnia należą do kompetencji właściwego organu podmiotu doktoryzującego, którym w Akademii Wymiaru Sprawiedliwości był Senat. Rektor-Komendant wskazał, że rektor i Senat są odrębnymi organami Uczelni posiadającymi odrębne kompetencje oraz że Rektor-Komendant nie jest organem prowadzącym postępowania w sprawie nadania stopnia doktora ani organem nadającym taki stopień. Powołał się również na autonomię Uczelni.

(dowód: pismo Rektora-Komendanta Akademii Wymiaru Sprawiedliwości z dnia 3 grudnia 2025 r. – k. 103-103v. tom I akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026)

Stanowisko to Rektor-Komendant podtrzymywał następnie w toku postępowania w sprawie jego odwołania, a później również w skargach do sądu administracyjnego oraz we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy.

2. Charakter nieprawidłowości ujawnionych przez Radę Doskonałości Naukowej

Zgromadzona dokumentacja wskazuje, że zastrzeżenia Rady Doskonałości Naukowej nie dotyczyły jednego incydentalnego uchybienia ani wyłącznie jednej sprawy doktorskiej. W czterech poddanych kontroli postępowaniach RDN wskazała powtarzające się problemy związane z przyjętym w Akademii sposobem prowadzenia postępowań.

RDN zwracała przede wszystkim uwagę na kierowanie wniosków dotyczących wszczęcia postępowań do rad dyscyplin naukowych oraz podejmowanie przez te rady czynności procesowych, mimo że zgodnie z obowiązującym wówczas regulaminem organem Uczelni właściwym do przeprowadzania postępowania w sprawie nadania stopnia doktora był Senat.

W ocenie wyrażanej przez RDN w wydanych postanowieniach wnioski skierowane do niewłaściwych organów nie były przekazywane według właściwości do Senatu, zaś dalsze czynności były podejmowane przez rady dyscyplin naukowych. RDN wskazywała także, że do dnia 8 maja 2024 r. rady dyscyplin nie posiadały wynikającego z regulacji wewnętrznych umocowania do podejmowania części czynności wykonywanych w tych sprawach. Równocześnie RDN zgłaszała zastrzeżenia również do zakresu kompetencji przyznanych radom dyscyplin na podstawie regulaminu uchwalonego w dniu 8 maja 2024 r., wskazując, że ustawa przewiduje możliwość powierzenia określonych czynności komisji doktorskiej.

Drugim powtarzającym się zagadnieniem był moment wszczęcia postępowania i spełnienia przez kandydatów przesłanek wymaganych do jego wszczęcia. RDN przyjmowała, że osoba występująca o wszczęcie postępowania powinna już w chwili złożenia wniosku spełniać warunki ustawowe, w tym wymagania dotyczące kwalifikacji na poziomie 8 PRK, a do wniosku powinna zostać dołączona rozprawa doktorska wraz z pozytywną opinią promotora lub promotorów.

Tymczasem przyjęty w Akademii model postępowania pozwalał na wykonywanie części czynności niezbędnych dla spełnienia tych warunków już po rozpoczęciu procedury. RDN kwestionowała w szczególności rozwiązania regulaminowe

przewidujące podejmowanie „uchwały o wszczęciu postępowania” i późniejsze uzupełnianie przez kandydata przesłanek materialnych.

W kilku sprawach RDN wskazywała również na powołanie komisji doktorskich przez rady dyscyplin naukowych, podczas gdy – według oceny RDN – komisję wykonującą czynności w postępowaniu powinien powołać organ właściwy do nadania stopnia.

W dokumentacji poszczególnych postępowań RDN wskazywała ponadto na dodatkowe nieprawidłowości, w tym braki w aktach, brak dokumentów potwierdzających dokonanie określonych czynności procesowych oraz brak formalnego postanowienia o dopuszczeniu rozprawy doktorskiej do obrony.

(dowód: pismo RDN z dnia 10 września 2025 r. znak: DKRN.Z5.421.10.2025 – k. 18-21 tom I akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026)

Zakres i szczegółowy charakter ustaleń różnił się w poszczególnych sprawach. W tym miejscu wymaga podkreślenia, że wskazane ustalenia były formułowane przez RDN przede wszystkim w odniesieniu do działania podmiotu doktoryzującego oraz poszczególnych organów Uczelni uczestniczących w postępowaniach. Postanowienia RDN o wznowieniu postępowań nie zawierały rozstrzygnięcia w przedmiocie indywidualnej odpowiedzialności dra Michała Sopińskiego jako Rektora-Komendanta. Kwestia znaczenia ustalonych nieprawidłowości dla oceny sposobu wykonywania przez niego własnych ustawowych i statutowych obowiązków stanowi odrębny przedmiot oceny dokonywanej przez Ministra Sprawiedliwości w niniejszym postępowaniu.

3. Postępowanie w sprawie nadania stopnia doktora [REDAKTOWANE]

Postępowanie dotyczące [REDAKTOWANE] było prowadzone w dyscyplinie [REDAKTOWANE]

W dniu 6 września 2023 r. [REDAKTOWANE] skierował do Rady Dyscypliny [REDAKTOWANE] Szkoły Wyższej Wymiaru Sprawiedliwości wniosek o wyznaczenie promotora rozprawy doktorskiej w osobie [REDAKTOWANE]

Uchwałą z dnia [REDAKTOWANE] Rada Dyscypliny [REDAKTOWANE] wyznaczyła wskazanego promotora.

W dniu 16 stycznia 2024 r. [REDAKTOWANE] złożył wniosek o wszczęcie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora w [REDAKTOWANE]. Do wniosku dołączono m.in. rozprawę [REDAKTOWANE]

doktorską, życiorys naukowo-zawodowy, certyfikat potwierdzający znajomość języka niemieckiego na poziomie B2, odpis dyplomu ukończenia studiów magisterskich, publikacje oraz zaświadczenie dotyczące przebiegu studiów doktoranckich.

W dniu [REDAKTOWANO] r. Rada Dyscypliny [REDAKTOWANO] podjęła uchwały dotyczące wyznaczenia trzech recenzentów rozprawy oraz powołania komisji doktorskiej.

Postępowanie było następnie kontynuowane, sporządzono recenzje rozprawy, a w dniu 10 czerwca 2024 r. odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej. Komisja doktorska przyjęła obronę i na tym samym posiedzeniu przyjęła projekt rozstrzygnięcia w sprawie nadania stopnia.

Uchwałą nr [REDAKTOWANO] z dnia [REDAKTOWANO] r. Senat Akademii Wymiaru Sprawiedliwości nadał [REDAKTOWANO] stopień doktora w [REDAKTOWANO]. Uchwałę Senatu podpisał, jako przewodniczący tego organu, Rektor-Komendant dr Michał Sopiński.

W wyniku przeprowadzonych czynności nadzorczych Rada Doskonałości Naukowej stwierdziła szereg zastrzeżeń do sposobu prowadzenia postępowania. RDN wskazała przede wszystkim, że wniosek został skierowany do Rady Dyscypliny [REDAKTOWANO] podczas gdy zgodnie z obowiązującym wówczas regulaminem organem właściwym do przeprowadzania postępowania był Senat. Wniosek nie został przekazany Senatowi, natomiast czynności w postępowaniu podejmowała Rada Dyscypliny.

RDN wskazała również, że komisja doktorska została powołana uchwałą Rady Dyscypliny [REDAKTOWANO] z dnia [REDAKTOWANO] r. Zakwestionowała umocowanie tego organu do jej powołania.

Rada odnotowała ponadto, że z przedstawionych akt nie wynikało, aby na etapie złożenia wniosku zostały przeprowadzone egzaminy służące potwierdzeniu efektów uczenia się na poziomie 8 PRK i aby informacja o ich zdaniu została przedłożona wraz z wnioskiem. W aktach nie stwierdzono również postanowienia o dopuszczeniu rozprawy doktorskiej do obrony.

RDN wskazała dodatkowo na brak protokołu z posiedzenia Senatu Uczelni z dnia [REDAKTOWANO] r., brak poświadczenia doręczenia decyzji o nadaniu stopnia oraz zastrzeżenia odnoszące się do zgodności określonych przepisów regulaminu Uczelni z ustawą.

Postanowieniem z dnia 24 lutego 2025 r., znak DRKN.Z5.402.18.2024, Rada Doskonałości Naukowej wznowiła postępowanie w sprawie nadania [REDAKTOWANO] [REDAKTOWANO] stopnia doktora i wskazała Uniwersytet [REDAKTOWANO] jako podmiot doktoryzujący właściwy do prowadzenia wznowionego postępowania. W uzasadnieniu RDN wskazała, że zgromadzony materiał dawał podstawy do przyjęcia możliwości wystąpienia rażącego naruszenia prawa przez podmiot doktoryzujący.

Uniwersytet [REDAKTOWANO] po otrzymaniu dokumentacji dokonał własnej analizy sprawy. Rada Naukowa Dyscypliny [REDAKTOWANO] Uniwersytetu [REDAKTOWANO] podzieliła stanowisko RDN odnoszące się do nieprawidłowości związanych z właściwością organów. Uznała, że czynności podejmowane przez Radę Dyscypliny [REDAKTOWANO] Szkoły Wyższej Wymiaru Sprawiedliwości bez stosownego umocowania nie mogą stanowić podstawy dalszego procedowania we wznowionym postępowaniu.

[REDAKTOWANO] został w związku z tym wezwany do usunięcia braków formalnych wniosku. Po ich uzupełnieniu Uniwersytet [REDAKTOWANO] analizował spełnienie przez kandydata wymagań ustawowych. W toku tej analizy powstały wątpliwości dotyczące przedstawionego dorobku naukowego. W dniu 17 grudnia 2025 r. kandydat przedłożył uzupełniającą listę publikacji, które nie znajdowały się w dokumentacji postępowania prowadzonego wcześniej w Akademii Wymiaru Sprawiedliwości.

Na posiedzeniu w dniu 22 stycznia 2026 r. Rada Naukowa Dyscypliny [REDAKTOWANO] Uniwersytetu [REDAKTOWANO] stwierdziła spełnienie przesłanek wszczęcia postępowania i podjęła uchwałę nr [REDAKTOWANO] w sprawie wszczęcia postępowania o nadanie [REDAKTOWANO] stopnia doktora. Według informacji zgromadzonych przed wydaniem decyzji z dnia 28 maja 2026 r. postępowanie to nie zostało jeszcze zakończone.

(dowód: wykaz postępowań awansowych – wydruk z systemu RAD-ON – k. 12 tom I akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026; pismo Przewodniczącego RDN z dnia 10 września 2025 r., nr DRKN.Z5.421.10.2025 – k. 18-21 tom I akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026; pismo DWOiP z dn. 20 października 2025 r., znak DWOiP-X.071.4.2025 do Przewodniczącego RDN – k. 29-30 tom I akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026; postanowienie RDN z dnia 24 lutego 2025 r., znak DRKN.Z5.402.18.2024 dot. [REDAKTOWANO] – k. 56-58 tom I DWOiP-X.771.1.2026; pismo DWOiP z dn. 25 listopada 2025 r., nr DWOiP-X.071.4.2025 do Rektora Uniwersytetu [REDAKTOWANO] – k. 85-86 tom I akt sprawy DWOiP-

X.771.1.2026; pismo Przewodniczącego RDN z dnia 2 grudnia 2025 r., nr DRKN.Z5.421.10.2025 – k. 90-91 tom I akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026; pismo Rektora Uniwersytetu [REDAKTOWANE] z dn. 23 grudnia 2025 r., znak PRAN/771/2025 – k. 129-131 tom I akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026; pismo DWOiP z dn. 04 lutego 2026 r., nr DWOiP-X.071.4.2025 do Rektora Uniwersytetu [REDAKTOWANE] – k. 137-138; pismo DWOiP z dn. 04 lutego 2026 r., znak DWOiP-X.071.4.2025 do Przewodniczącego RDN – k. 142-144 tom I akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026; pismo Rektora Uniwersytetu [REDAKTOWANE] z dn. 05 lutego 2026 r., znak PRAN/82/2026 – k. 150-152 tom I akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026; pismo DWOiP z dn. 27 lutego 2026 r., znak DWOiP-X.071.4.2025 do Przewodniczącego RDN – k. 164-165 tom I akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026; uchwała nr [REDAKTOWANE] Senatu AWS z dn. [REDAKTOWANE] r. w sprawie nadania stopnia doktora w [REDAKTOWANE] [REDAKTOWANE] – k. 779-780 tom IV akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026, pismo RDN z dnia 4 maja 2026 r. znak – DKRN.Z5.412.1.2026 – k. 1819 tom IX akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026)

4. Postępowanie w sprawie nadania stopnia doktora [REDAKTOWANE]

[REDAKTOWANE] wystąpiła w dniu 18 sierpnia 2023 r. do Rady Dyscypliny [REDAKTOWANE] Szkoły Wyższej Wymiaru Sprawiedliwości z wnioskiem o wyznaczenie promotora rozprawy doktorskiej w osobie [REDAKTOWANE] oraz o wszczęcie postępowania.

Uchwałą z dnia [REDAKTOWANE] r. Rada Dyscypliny Naukowej [REDAKTOWANE] powołała komisję doktorską.

W dniu [REDAKTOWANE] r. komisja doktorska wystąpiła do Rady Dyscypliny o wszczęcie postępowania oraz wyznaczenie promotora. W dokumentacji poddanej analizie przez RDN nie znajdował się protokół tego posiedzenia.

Uchwałami z dnia [REDAKTOWANE] Rada Dyscypliny wyznaczyła promotora rozprawy doktorskiej oraz podjęła uchwałę o wszczęciu postępowania.

W dniu [REDAKTOWANE] r. komisja doktorska wystąpiła o zmianę tytułu rozprawy doktorskiej oraz o wyznaczenie recenzentów. Tego samego dnia Rada Dyscypliny podjęła uchwały w przedmiocie zmiany tytułu rozprawy oraz wyznaczenia trzech recenzentów.

W [REDAKTOWANE] 2024 r. dokonywano dalszych zmian w składzie recenzentów i powołano komisje egzaminacyjne. Następnie przeprowadzono wymagane w przyjętym przez Uczelnię modelu postępowania egzaminy, uzyskano recenzje rozprawy i przeprowadzono dalsze czynności zmierzające do jej obrony.

Senat Akademii Wymiaru Sprawiedliwości uchwałą nr [REDAKTOWANO] z dnia [REDAKTOWANO] r. nadał [REDAKTOWANO] stopień doktora w dziedzinie [REDAKTOWANO]. Uchwałą podpisał jako przewodniczący Senatu Rektor-Komendant dr Michał Sopiński.

Rada Doskonałości Naukowej, analizując dokumentację tego postępowania, zakwestionowała sposób jego wszczęcia i prowadzenia. Wskazała, że wniosek został skierowany do Rady Dyscypliny Naukowej [REDAKTOWANO] zamiast do Senatu Uczelni i nie został następnie przekazany organowi właściwemu. W konsekwencji czynności były podejmowane przez Radę Dyscypliny, która – według ustaleń RDN – nie posiadała w tym czasie właściwości do ich wykonywania.

RDN zwróciła uwagę również na przyjęty w regulaminie Uczelni model „wszczynania” postępowania uchwałą oraz na wykonywanie już po jego rozpoczęciu czynności służących spełnieniu wymagań ustawowych. Wskazała ponadto na sposób powołania komisji doktorskiej oraz brak formalnego rozstrzygnięcia o dopuszczeniu rozprawy do obrony.

Postanowieniem z dnia 24 lutego 2025 r., znak DRKN.Z5.402.17.2024, RDN wznowiła postępowanie i wskazała Uniwersytet [REDAKTOWANO] jako podmiot właściwy do jego przeprowadzenia. RDN wskazała w uzasadnieniu na możliwość wystąpienia rażącego naruszenia prawa przez podmiot doktoryzujący.

Po przeprowadzeniu postępowania Rada Naukowa Instytutu [REDAKTOWANO] Uniwersytetu [REDAKTOWANO] uchwałą [REDAKTOWANO] z dnia [REDAKTOWANO] r. uchyliła uchwałę [REDAKTOWANO] Senatu Akademii Wymiaru Sprawiedliwości o nadaniu [REDAKTOWANO] stopnia doktora oraz umorzyła postępowanie w sprawie nadania stopnia.

[REDAKTOWANO] wniosła od tej uchwały odwołanie z dnia [REDAKTOWANO] r.

Po jego rozpoznaniu Rada Doskonałości Naukowej decyzją z dnia [REDAKTOWANO] r., znak [REDAKTOWANO] utrzymała w mocy rozstrzygnięcie Uniwersytetu [REDAKTOWANO].

[REDAKTOWANO] wniosła na tę decyzję skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie. Pismem z dnia 28 kwietnia 2026 r. RDN poinformowała Ministra Sprawiedliwości, że skarga wpłynęła do Rady w dniu 19 marca 2026 r. i została wraz z aktami przekazana do Sądu.

Po wydaniu decyzji Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 maja 2026 r. nastąpiła dalsza zmiana sytuacji procesowej w tej sprawie. Postanowieniem z dnia 2 czerwca 2026 r., sygn. akt I SA/Wa 879/26, Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie wstrzymał wykonanie decyzji RDN z dnia 26 stycznia 2026 r. Odpis tego

postanowienia został przesłany pełnomocnikowi [REDAKTOWANE] pismem Sądu z dnia 8 czerwca 2026 r. O powyższym [REDAKTOWANE] poinformowała Rektora-Komendanta pismem z dnia 9 czerwca 2026 r., przekazując mu kopię postanowienia.

Postanowienie WSA ma charakter procesowy i jego wydanie nie oznacza uchylecia decyzji RDN ani rozstrzygnięcia przez Sąd co do legalności wcześniejszych czynności w postępowaniu doktorskim. Okoliczność jego wydania stanowi jednak element aktualnego stanu sprawy i z tego względu została uwzględniona w toku ponownego rozpatrzenia.

(dowód: wykaz postępowań awansowych – wydruk z systemu RAD-ON – k. 12 tom I akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026; pismo Przewodniczącego RDN z dnia 10 września 2025 r., nr DRKN.Z5.421.10.2025 – k. 18-21 tom I akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026; pismo DWOiP z dn. 20 października 2025 r., znak DWOiP-X.071.4.2025 do Przewodniczącego RDN – k. 29-30 tom I akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026; postanowienie RDN z dnia 24 lutego 2025 r., nr DRKN.Z5.402.17.2024 dot. sprawy p. [REDAKTOWANE] – k. 60-66 tom I akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026; pismo DWOiP z dn. 25 listopada 2025 r., nr DWOiP-X.071.4.2025 do Rektora Uniwersytetu [REDAKTOWANE] – k. 76-77 tom I akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026; pismo Przewodniczącego RDN z dnia 2 grudnia 2025 r., nr DRKN.Z5.421.10.2025 – k. 90-91 tom I akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026; kopia odwołania p. [REDAKTOWANE] z dn. 19 sierpnia 2025 r. – k. 107-125 tom I akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026; pismo DWOiP z dn. 04 lutego 2026 r., znak DWOiP-X.071.4.2025 do Przewodniczącego RDN – k. 142-144 tom I akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026; pismo Przewodniczącego RDN z dnia 25 lutego 2026 r., nr DRKN.Z5.421.10.2025 – k. 157-158 tom I akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026; uchwała nr [REDAKTOWANE] Senatu AWS z dn. [REDAKTOWANE] r. w sprawie nadania stopnia doktora w [REDAKTOWANE] – k. 777-778 tom IV akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026; pismo DWOiP do Przewodniczącego RDN z dn. 15 kwietnia 2026 r., nr DWOiP-X.4.2025 – k. 865 tom V akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026, pismo RDN z dnia 4 maja 2026 r. znak – DKRN.Z5.412.1.2026 – k. 1819 tom IX akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026, pismo p. [REDAKTOWANE] z dnia 9 czerwca 2026 r. – k. 2120 tom XI akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026, odpis postanowienia Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 2 czerwca 2026 r. sygn. akt I SA/Wa 879/26 – k. 2121-2122 tom XI akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026)

5. Postępowanie w sprawie nadania stopnia doktora

Postępowanie dotyczące było prowadzone w dyscyplinie Wniosek z dnia r. został skierowany do Rady Dyscypliny Naukowej Szkoły Wyższej Wymiaru Sprawiedliwości.

W toku postępowania Rada Dyscypliny oraz powołana komisja doktorska wykonywały kolejne czynności dotyczące przygotowania rozprawy, wyznaczenia promotora, wyznaczenia recenzentów oraz weryfikacji efektów uczenia się.

Z dokumentacji wynika między innymi, że w dniu 5 kwietnia 2024 r. komisja doktorska wystąpiła o powołanie nowego recenzenta, a uchwałą z dnia r. Rada Dyscypliny dokonała zmiany recenzenta. Recenzje rozprawy sporządzano następnie w kwietniu i maju 2024 r.

Egzamin z dyscypliny dodatkowej – – odbył się w dniu r., natomiast egzamin z dyscypliny podstawowej – – w dniu r. Uchwałą z dnia r. Rada Dyscypliny potwierdziła kwalifikacje a poziomie 8 PRK.

W dniu r. została przeprowadzona publiczna obrona rozprawy doktorskiej. Komisja doktorska przyjęła obronę, a następnie podjęła uchwałę w sprawie projektu rozstrzygnięcia o nadaniu stopnia doktora oraz wystąpiła do Senatu o jego nadanie.

Uchwałą nr z dnia r. Senat Akademii Wymiaru Sprawiedliwości nadał stopień doktora w . Uchwałę podpisał jako przewodniczący Senatu Rektor-Komendant dr Michał Sopiński.

Rada Doskonałości Naukowej wskazała w tej sprawie na analogiczne problemy związane z właściwością organu, do którego skierowano wniosek, oraz z kompetencjami Rady Dyscypliny do wykonywania czynności procesowych. Według RDN wniosek powinien być zostać skierowany do Senatu, natomiast Rada Dyscypliny podjęła czynności mimo braku właściwości.

RDN zwróciła również uwagę, że warunki dotyczące potwierdzenia efektów uczenia się zostały spełnione już w toku postępowania, a nie przed jego wszczęciem. Wskazała ponadto na brak formalnego postanowienia o dopuszczeniu rozprawy do obrony.

Postanowieniem z dnia r., znak , Rada Doskonałości Naukowej wznowiła z urzędu postępowanie w sprawie nadania

stopnia doktora oraz wskazała Uniwersytet jako podmiot doktoryzujący właściwy do przeprowadzenia wznowionego postępowania. Omyłkę w nazwisku strony występującą w pierwotnym postanowieniu RDN sprostowała postanowieniem z dnia 28 kwietnia 2025 r.

Akta znajdujące się w Akademii Wymiaru Sprawiedliwości zostały przekazane Uniwersytetowi. Komisja Uniwersytetu do spraw stopni naukowych w dyscyplinach przeanalizowała dokumentację i podzieliła zasadnicze ustalenia RDN dotyczące niewłaściwości organu oraz niespełnienia w chwili wszczęcia postępowania wszystkich wymagań ustawowych.

Uniwersytet wskazał także na dodatkowe okoliczności stwierdzone w dokumentacji. Dotyczyły one między innymi przeprowadzenia egzaminów potwierdzających efekty uczenia się już w toku postępowania, przygotowania i złożenia rozprawy doktorskiej po złożeniu wniosku o wszczęcie postępowania, braku formalnego postanowienia o dopuszczeniu rozprawy do obrony oraz udziału promotora w pracach komisji doktorskiej i komisji egzaminacyjnych.

Uchwałą nr z dnia . Komisja Uniwersytetu do spraw stopni naukowych w dyscyplinach uchyliła w całości uchwałę nr Senatu Akademii Wymiaru Sprawiedliwości z dnia r. oraz umorzyła postępowanie w sprawie nadania stopnia doktora.

wniosła od tego rozstrzygnięcia odwołanie. Z informacji przekazanych Ministrowi Sprawiedliwości przez RDN wynika, że na posiedzeniu w dniu r. Rada Doskonałości Naukowej rozpoznała odwołanie i utrzymała w mocy zaskarżone rozstrzygnięcie Uniwersytetu.

(dowód: wykaz postępowań awansowych – wydruk z systemu RAD-ON – k. 12; pismo Przewodniczącego RDN z dnia 10 września 2025 r., nr DRKN.Z5.421.10.2025 – k. 18-21 tom I akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026 ; pismo DWOiP z dn. 20 października 2025 r., znak DWOiP-X.071.4.2025 do Przewodniczącego RDN – k. 29-30 tom I akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026; postanowienie RDN z dnia 28 kwietnia 2025 r. nr DRKN.Z5.402.16.2024 dot. sprawy p. – k. 53-55 tom I akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026; pismo DWOiP z dn. 25 listopada 2025 r., nr DWOiP-X.071.4.2025 do Rektora Uniwersytetu – k. 68-69 tom I akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026; pismo DWOiP z dn. 25 listopada 2025 r., nr DWOiP-X.071.4.2025 do Przewodniczącego RDN – k. 73-74 tom I akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026; pismo Przewodniczącego RDN z dnia 2 grudnia 2025 r., nr

DRKN.Z5.421.10.2025 – k. 90-91 tom I akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026; postanowienie RDN z dn. 24 lutego 2025 r., znak DRKN.Z5.402.16.2024 – k. 93-99 tom I akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026; pismo Rektora Uniwersytetu [REDAKTOWANE] z dn. 3 grudnia 2025 r. – k. 101 tom I akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026; pismo DWOiP z dn. 04 lutego 2026 r., znak DWOiP-X.071.4.2025 do Przewodniczącego RDN – k. 142-144 tom I akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026; pismo Przewodniczącego RDN z dnia 25 lutego 2026 r., nr DRKN.Z5.421.10.2025 – k. 157-158 tom I akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026; pismo DWOiP z dn. 27 lutego 2026 r., znak DWOiP-X.071.4.2025 do Przewodniczącego RDN – k. 164-165 tom I akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026; uchwała nr [REDAKTOWANE] Senatu AWS z dn. [REDAKTOWANE] r. w sprawie nadania stopnia doktora w dziedzinie [REDAKTOWANE] – k. 775-776 tom IV akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026; pismo DWOiP do Rektora Uniwersytetu [REDAKTOWANE] z dn. 9 kwietnia 2026 r., nr DWOiP-X.071.4.2025 – k. 827 tom V akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026; pismo Rektora Uniwersytetu [REDAKTOWANE] z dn. [REDAKTOWANE] r. wraz z załącznikiem w postaci uchwały nr [REDAKTOWANE] Komisji Uniwersytetu [REDAKTOWANE] ds. stopni naukowych w dyscyplinach [REDAKTOWANE] z dn. [REDAKTOWANE] r. – k. 843-852 tom V akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026; pismo DWOiP do Przewodniczącego RDN z dn. 15 kwietnia 2026 r., nr DWOiP-X.4.2025 – k. 865 tom V akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026; pismo Przewodniczącego RDN z dn. 28.04.2026 r., nr DRKN.Z5.421.10.2025 – k. 888-889 tom V akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026)

6. Postępowanie w sprawie nadania stopnia doktora [REDAKTOWANE]

W sprawie [REDAKTOWANE] czynności były prowadzone przez Radę Dyscypliny Naukowej [REDAKTOWANE]

Z akt analizowanych następnie przez RDN wynikało, że kandydatka wystąpiła o przeprowadzenie czynności zmierzających do uzyskania stopnia doktora oraz o wyznaczenie promotora i promotora pomocniczego. Komisja doktorska powołana uchwałą Rady Dyscypliny Naukowej [REDAKTOWANE] z dnia [REDAKTOWANE] r. wystąpiła następnie o „otwarcie przewodu doktorskiego” oraz o wyznaczenie promotora i promotora pomocniczego.

Uchwałami nr [REDAKTOWANE] i [REDAKTOWANE] z dnia [REDAKTOWANE] r. Rada Dyscypliny Naukowej [REDAKTOWANE] wyznaczyła promotora i promotora pomocniczego oraz podjęła uchwałę o wszczęciu postępowania.

W toku dalszego postępowania Rada Dyscypliny podejmowała czynności dotyczące wyboru recenzentów oraz powoływania komisji egzaminacyjnych. Sporządzono trzy pozytywne recenzje rozprawy doktorskiej. Następnie

przeprowadzono publiczną obronę rozprawy, która została przyjęta przez komisję doktorską, a komisja przedstawiła rekomendację dotyczącą nadania kandydatce stopnia doktora.

Uchwałą nr [REDAKTOWANO] z dnia [REDAKTOWANO] r. Senat Akademii Wymiaru Sprawiedliwości nadał [REDAKTOWANO] stopień doktora w [REDAKTOWANO]. Uchwałę tę, jako przewodniczący Senatu, podpisał Rektor-Komendant dr Michał Sopiński.

Postępowanie dotyczące [REDAKTOWANO] stało się przedmiotem szczególnie rozbudowanych czynności nadzorczych RDN. Rada zwracała się do Akademii o przekazanie pełnej dokumentacji tej sprawy pismami z dnia 20 marca i 15 kwietnia 2025 r. Dokumentacja została ostatecznie przekazana RDN w dniu 5 maja 2025 r.

Po przeanalizowaniu akt RDN wskazała na kumulację uchybień. Dotyczyły one w szczególności nieprzekazania wniosku organowi właściwemu, prowadzenia postępowania przez Radę Dyscypliny, przyjęcia regulaminowego modelu „uchwały o wszczęciu”, wykonywania już po rozpoczęciu postępowania czynności zmierzających do spełnienia ustawowych warunków oraz działania Rady Dyscypliny w okresie, w którym – według RDN – nie posiadała ona właściwości do wykonywania takich czynności.

RDN wskazała również, że część warunków materialnych wymaganych do wszczęcia postępowania była uzupełniana dopiero po jego rozpoczęciu, podczas gdy – według przyjętej przez Radę wykładni – w przypadku ich niespełnienia właściwy organ powinien był odmówić wszczęcia postępowania.

Postanowieniem z dnia [REDAKTOWANO] r., znak [REDAKTOWANO] Rada Doskonałości Naukowej wznowiła postępowanie zakończone uchwałą nr [REDAKTOWANO] Senatu Akademii Wymiaru Sprawiedliwości oraz wskazała Uniwersytet [REDAKTOWANO] jako podmiot właściwy do przeprowadzenia wznowionego postępowania.

W uzasadnieniu RDN opisała stwierdzony przez siebie zespół nieprawidłowości i zakwalifikowała je jako rażące naruszenie prawa po stronie podmiotu doktoryzującego. RDN wskazała również, że podmiot wyznaczony do prowadzenia wznowionego postępowania powinien samodzielnie zbadać przyczyny wznowienia, w tym ustalić chronologię najważniejszych czynności i ocenić spełnienie przesłanek prowadzenia postępowania.

Według informacji przekazanych Ministrowi Sprawiedliwości przed wydaniem decyzji z dnia 28 maja 2026 r., Uniwersytet [REDAKTOWANO]

przewodził analizę przekazanej dokumentacji. W ramach tej analizy zwrócono się do Akademii Wymiaru Sprawiedliwości o przekazanie dokumentów uzupełniających i wewnętrznych aktów prawnych mających zastosowanie do postępowania. Z materiału zgromadzonego w niniejszej sprawie nie wynika, aby przed wydaniem decyzji z dnia 28 maja 2026 r. postępowanie wznowione dotyczące [REDAKTOWANO] zostało zakończone rozstrzygnięciem co do istoty.

(dowód: wykaz postępowań awansowych – wydruk z systemu RAD-ON – k. 12; pismo Przewodniczącego RDN z dnia 10 września 2025 r., nr DRKN.Z5.421.10.2025 – k. 18-21 tom I akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026; pismo DWOiP z dn. 20 października 2025 r., znak DWOiP-X.071.4.2025 do Przewodniczącego RDN – k. 29-30 tom I akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026; postanowienie RDN z dnia 30 czerwca 2025 r., nr DRKN.Z5.402.2.2025 dot. sprawy p. [REDAKTOWANO] – k. 44-52 tom I akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026; pismo DWOiP z dn. 25.11.2025 r., nr DWOiP-X.071.4.2025 do Rektora Uniwersytetu [REDAKTOWANO] – k. 81-82 tom I akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026; wydruk e-maila z dn. 16 stycznia 2026 r. – k. 135 tom I akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026; pismo DWOiP z dn. 04 lutego 2026 r., znak DWOiP-X.071.4.2025 do Przewodniczącego RDN – k. 142-144 tom I akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026; pismo DWOiP z dn. 27 lutego 2026 r., znak DWOiP-X.071.4.2025 do Przewodniczącego RDN – k. 164-165 tom I akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026; uchwała nr [REDAKTOWANO] Senatu AWS z dn. [REDAKTOWANO] r. w sprawie nadania stopnia doktora w [REDAKTOWANO] [REDAKTOWANO] – k. 773-774 tom IV akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026; pismo DWOiP do Rektora Uniwersytetu [REDAKTOWANO] z dn. 9 kwietnia 2026 r., nr DWOiP-X.071.4.2025 – k. 837 tom V akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026; wydruk e-maila z Uniwersytetu [REDAKTOWANO] z dn. 15 kwietnia 2026 r. – k. 868 tom V akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026; pismo Przewodniczącego RDN z dn. 28 kwietnia 2026 r., nr DRKN.Z5.421.10.2025 – k. 888-889 tom V)

7. Działania podejmowane przez Rektora-Komendanta w związku z ujawnieniem zastrzeżeń dotyczących postępowań awansowych

W toku ponownego rozpatrzenia sprawy Minister Sprawiedliwości uwzględnił również materiał wskazujący na działania podejmowane przez dra Michała Sopińskiego po ujawnieniu zastrzeżeń dotyczących sposobu prowadzenia postępowań doktorskich w Akademii.

W szczególności pismem z dnia 20 lutego 2025 r. Rektor-Komendant zwrócił się do Rady Dyscypliny [REDAKTOWANO] w związku z postępowaniami

doktorskimi. W piśmie wskazał, że właściwym organem w sprawach nadania stopnia doktora jest Senat Akademii Wymiaru Sprawiedliwości, a nie Rektor-Komendant. W odniesieniu do wniosku mgr. [REDAKTOWANO] wskazał natomiast, że został on skierowany do organu niewłaściwego i powinien zostać przekazany właściwemu organowi, którym jest Senat Uczelni.

(dowód: pismo Rektora-Komendanta AWS z dnia 20 lutego 2025 r. – k. 2123-2124 tom XI akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026)

Pismami z dnia 17 kwietnia 2025 r., znak DR.054.12.2025 oraz DR.054.13.2025, Rektor-Komendant zwrócił się do osób pełniących wcześniej funkcje przewodniczących właściwych rad dyscyplin naukowych o przedstawienie wyjaśnień dotyczących sposobu prowadzenia postępowań i zakresu kompetencji tych organów.

(dowód: pismo Rektora-Komendanta AWS z dnia 10 kwietnia 2026 r. – k. k. 1814-1818 tom IX akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026, okoliczności bezsporne)

Jak wskazano wyżej, pełna dokumentacja postępowania dotyczącego [REDAKTOWANO] została przekazana RDN w dniu 5 maja 2025 r.

(dowód: pismo Rektora-Komendanta AWS z dnia 3 czerwca 2025 r. – k. 10 tom I akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026)

W dniu 8 sierpnia 2025 r. Rektor-Komendant zwrócił się również bezpośrednio do Przewodniczącego RDN z pytaniami dotyczącymi wykładni przepisów regulujących prowadzenie postępowań w sprawie nadania stopnia doktora, w tym kompetencji poszczególnych organów Uczelni. RDN udzieliła odpowiedzi pismem z dnia 1 października 2025 r., przedstawiając swoje stanowisko dotyczące rozdzielania kompetencji Senatu, komisji doktorskiej i innych organów działających w strukturze Uczelni.

(dowód: pismo RDN z dnia 25 lutego 2026 r. – k. 157-158 tom I akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026, pismo RDN z dnia 1 października 2025 r. – k. 167 tom I akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026)

Kolejne wystąpienie Rektora-Komendanta do RDN zostało skierowane w dniu 10 kwietnia 2026 r., znak AWS.2794.2026. Rektor zwrócił się w nim między innymi o wyjaśnienie znaczenia postanowień o wznowieniu czterech postępowań, w tym o wskazanie, czy zawarte w nich ustalenia odnoszą się do działania rad dyscyplin, Senatu, czy też Rektora-Komendanta, oraz czy same postanowienia o wznowieniu przesądzają o wystąpieniu rażącego naruszenia prawa. Zwrócił się również o

potwierdzenie podejmowanych przez siebie wcześniej czynności, w tym wystąpień do przewodniczących rad dyscyplin.

(dowód: pismo Rektora-Komendanta AWS z dnia 10 kwietnia 2026 r. znak: AWS.2794.2026 – k. 1814-1818 tom IX akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026)

Rada Doskonałości Naukowej w odpowiedzi z dnia 4 maja 2026 r., znak DRKN.Z5.412.1.2026, poinformowała, że wskazane przez Rektora postępowania awansowe nie zostały zakończone prawomocnymi decyzjami administracyjnymi. Z uwagi na możliwość udziału RDN w dalszym toku tych spraw Rada odmówiła przedstawienia stanowiska co do ich meritum.

RDN wyjaśniła ponadto, że nie jest organem właściwym do dokonywania oceny działań rektora jako organu uczelni ani do określania jego zadań i kompetencji. Tym samym RDN nie wypowiedziała się w kwestii tego, czy i w jakim zakresie stwierdzone przez nią nieprawidłowości mogą być indywidualnie przypisane Rektorowi-Komendantowi.

(dowód: pismo Rady Doskonałości Naukowej z dnia 4 maja 2026 r. – k. 1819-1820 tom IX akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026)

Powyższe działania i korespondencja stanowią część zgromadzonego materiału dowodowego i zostały uwzględnione przez Ministra Sprawiedliwości przy ponownym rozpatrywaniu sprawy.

8. Stanowisko strony dotyczące znaczenia postępowań awansowych

Dr Michał Sopiński konsekwentnie kwestionował możliwość przypisania mu nieprawidłowości stwierdzonych w postępowaniach doktorskich wyłącznie z uwagi na pełnienie funkcji Rektora-Komendanta i przewodniczenie Senatowi.

W piśmie z dnia 3 grudnia 2025 r., w toku postępowania poprzedzającego wydanie decyzji z dnia 28 maja 2026 r., a następnie w skargach kierowanych do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego oraz we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy wskazywał, że postępowania o nadanie stopnia doktora były prowadzone przez właściwe organy kolegialne Uczelni, a rozstrzygnięcia o nadaniu stopnia podejmował Senat. Podnosił, że Rektor-Komendant nie działał w tych sprawach jako jednoosobowy organ nadający stopień ani nie podejmował samodzielnie uchwał Senatu.

Strona wskazała również, że postanowienia RDN o wznowieniu postępowań dotyczą działania podmiotu doktoryzującego i nie stanowią rozstrzygnięć ustalających osobistą odpowiedzialność Rektora-Komendanta. Podnosiła także, że

samo wznowienie postępowania ma charakter procesowy i nie przesądza jeszcze o jego końcowym wyniku.

W skardze oraz we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy strona powołała ponadto opisane wyżej czynności podejmowane przez Rektora-Komendanta: pismo z dnia 20 lutego 2025 r. dotyczące właściwości Senatu, pisma z dnia 17 kwietnia 2025 r. do przewodniczących rad dyscyplin, przekazanie dokumentacji RDN, korespondencję z Radą dotyczącą sposobu rozumienia przepisów oraz pismo z dnia 10 kwietnia 2026 r.

W ocenie strony okoliczności te świadczą o tym, że Rektor-Komendant nie pozostawał bierny wobec ujawnionych zastrzeżeń, lecz podejmował działania zmierzające do ich wyjaśnienia i usunięcia. Strona powołała się także na fakt, że rozwiązania ustrojowe Uczelni wynikały ze Statutu zatwierdzonego przez Ministra Sprawiedliwości.

(pismo Rektora-Komendanta AWS z dnia 3 grudnia 2025 r. – k. 103-104 tom I akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026, skarga do Wojewódzkiego Sadu Administracyjnego w Warszawie z dnia 17 czerwca 2026 r. – k. 1992-2080 tom XI akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026, wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy – k. 1 i n. akt sprawy DWOiP-X. 776.17.2026)

W ramach ponownego rozpatrzenia sprawy Minister Sprawiedliwości uwzględnił powyższe twierdzenia oraz dokumenty jako część materiału dowodowego. Ich znaczenie dla ustalenia zakresu indywidualnych obowiązków Rektora-Komendanta oraz dla oceny, czy sposób wykonywania tych obowiązków odpowiada przesłankom określonym w art. 432 ust. 5 p.s.w.n., zostanie przedstawione w części zawierającej ocenę prawną.

9. Dalszy przebieg postępowań i znaczenie materiału ujawnionego po wydaniu decyzji z dnia 28 maja 2026 r.

W chwili wydawania decyzji z dnia 28 maja 2026 r. Minister Sprawiedliwości dysponował postanowieniami RDN o wznowieniu wszystkich czterech postępowań, informacjami o stanie postępowań prowadzonych przez wyznaczone podmioty doktoryzujące oraz częścią rozstrzygnięć wydanych już we wznowionych postępowaniach.

Materiał ten nie był jednolity co do etapu poszczególnych spraw. W sprawie [REDAKTURA] Uniwersytet [REDAKTURA] kontynuował postępowanie po ponownej weryfikacji spełnienia ustawowych warunków. W sprawie [REDAKTURA] Uniwersytet [REDAKTURA] prowadził analizę

dokumentacji. Natomiast w sprawach [REDAKTOWANO] i [REDAKTOWANO] podmioty wyznaczone przez RDN wydały już rozstrzygnięcia uchylające uchwały Senatu Akademii o nadaniu stopni i umarzające postępowania, które następnie zostały poddane kontroli instancyjnej.

Minister Sprawiedliwości nie przyjmuje w ramach ustaleń faktycznych, że samo wydanie przez RDN postanowień o wznowieniu stanowiło rozstrzygnięcie o osobistej odpowiedzialności Rektora-Komendanta. Również wyniki postępowań prowadzonych następnie przez Uniwersytet [REDAKTOWANO], Uniwersytet [REDAKTOWANO], Uniwersytet [REDAKTOWANO] i Uniwersytecie [REDAKTOWANO] nie są traktowane jako orzeczenia w przedmiocie odpowiedzialności dra Michała Sopińskiego.

Dokumenty te mają natomiast znaczenie dla ustalenia, jaki był rzeczywisty sposób prowadzenia postępowań w Akademii Wymiaru Sprawiedliwości, jakie czynności podejmowały jej poszczególne organy, jakie nieprawidłowości zostały stwierdzone w wyniku kontroli prowadzonej przez organ wyspecjalizowany oraz jak oceniono dokumentację Uczelni po przekazaniu jej innym podmiotom doktoryzującym.

W toku ponownego rozpatrzenia sprawy uwzględniono również dokumenty powstałe lub przedstawione po wydaniu decyzji z dnia 28 maja 2026 r., o ile odnoszą się one do stanu faktycznego mającego znaczenie dla rozstrzygnięcia.

Dotyczy to w szczególności postanowienia Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 2 czerwca 2026 r., sygn. akt I SA/Wa 879/26, o wstrzymaniu wykonania decyzji RDN z dnia 26 stycznia 2026 r. w sprawie [REDAKTOWANO] oraz dokumentacji przedstawionej przez stronę dla wykazania podejmowania przez Rektora-Komendanta działań wyjaśniających i naprawczych.

Całokształt zgromadzonego materiału pozwala zatem na odrębne ustalenie dwóch grup okoliczności.

Pierwszą stanowią nieprawidłowości dotyczące sposobu prowadzenia w Akademii Wymiaru Sprawiedliwości czterech postępowań w sprawie nadania stopnia doktora, stwierdzone i szczegółowo opisane przez Radę Doskonałości Naukowej, a w części następnie potwierdzone lub rozwinięte przez podmioty doktoryzujące wyznaczone do prowadzenia wznowionych postępowań.

Drugą grupę stanowią okoliczności dotyczące osobistego udziału oraz zachowania dra Michała Sopińskiego jako Rektora-Komendanta, w tym jego status przewodniczącego Senatu, podpisanie uchwał o nadaniu stopni, zakres przysługujących mu kompetencji związanych z kierowaniem Uczelnią i

zapewnianiem przestrzegania prawa, jak również podejmowane przez niego działania po ujawnieniu zastrzeżeń dotyczących postępowań doktorskich.

Rozdzielenie tych dwóch płaszczyzn ma zasadnicze znaczenie dla dalszej oceny sprawy. Przedmiotem niniejszego postępowania nie jest bowiem odpowiedzialność Akademii Wymiaru Sprawiedliwości jako podmiotu doktoryzującego ani prawidłowość każdego z rozstrzygnięć wydanych w indywidualnych postępowaniach doktorskich jako taka, lecz ustalenie, czy zachowania i zaniechania, które mogą zostać indywidualnie przypisane Rektorowi-Komendantowi, ocenione z uwzględnieniem jego ustawowych i statutowych obowiązków oraz całokształtu ustalonych okoliczności, spełniają przesłanki zastosowania art. 432 ust. 5 p.s.w.n.

B. Ocena prawna

Minister Sprawiedliwości, po ponownym rozpatrzeniu całokształtu materiału zgromadzonego w sprawie, podziela zasadniczą ocenę prawną dotyczącą nieprawidłowości w postępowaniach w sprawie nadania stopnia doktora, przedstawioną szczegółowo w decyzji z dnia 28 maja 2026 r., znak DWOiP-X.771.1.2026, i przyjmuje ją za własną również przy ponownym rozstrzygnięciu sprawy. Ponowna analiza przepisów prawa, dokumentacji poszczególnych postępowań oraz stanowiska strony nie daje podstaw do odstąpienia od zasadniczych wniosków prawnych przyjętych w poprzedniej decyzji.

Ocena ta nie jest jednak w niniejszej decyzji przyjmowana wyłącznie przez odwołanie się do wcześniejszego rozstrzygnięcia. W ramach ponownego rozpatrzenia sprawy Minister dokonał samodzielnej oceny ustalonych okoliczności z punktu widzenia przesłanek określonych w art. 432 ust. 5 p.s.w.n., z uwzględnieniem zarówno argumentów podniesionych przez dra Michała Sopińskiego w skargach i we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, jak i materiału, który został przedstawiony lub powstał po wydaniu decyzji z dnia 28 maja 2026 r. Strona kwestionuje w szczególności możliwość przypisania jej odpowiedzialności za nieprawidłowości dotyczące podmiotu doktoryzującego i organów koleżeńskich Uczelni, znaczenie postanowień Rady Doskonałości Naukowej o wznowieniu postępowań oraz ocenę działań podejmowanych przez Rektora-Komendanta po ujawnieniu zastrzeżeń dotyczących sposobu prowadzenia postępowań doktorskich. Zarzuty te wymagały ponownej i pogłębionej oceny.

Z tego względu przedstawiona poniżej ocena prawna zachowuje zasadniczy tok rozumowania zawarty w decyzji z dnia 28 maja 2026 r., lecz jednocześnie

uzupełnia i rozwija go w tych obszarach, które wymagają szczególnego wyjaśnienia w świetle stanowiska strony i aktualnego materiału sprawy. Dotyczy to przede wszystkim rozdzielenia nieprawidłowości przypisywanych Akademii jako podmiotowi doktoryzującemu i poszczególnym jej organom od naruszeń prawa indywidualnie przypisywanych dr. Michałowi Sopińskiemu, wskazania konkretnych przepisów określających własne obowiązki Rektora-Komendanta, oceny znaczenia niezakończenia części wznowionych postępowań oraz uwzględnienia działań wyjaśniających i naprawczych powoływanych obecnie przez stronę. Zarzut braku takiej indywidualizacji stanowi jeden z zasadniczych elementów argumentacji zawartej we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy.

W szczególności Minister nie przyjmuje, że samo stwierdzenie nieprawidłowości w postępowaniach doktorskich albo wydanie przez Radę Doskonałości Naukowej postanowień o ich wznowieniu przesądza o rażącym lub uporczywym naruszeniu prawa przez Rektora-Komendanta. Postanowienia te odnoszą się do działania podmiotu doktoryzującego i nie rozstrzygają o indywidualnej odpowiedzialności osoby pełniącej funkcję rektora. Również sama okoliczność, że dr Michał Sopiński jako przewodniczący Senatu podpisywał uchwały dotyczące nadania stopni naukowych, nie może być utożsamiana z osobistym prowadzeniem przez niego postępowań doktorskich. Minister uwzględnia zatem rozróżnienie, na które zwraca uwagę strona.

Nie oznacza to jednak, że stwierdzone w Uczelni, powtarzające się nieprawidłowości pozostają bez znaczenia dla oceny sposobu wykonywania funkcji Rektora-Komendanta. Ocena dokonywana na podstawie art. 432 ust. 5 p.s.w.n. dotyczy bowiem własnych działań i zaniechań dra Michała Sopińskiego w świetle obowiązków prawnych bezpośrednio związanych z pełnioną przez niego funkcją, w szczególności obowiązków kierowania Uczelnią, realizacji zadań wynikających z ustaw, zarządzania Uczelnią oraz zapewniania wykonywania przepisów obowiązujących w Uczelni. Obowiązki te wynikają w szczególności z art. 13a ust. 1 i ust. 2 pkt 6 ustawy o Służbie Więziennej, art. 23 ust. 2 pkt 2 i 11 p.s.w.n. oraz § 34 ust. 2 pkt 11 Statutu AWS. Już materiał poprzedzający wydanie pierwszej decyzji wskazywał właśnie te przepisy jako normy określające własne obowiązki Rektora-Komendanta.

Poniższe rozważania należy zatem odczytywać łącznie z ustaleniami i ocenami szczegółowo przedstawionymi w decyzji z dnia 28 maja 2026 r., w zakresie, w jakim po ich ponownej weryfikacji zostały one w niniejszej decyzji podtrzymane. Bardziej syntetyczne przedstawienie części argumentacji nie oznacza odstąpienia od wcześniejszych ocen. Jednocześnie w razie ich uzupełnienia, doprecyzowania lub

zmodyfikowania w niniejszej decyzji miarodajna dla aktualnego stanowiska Ministra jest ocena przedstawiona poniżej.

1. Ramy prawne prowadzenia postępowań w sprawie nadania stopnia doktora

Stosownie do art. 178 ust. 1 pkt 1 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce stopień naukowy w uczelni nadaje, w drodze decyzji administracyjnej, senat albo inny organ uczelni, o którym mowa w art. 28 ust. 4 tej ustawy. Zgodnie z art. 178 ust. 2 decyzję podpisuje przewodniczący właściwego organu. W przypadku Senatu jego przewodniczącym jest rektor. W postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora, w zakresie nieuregulowanym w ustawie, stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego.

W Akademii Wymiaru Sprawiedliwości organem właściwym do nadawania stopni naukowych był Senat. Wynikało to zarówno z art. 178 ust. 1 pkt 1 p.s.w.n., jak i z § 29 ust. 1 pkt 6 Statutu AWS oraz § 5 ust. 1 Regulaminu przeprowadzania postępowania w sprawie nadawania stopni naukowych w Akademii Wymiaru Sprawiedliwości, stanowiącego załącznik do uchwały nr 78/24 Senatu AWS z dnia 8 maja 2024 r.

Z kolei zgodnie z art. 189 ust. 1 p.s.w.n. postępowanie w sprawie nadania stopnia doktora wszczyna się na wniosek osoby spełniającej wymagania określone w art. 186 ust. 1 pkt 1–3 albo ust. 2, przy czym do wniosku dołącza się rozprawę doktorską wraz z pozytywną opinią promotora lub promotorów. Jeżeli wymagania te nie są spełnione, podmiot doktoryzujący odmawia wszczęcia postępowania.

Art. 192 ust. 1 p.s.w.n. stanowi natomiast, że czynności w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora może dokonywać komisja powołana przez organ, o którym mowa w art. 178 ust. 1. Jednocześnie, zgodnie z art. 192 ust. 2, senat albo rada naukowa określa sposób postępowania w sprawie nadania stopnia doktora, w tym tryb powoływania i zakres czynności takiej komisji.

Powyższe regulacje wyznaczają ustawowy model postępowania. Z punktu widzenia niniejszej sprawy szczególne znaczenie mają trzy jego elementy: właściwość organu prowadzącego postępowanie i nadającego stopień, ustawowe warunki dopuszczalności wszczęcia postępowania oraz możliwość powierzania określonych czynności komisji powołanej przez właściwy organ.

Właśnie w tych podstawowych obszarach Rada Doskonałości Naukowej ujawniła nieprawidłowości powtarzające się w postępowaniach prowadzonych w Akademii Wymiaru Sprawiedliwości.

Nie chodziło zatem jedynie o pojedyncze braki dokumentacyjne, omyłki techniczne czy rozbieżności dotyczące sposobu redagowania akt postępowania. Zastrzeżenia dotyczyły ustrojowych i procesowych podstaw prowadzenia postępowań o nadanie stopnia doktora: właściwości organów, przesłanek wszczęcia postępowania, powoływania komisji doktorskich oraz zgodności regulacji wewnętrznych Uczelni z przepisami ustawy.

2. Charakter nieprawidłowości stwierdzonych w postępowaniach doktorskich

Minister Sprawiedliwości podtrzymuje ocenę przedstawioną w decyzji z dnia 28 maja 2026 r., że stwierdzone nieprawidłowości nie miały charakteru jednostkowego.

RDN wydała postanowienia o wznowieniu czterech odrębnych postępowań dotyczących dwóch dyscyplin naukowych. W poszczególnych sprawach powtarzały się analogiczne zagadnienia: kierowanie wniosków do rad dyscyplin zamiast do właściwego organu, wykonywanie czynności przez organy, których kompetencja była kwestionowana, powoływanie komisji doktorskich przez rady dyscyplin, sposób ustalania spełnienia wymagań z art. 186 i 189 p.s.w.n. oraz dokonywanie części tych czynności już po wszczęciu postępowania. Przykładowo w sprawie [REDAKTOWANO] RDN wskazała zarówno na skierowanie wniosku do niewłaściwego organu, jak i na brak właściwości Rady Dyscypliny do podejmowania czynności przed dniem 8 maja 2024 r. Podobne zastrzeżenia zostały sformułowane w sprawie [REDAKTOWANO]

Nie były to zarazem wyłącznie oceny pozostające na poziomie abstrakcyjnej interpretacji RDN. W sprawie [REDAKTOWANO] Komisja Uniwersytetu [REDAKTOWANO] do spraw stopni naukowych w dyscyplinach [REDAKTOWANO], po przejęciu wznowionego postępowania i dokonaniu własnej analizy akt, podzieliła zasadnicze stanowisko RDN dotyczące prowadzenia postępowania przez niewłaściwy podmiot oraz wskazała dodatkowe uchybienia dotyczące m.in. momentu weryfikacji efektów uczenia się na poziomie 8 PRK.

Ustawodawca przyznał RDN szczególne kompetencje nadzorcze właśnie w zakresie zgodności z prawem uchwał podejmowanych na podstawie art. 192 ust. 2 i 3 oraz postępowań w sprawie nadania stopnia doktora i doktora habilitowanego. W ramach tego nadzoru RDN może żądać informacji i wyjaśnień, stwierdzać nieważność określonych uchwał oraz wznowiać postępowania administracyjne. W przypadku zaistnienia określonych w k.p.a. przyczyn wznowienia albo rażącego naruszenia prawa przez podmiot doktoryzujący art. 194

p.s.w.n. nakazuje RDN wydać postanowienie o wznowieniu i wskazać inny podmiot prowadzący postępowanie.

Minister nie utożsamia jednak kwalifikacji dokonanej przez RDN na podstawie art. 194 p.s.w.n. z ustaleniem przesłanki z art. 432 ust. 5 p.s.w.n. Są to dwie odrębne oceny odnoszące się do różnych podmiotów. Art. 194 odnosi się do rażącego naruszenia prawa przez *podmiot doktoryzujący*, natomiast art. 432 ust. 5 wymaga ustalenia rażącego lub uporczywego naruszania prawa przez *rektora*. Sam fakt wydania przez RDN czterech postanowień o wznowieniu postępowań nie wystarcza więc do odwołania Rektora-Komendanta.

Postanowienia RDN mają natomiast istotne znaczenie dowodowe dla ustalenia charakteru, zakresu i powtarzalności nieprawidłowości występujących w Uczelni. Na tej podstawie, w połączeniu z dokumentacją źródłową i regulacjami wewnętrznymi AWS, Minister dokonuje odrębnej oceny zachowania dra Michała Sopińskiego i wykonywania przez niego własnych obowiązków.

3. Indywidualizacja odpowiedzialności Rektora-Komendanta

Minister Sprawiedliwości podziela wyjściowe założenie strony, że art. 432 ust. 5 p.s.w.n. nie ustanawia odpowiedzialności rektora na zasadzie ryzyka za każde naruszenie prawa występujące w uczelni.

Nie można przypisać Rektorowi-Komendantowi naruszenia prawa wyłącznie dlatego, że uchybienia wystąpiły w Uczelni, którą kierował. Nie ponosi on również osobistej odpowiedzialności za sposób głosowania poszczególnych członków Senatu ani za każdą czynność wykonywaną przez rady dyscyplin, komisje doktorskie lub pracowników administracji.

Trafne jest również stanowisko strony, że Rektor-Komendant nie był jednoosobowym organem nadającym stopień doktora. Organem tym był Senat. Podpisanie przez Rektora-Komendanta, jako przewodniczącego Senatu, decyzji o nadaniu stopnia wynikało z art. 178 ust. 2 p.s.w.n. i samo w sobie nie stanowi naruszenia prawa ani samodzielnej podstawy odpowiedzialności na podstawie art. 432 ust. 5 p.s.w.n. Ustawa wprost rozdziela kompetencję organu kolegialnego do wydania decyzji od kompetencji jego przewodniczącego do jej podpisania.

Z powyższego nie wynika jednak, że stwierdzone w czterech postępowaniach nieprawidłowości pozostają bez znaczenia dla oceny wykonywania funkcji Rektora-Komendanta.

Odpowiedzialność przypisywana dr. Michałowi Sopińskiemu w niniejszym postępowaniu nie wynika z przejęcia przez niego odpowiedzialności Senatu lub rad

dyscyplin, lecz z naruszenia własnych obowiązków związanych z kierowaniem Uczelnią, zapewnieniem przestrzegania w niej prawa oraz sprawowaniem wewnętrznego nadzoru nad jej funkcjonowaniem.

Zgodnie z art. 23 ust. 2 pkt 2 p.s.w.n. do zadań rektora należy zarządzanie uczelnią, zaś pkt 11 tego przepisu nakłada na niego wprost obowiązek zapewniania wykonywania przepisów obowiązujących w uczelni. Art. 23 ust. 6 dodatkowo stanowi, że rektor ponosi odpowiedzialność za swoje działania na zasadach określonych w ustawie i przepisach odrębnych.

W przypadku Akademii Wymiaru Sprawiedliwości obowiązki te wzmacnia szczególna regulacja ustawy o Służbie Więziennej. Zgodnie z art. 13a ust. 1 tej ustawy Uczelnią kieruje Rektor, a do zakresu jego działania należy m.in. realizacja zadań wynikających z innych ustaw. Analogiczne obowiązki zostały przewidziane w § 34 ust. 2 pkt 11 Statutu AWS, zgodnie z którym Rektor-Komendant zapewnia wykonywanie przepisów obowiązujących w Uczelni.

Jest to odpowiedzialność własna i funkcjonalna. Nie oznacza obowiązku osobistego kontrolowania każdego dokumentu znajdującego się w aktach każdego postępowania doktorskiego. Oznacza jednak obowiązek takiego kierowania Uczelnią i kształtowania mechanizmów jej funkcjonowania, aby postępowania prowadzone przez jej organy odbywały się w ramach kompetencji wyznaczonych przez ustawę, na podstawie zgodnych z prawem regulacji wewnętrznych i z zapewnieniem reakcji w przypadku ujawnienia systemowych uchybień.

Tego właśnie obowiązku nie należy mylić z kompetencją RDN do nadzorowania indywidualnych postępowań doktorskich. RDN bada legalność działania podmiotu doktoryzującego i określonych postępowań. Minister natomiast w niniejszej sprawie ocenia, czy Rektor-Komendant prawidłowo wykonywał własne obowiązki kierownicze i nadzorcze. Są to kompetencje różne i mogą być wykonywane równolegle.

W konsekwencji zarzut strony, że Minister „przeniósł” odpowiedzialność podmiotu doktoryzującego na osobę Rektora-Komendanta, nie odpowiada podstawie obecnego rozstrzygnięcia. Minister nie przypisuje dr. Michałowi Sopińskiemu wszystkich naruszeń art. 189 czy art. 192 p.s.w.n. tak, jak gdyby sam prowadził postępowania doktorskie. Nieprawidłowości te stanowią natomiast stan faktyczny, na którego tle ujawniło się niewykonanie własnych norm adresowanych do Rektora, w szczególności obowiązków wynikających z art. 23 ust. 2 pkt 2 i 11 p.s.w.n., art. 13a ustawy o Służbie Więziennej oraz odpowiednich postanowień Statutu AWS.

4. Konkretnie przepisy prawa naruszone przez Rektora-Komendanta

Przedstawiona wyżej indywidualizacja odpowiedzialności wymaga wskazania norm prawnych, których naruszenie Minister Sprawiedliwości przypisuje bezpośrednio dr. Michałowi Sopińskiemu jako Rektorowi-Komendantowi Akademii Wymiaru Sprawiedliwości.

W pierwszej kolejności należy ponownie podkreślić, że Minister nie utożsamia naruszeń przepisów regulujących prowadzenie postępowań w sprawie nadania stopnia doktora z osobistym naruszeniem tych przepisów przez Rektora-Komendanta. Nieprawidłowości odnoszące się w szczególności do właściwości organu prowadzącego postępowanie, warunków jego wszczęcia, powoływania komisji doktorskich oraz zakresu czynności wykonywanych przez rady dyscyplin dotyczyły działania Akademii Wymiaru Sprawiedliwości jako podmiotu doktoryzującego oraz poszczególnych jej organów.

Minister nie przyjmuje zatem, że dr Michał Sopiński osobiście naruszył art. 178, art. 186, art. 189 lub art. 192 p.s.w.n. wyłącznie dlatego, że w postępowaniach prowadzonych w Uczelni doszło do naruszenia tych przepisów.

Znaczenie tych nieprawidłowości dla odpowiedzialności Rektora-Komendanta jest inne. Stanowiły one powtarzający się i dotyczący istotnej sfery działalności Uczelni stan, wobec którego na Rektorze-Komendancie ciążyły jego własne, określone przepisami prawa obowiązki kierownicze, organizacyjne i nadzorcze.

W ocenie Ministra Sprawiedliwości dr Michał Sopiński naruszył przede wszystkim obowiązki wynikające z art. 13a ust. 1 w związku z art. 13a ust. 2 pkt 6 ustawy o Służbie Więziennej. Pierwszy z tych przepisów stanowi, że Uczelnią kieruje Rektor, drugi zaś zalicza do zakresu jego działania realizację zadań wynikających z innych ustaw. Ustawa o Służbie Więziennej powierza zatem Rektorowi osobistą odpowiedzialność za kierowanie jednostką organizacyjną, jaką jest Akademia, oraz za zapewnienie realizacji przez nią zadań powierzonych w innych ustawach.

Obowiązki te pozostają w bezpośrednim związku z art. 23 ust. 2 pkt 2 i 11 p.s.w.n., zgodnie z którymi do zadań rektora należy odpowiednio zarządzanie uczelnią oraz zapewnianie wykonywania przepisów obowiązujących w uczelni. Są to normy skierowane bezpośrednio do osoby pełniącej funkcję rektora, a nie do Senatu, rady dyscypliny lub abstrakcyjnie rozumianego podmiotu doktoryzującego.

Odpowiednikiem tych ustawowych obowiązków na poziomie wewnętrznego ustroju Akademii jest § 34 ust. 2 pkt 11 Statutu AWS, zgodnie z którym Rektor-Komendant, w ramach przypisanych mu kompetencji, zapewnia wykonywanie

przepisów obowiązujących w Uczelni. Już na etapie poprzedzającym wszczęcie niniejszego postępowania właśnie art. 13a ust. 1 i ust. 2 pkt 6 ustawy o Służbie Więziennej, art. 23 ust. 2 pkt 11 p.s.w.n. oraz § 34 ust. 2 pkt 11 Statutu AWS wskazywano jako normy określające własne obowiązki Rektora-Komendanta w związku z ujawnionymi nieprawidłowościami.

Naruszenie powyższych przepisów polegało nie na samym wystąpieniu błędów w postępowaniach doktorskich, lecz na niewykonaniu w wymaganym zakresie przez Rektora-Komendanta obowiązku zapewnienia zgodnego z prawem sposobu funkcjonowania Uczelni w tym obszarze, braku adekwatnej reakcji na funkcjonowanie wadliwego modelu organizacyjnego oraz niedoprowadzeniu do jego skutecznego usunięcia po uzyskaniu wiedzy o powtarzających się nieprawidłowościach.

Obowiązki Rektora-Komendanta były przy tym skonkretyzowane także w § 31 ust. 9 Statutu AWS, przewidującym wewnętrzny mechanizm nadzoru nad uchwałami Senatu. Zgodnie z tym przepisem Rektor-Komendant zawiesza wykonanie uchwały Senatu naruszającej przepisy ustawy lub Statutu i zwołuje posiedzenie Senatu w celu jej ponownego rozpatrzenia. Regulacja ta stanowi wykonanie przewidzianej w art. 34 ust. 1 pkt 4 p.s.w.n. zasady określenia w statucie sposobu sprawowania wewnętrznego nadzoru nad aktami organów uczelni.

W niniejszej sprawie szczególne znaczenie w tym zakresie ma uchwała nr 78/24 Senatu AWS z dnia 8 maja 2024 r., ustanawiająca regulamin postępowań w sprawie nadawania stopni naukowych. Rektor-Komendant uczestniczył w funkcjonowaniu Senatu jako jego przewodniczący i podpisał tę uchwałę. Mimo że przyjęty w niej model wykonywania określonych czynności przez rady dyscyplin został następnie zakwestionowany jako niezgodny z ustawowym podziałem kompetencji, Rektor-Komendant nie skorzystał wobec tej uchwały z przewidzianego w Statucie instrumentu wewnętrznego nadzoru. Obowiązek i treść § 31 ust. 9 Statutu były eksponowane już w materiale poprzedzającym wydanie pierwszej decyzji.

Minister nie traktuje przy tym samego podpisania uchwały nr 78/24 ani decyzji Senatu o nadaniu poszczególnych stopni jako samodzielnego naruszenia prawa przez Rektora-Komendanta. Znaczenie tych czynności polega na wykazaniu jego bezpośredniej pozycji wobec funkcjonującego w Uczelni modelu postępowań oraz zakresu możliwości podjęcia działań zmierzających do zapewnienia jego zgodności z prawem.

Odrębnie należy ocenić zachowanie Rektora-Komendanta wobec ustawowych czynności nadzorczych Ministra Sprawiedliwości. Na podstawie art. 433 ust. 2 w związku z art. 426 ust. 1 pkt 1 i art. 427 ust. 1 p.s.w.n. Minister Sprawiedliwości sprawuje nad Akademią nadzór w zakresie zgodności jej działania z prawem i jest uprawniony do żądania od Uczelni informacji i wyjaśnień. Przepisy te wprost przyznają ministrowi uprawnienie do żądania informacji i wyjaśnień od nadzorowanej uczelni.

Właśnie na tej podstawie pismem z dnia 20 października 2025 r. Minister Sprawiedliwości zobowiązał Rektora-Komendanta do przedstawienia szczegółowych informacji i wyjaśnień dotyczących nieprawidłowości ujawnionych w czterech postępowaniach doktorskich. Dr Michał Sopiński w odpowiedzi z dnia 3 grudnia 2025 r. stwierdził natomiast, że brak jest podstaw prawnych i faktycznych do udzielenia Ministrowi szczegółowych informacji, kwestionując w tym zakresie kompetencje organu nadzoru.

Takie stanowisko pozostawało w sprzeczności z ustawowym uprawnieniem Ministra wynikającym z art. 427 ust. 1 p.s.w.n. i jednocześnie stanowiło kolejny przejaw niewłaściwego wykonywania przez Rektora-Komendanta obowiązków wynikających z art. 13a ust. 1 i ust. 2 pkt 6 ustawy o Służbie Więziennej, art. 23 ust. 2 pkt 2 i 11 p.s.w.n. oraz § 34 ust. 2 pkt 11 Statutu AWS.

Minister Sprawiedliwości nie przyjmuje zatem konstrukcji odpowiedzialności Rektora-Komendanta za cudze działania. Podstawą oceny w niniejszym postępowaniu są konkretne normy adresowane do Rektora i konkretne zachowania pozostające w sferze jego własnych kompetencji: sposób wykonywania funkcji kierującego Uczelnią, brak skutecznego zapewnienia przestrzegania w niej przepisów prawa, niewykorzystanie dostępnych instrumentów wewnętrznego nadzoru, brak systemowej korekty po ujawnieniu powtarzających się nieprawidłowości oraz zakwestionowanie ustawowych kompetencji organu nadzorującego do uzyskania informacji i wyjaśnień.

5. Regulacje wewnętrzne Uczelni i uchwała nr 78/24 Senatu AWS

Szczególne znaczenie dla indywidualnej oceny zachowania Rektora-Komendanta ma sposób ukształtowania regulacji wewnętrznych dotyczących postępowań doktorskich.

Regulamin stanowiący załącznik do uchwały nr 400/23 z dnia 9 maja 2023 r. przyjmował, że właściwym organem Uczelni jest Senat oraz przewidywał możliwość powierzenia czynności komisji doktorskiej powołanej przez Senat.

Konstrukcja ta odpowiadała zasadniczej architekturze wynikającej z art. 192 ust. 1 p.s.w.n.

Uchwałą nr 78/24 z dnia 8 maja 2024 r. Senat AWS przyjął natomiast nowy regulamin. Mimo wskazania w jego § 5 ust. 1 Senatu jako organu właściwego do nadawania stopni, w dalszych jednostkach powierzono prowadzenie postępowań i określone czynności radom dyscyplin, przewidując również możliwość powoływania przez nie komisji doktorskich. Właśnie ten element regulacji został zakwestionowany w toku nadzoru RDN, ponieważ art. 192 ust. 1 p.s.w.n. wiąże powołanie komisji z organem właściwym na podstawie art. 178 ust. 1. RDN wskazywała ponadto, że przed wejściem w życie nowego regulaminu rady dyscyplin nie posiadały właściwości do wykonywania czynności, które faktycznie podejmowały.

Uchwałą nr 78/24 podpisał, jako przewodniczący Senatu, dr Michał Sopiński. Także w tym przypadku Minister nie przyjmuje, że sam podpis pod uchwałą organu kolegiального stanowi automatycznie naruszenie prawa. Ma on jednak znaczenie przy ustalaniu związku Rektora-Komendanta z ukształtowaniem i funkcjonowaniem modelu organizacyjnego, którego uchwała dotyczyła.

Znacznie istotniejsze jest to, że Statut AWS ustanawiał własny mechanizm wewnętrznego nadzoru nad uchwałami Senatu. Zgodnie z § 31 ust. 9 Statutu Rektor-Komendant zawiesza wykonanie uchwały Senatu naruszającej przepisy ustawy lub Statutu i w terminie 14 dni zwołuje posiedzenie Senatu w celu jej ponownego rozpatrzenia.

Minister dostrzega przy tym, że art. 427 ust. 2 pkt 1 p.s.w.n. wyłącza z kompetencji Ministra do stwierdzenia nieważności między innymi uchwały, o której mowa w art. 192 ust. 2 i 3, oraz decyzje administracyjne. Okoliczność ta ma znaczenie dla drugiego etapu mechanizmu przewidzianego w § 31 ust. 9 Statutu – ewentualnego przekazania sprawy Ministrowi – i dlatego nie można przyjmować, że Rektor powinien był na tej podstawie doprowadzić do nadzorczego stwierdzenia przez Ministra nieważności decyzji o nadaniu stopnia albo uchwały z art. 192 ust. 2.

Nie eliminuje to jednak znaczenia pierwszego, wewnątrzuczelnianego elementu nadzoru, polegającego na obowiązku reagowania przez Rektora-Komendanta na uchwałą Senatu sprzeczną z ustawą lub Statutem i doprowadzenia do jej ponownego rozpatrzenia. Co najmniej potwierdza to, że Statut nie kształtował Rektora jako biernego wykonawcy uchwał Senatu pozbawionego możliwości reagowania na ich niezgodność z prawem.

Niezależnie od wykładni zakresu zastosowania § 31 ust. 9 Statutu w odniesieniu do uchwały nr 78/24, obowiązek wynikający z art. 23 ust. 2 pkt 2 i 11 p.s.w.n. ma charakter samodzielny. Nawet gdyby przyjąć, że szczególny mechanizm statutowy nie mógł zostać zastosowany do danego aktu, nie znosiłoby to ustawowego obowiązku Rektora zarządzania Uczelnią w sposób zapewniający wykonywanie w niej prawa.

Istotne jest ponadto, że odpowiedzialność oceniana w niniejszej sprawie nie sprowadza się do niewykorzystania czternastodniowego mechanizmu z § 31 ust. 9 w maju 2024 r. Po ujawnieniu problemów przez RDN wykorzystanie tego mechanizmu wobec uchwały podjętej wiele miesięcy wcześniej nie było już możliwe w jego pierwotnej postaci. Rektor dysponował jednak innymi instrumentami właściwymi organowi kierującemu Uczelnią: mógł doprowadzić do kompleksowej analizy obowiązujących regulacji, zainicjować ich zmianę, przedstawić Senatowi projekt rozwiązania usuwającego stwierdzone wątpliwości, zapewnić jednolite zasady postępowania właściwych jednostek oraz podjąć działania zapobiegające dalszemu stosowaniu zakwestionowanego modelu.

Materiał znajdujący się w aktach nie wykazuje, aby w następstwie ujawnienia przez RDN nieprawidłowości doszło do takiego systemowego usunięcia ich źródła.

6. Zatwierdzenie Statutu AWS przez Ministra Sprawiedliwości

Minister uwzględnił również argument strony, że Statut Akademii Wymiaru Sprawiedliwości został zatwierdzony decyzją Ministra Sprawiedliwości, a następnie zatwierdzono jego zmiany. Strona wyprowadza z tego wniosek, że nie można obecnie obciążać Rektora-Komendanta odpowiedzialnością za funkcjonowanie modelu ustrojowego zaakceptowanego wcześniej przez organ nadzoru.

Okoliczność ta nie została pominięta, nie prowadzi jednak do wniosku o braku naruszenia własnych obowiązków Rektora-Komendanta.

Po pierwsze, zasadnicze nieprawidłowości ujawnione w kontrolowanych postępowaniach nie sprowadzały się do samego istnienia określonych postanowień Statutu. Dotyczyły sposobu faktycznego prowadzenia konkretnych postępowań oraz regulacji zawartych w regulaminach postępowań o nadanie stopnia, w szczególności w uchwale nr 78/24 z dnia 8 maja 2024 r., a więc akcie późniejszym niż zatwierdzenie Statutu.

Po drugie, sam Statut wskazywał Senat jako organ właściwy do nadawania stopni oraz nakładał na Rektora-Komendanta obowiązek zapewniania wykonywania

przepisów obowiązujących w Uczelni i przewidywał instrument wewnętrznej kontroli uchwał Senatu. Nie można zatem interpretować zatwierdzenia Statutu jako zaakceptowania przez Ministra każdej późniejszej praktyki organizacyjnej lub każdej możliwej wykładni kompetencji rad dyscyplin.

Po trzecie, żaden akt wewnętrzny Uczelni nie może stanowić podstawy do niestosowania bezwzględnie obowiązujących przepisów ustawy. Jeżeli między regulacją wewnętrzną a przepisem ustawowym powstaje sprzeczność, organ uczelni ma obowiązek stosować ustawę i podjąć działania zmierzające do dostosowania regulacji wewnętrznej, nie zaś kontynuować praktykę sprzeczną z normą wyższego rzędu.

Wreszcie, zatwierdzenie Statutu przez Ministra nie stanowi prejudycjalnego rozstrzygnięcia o legalności każdego przyszłego postępowania doktorskiego prowadzonego w Uczelni ani o zgodności z ustawą regulaminu przyjętego później na podstawie Statutu.

Argument strony został zatem uwzględniony jako okoliczność wymagająca ostrożności przy przypisywaniu Rektorowi odpowiedzialności za sam model ustrojowy Uczelni, nie może natomiast usprawiedliwiać braku reakcji na konkretne i powtarzające się nieprawidłowości ujawnione następnie przez wyspecjalizowany organ nadzoru.

7. Znaczenie postanowień RDN oraz niezakończenia postępowań prowadzonych po wznowieniu

Strona przywiązuje istotne znaczenie do tego, że część postępowań wszczętych po wydaniu postanowień RDN nie została prawomocnie zakończona. Wskazuje, że samo postanowienie o wznowieniu ma charakter procesowy i nie przesądza ani o ostatecznym wyniku postępowania doktorskiego, ani tym bardziej o osobistej odpowiedzialności Rektora-Komendanta. Takie stanowisko Rektor przedstawiał również w korespondencji z RDN. Sama RDN w piśmie z dnia 4 maja 2026 r. wskazała, że postępowania awansowe nie zostały prawomocnie zakończone i z tej przyczyny odmówiła wypowiedzania się co do ich wyniku; wskazała również, że nie jest właściwa do oceny indywidualnych działań rektora.

Minister uwzględnia tę okoliczność.

Postanowienia RDN o wznowieniu nie są traktowane w niniejszej decyzji jako prawomocne orzeczenia o osobistej odpowiedzialności dra Michała Sopińskiego. Minister nie przyjmuje również, że późniejsze rozstrzygnięcia w sprawach

poszczególnych kandydatów automatycznie przesądzają o odpowiedzialności Rektora-Komendanta.

Nie jest jednak prawidłowy dalszy wniosek strony, według którego Minister nie może dokonać żadnej oceny tego obszaru do czasu prawomocnego zakończenia wszystkich postępowań dotyczących stopni naukowych.

Przedmiot obu postępowań jest odmienny. Podmiot prowadzący wznowione postępowanie rozstrzyga o sytuacji konkretnego kandydata i o losie decyzji o nadaniu mu stopnia doktora. Minister Sprawiedliwości w niniejszej sprawie nie rozstrzyga ani o stopniu naukowym konkretnej osoby, ani o ważności poszczególnych czynności procesowych ze skutkiem właściwym dla organu prowadzącego postępowanie doktorskie. Ocenia natomiast, na podstawie całego zgromadzonego materiału, sposób wykonywania własnych obowiązków przez Rektora-Komendanta.

Art. 432 ust. 5 p.s.w.n. nie uzależnia dokonania tej oceny od prawomocnego zakończenia postępowań pozostających we właściwości RDN lub innych podmiotów doktoryzujących.

Minister może zatem uwzględnić dokumenty pochodzące z tych postępowań jako źródła informacji o faktycznym sposobie funkcjonowania Uczelni, pod warunkiem że nie nadaje rozstrzygnięciom procesowym znaczenia, którego one nie mają. Tak właśnie uczyniono w niniejszej sprawie.

Dotyczy to także postępowania dotyczącego [REDAKTOWANO]. Wydane w czerwcu 2026 r. przez Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie postanowienie o wstrzymaniu wykonania zaskarżonego rozstrzygnięcia zostało uwzględnione jako element aktualnego stanu sprawy. Nie stanowi ono jednak merytorycznego orzeczenia przesądzającego o legalności całego pierwotnego postępowania doktorskiego ani nie usuwa z materiału sprawy dokumentacji przedstawiającej jego przebieg. W konsekwencji Minister nie traktuje sprawy [REDAKTOWANO] jako prawomocnie rozstrzygniętego potwierdzenia odpowiedzialności Rektora, ale również nie znajduje podstaw do pominięcia wszystkich wynikających z jej akt okoliczności.

Analogicznie należy oceniać pozostałe postępowania.

8. Ocena działań wyjaśniających i naprawczych podejmowanych przez Rektora-Komendanta

W postępowaniu ponownym Minister w sposób wyraźny uwzględnił czynności powoływane przez stronę jako dowód aktywnego reagowania na pojawiające się

zastrzeżenia. Nie można zatem przyjąć, że dr Michał Sopiński pozostawał całkowicie bierny.

Szczególne znaczenie nabiera pismo Rektora-Komendanta z dnia 20 lutego 2025 r. skierowane do Rady Dyscypliny [REDAKTED] Rektor stwierdził w nim, że zgodnie z art. 178 ust. 1 p.s.w.n. organem właściwym do nadawania stopni naukowych jest Senat, nie zaś Rektor-Komendant, oraz wskazał w odniesieniu do wniosku mgr. [REDAKTED] że został on skierowany do niewłaściwego organu i powinien zostać przekazany Senatowi.

Pismo to stanowi okoliczność korzystną dla strony w takim zakresie, w jakim świadczy o dostrzeżeniu problemu i prawidłowym rozpoznaniu kompetencji Senatu. Jednocześnie ma ono także drugie znaczenie: potwierdza, że najpóźniej w lutym 2025 r. Rektor-Komendant posiadał świadomość problemu dotyczącego kierowania wniosków do rad dyscyplin zamiast do Senatu.

Z materiału sprawy nie wynika natomiast, aby stwierdzenie to doprowadziło wówczas do kompleksowej weryfikacji wcześniejszych postępowań oraz obowiązujących w Uczelni zasad. Nie wykazano w szczególności, aby wskutek pisma z dnia 20 lutego 2025 r. doprowadzono do analizy wszystkich prowadzonych postępowań pod kątem właściwości organów albo do niezwłocznej zmiany regulaminu z dnia 8 maja 2024 r.

Minister uwzględni również pisma z dnia 17 kwietnia 2025 r., w których Rektor-Komendant zwrócił się do osób pełniących funkcje przewodniczących właściwych rad dyscyplin o złożenie wyjaśnień, a także fakt przekazania RDN dokumentacji dotyczącej postępowania [REDAKTED] Podobnie ocenia wystąpienie do RDN z dnia 8 sierpnia 2025 r. oraz pismo z dnia 10 kwietnia 2026 r., w którym Rektor zwrócił się o wyjaśnienie znaczenia postanowień o wznowieniu oraz o określenie zakresu odpowiedzialności poszczególnych organów.

Czynności te świadczą o podejmowaniu działań wyjaśniających i dlatego nie mogą być pominięte przy ocenie zachowania strony. Nie są jednak równoznaczne z wykazaniem, że Rektor-Komendant wykonał w pełni obowiązek zapewnienia zgodnego z prawem funkcjonowania Uczelni.

Należy bowiem odróżnić ustalenie przyczyn nieprawidłowości od ich skutecznego usunięcia.

Wystąpienie o wyjaśnienia do przewodniczących rad dyscyplin jest czynnością służącą zgromadzeniu informacji. Zwrócenie się do RDN o wykładnię i wyjaśnienie skutków jej postanowień jest zrozumiałe z punktu widzenia potrzeby ustalenia

stanowiska organu nadzoru. Przekazanie RDN wymaganych akt stanowi natomiast realizację obowiązku współdziałania z organem nadzoru. Żadna z tych czynności sama przez się nie zapewnia jednak usunięcia wadliwego rozwiązania organizacyjnego ani wyeliminowania ryzyka dalszego prowadzenia postępowań według zakwestionowanego modelu.

W szczególności materiał sprawy nie wykazuje, aby Rektor-Komendant po uzyskaniu wiedzy o zastrzeżeniach RDN doprowadził do kompleksowego przeglądu regulaminu, zainicjował skuteczną zmianę zakwestionowanych rozwiązań, przedstawił Senatowi rozwiązanie usuwające problem kompetencji rad dyscyplin, zapewnił przeprowadzenie systemowej kontroli wcześniej prowadzonych postępowań albo wdrożył mechanizm mający zapobiegać powtarzaniu analogicznych uchybień.

Nie można również zgodzić się ze stanowiskiem, że Rektor-Komendant powinien był oczekiwać, aż RDN wskaże mu zakres jego własnych obowiązków. RDN sama trafnie wskazała w piśmie z dnia 4 maja 2026 r., że nie jest organem właściwym do określania zadań i kompetencji rektora. Obowiązki Rektora wynikały bezpośrednio z ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, ustawy o Służbie Więziennej oraz Statutu AWS.

Tym bardziej nie można przyjąć, że brak odpowiedzi RDN w zakresie indywidualnej odpowiedzialności Rektora stanowi okoliczność uwalniającą go od obowiązku działania. Ocena tej odpowiedzialności należy w niniejszej sprawie do Ministra stosującego art. 432 ust. 5 p.s.w.n.

Istotne jest także zachowanie strony wobec działań nadzorczych Ministra. Pismem z dnia 20 października 2025 r. Minister Sprawiedliwości zwrócił się o szczegółowe informacje dotyczące między innymi regulacji obowiązujących w Uczelni i sposobu realizacji wystąpień RDN. W odpowiedzi z dnia 3 grudnia 2025 r. Rektor-Komendant zasadniczą część argumentacji poświęcił kwestionowaniu podstaw do żądania przez Ministra szczegółowych informacji oraz podkreślaniu kompetencji RDN i odrębności Senatu jako organu właściwego w sprawach stopni naukowych.

Samo powołanie się na granice własnych kompetencji nie jest oczywiście naruszeniem prawa. W kontekście całokształtu zgromadzonego materiału odpowiedź ta nie wykazuje jednak podjęcia adekwatnych, systemowych środków naprawczych odpowiadających skali problemów wskazywanych już wówczas przez RDN.

W rezultacie działania powoływane obecnie przez stronę łagodzą ocenę w tym sensie, że wykluczają przedstawianie Rektora jako osoby całkowicie ignorującej

problem, lecz nie prowadzą do obalenia zasadniczej oceny Ministra. Reakcja Rektora polegała w znacznej części na wyjaśnianiu zakresu odpowiedzialności poszczególnych organów i podejmowaniu korespondencji. Nie wykazano natomiast skutecznego usunięcia systemowego źródła nieprawidłowości.

9. Rażący i uporczywy charakter naruszeń własnych obowiązków Rektora-Komendanta

Po ponownej ocenie całego materiału Minister Sprawiedliwości podtrzymuje stanowisko, że zachowania i zaniechania indywidualnie przypisywane Rektorowi-Komendantowi mają charakter kwalifikowany w rozumieniu art. 432 ust. 5 p.s.w.n.

Ocena ta nie jest budowana na prostym przeniesieniu na Rektora kwalifikacji „rażącego naruszenia prawa” używanej przez RDN wobec podmiotu doktoryzującego. Przesłanka z art. 432 ust. 5 została oceniona samodzielnie.

Rażący charakter naruszenia własnych obowiązków Rektora wynika przede wszystkim z wagi obszaru, którego dotyczyło zaniechanie, rodzaju naruszonych reguł oraz skutków funkcjonowania wadliwego modelu.

Nieprawidłowości wystąpiły w postępowaniach administracyjnych prowadzących do nadania stopni naukowych, a więc rozstrzygnięć wywierających trwałe skutki w sferze prawnej, zawodowej i naukowej osób, których dotyczą. Nie odnosiły się przy tym do kwestii marginalnych, lecz do właściwości organów, przesłanek wszczęcia postępowania, umocowania podmiotów wykonujących czynności oraz prawidłowości regulacji stanowiących podstawę procedowania.

Skala tych nieprawidłowości doprowadziła do wznowienia przez RDN czterech postępowań i przekazania ich innym podmiotom doktoryzującym. W co najmniej części spraw późniejsza analiza przeprowadzona przez te podmioty potwierdziła podstawowe zastrzeżenia dotyczące modelu stosowanego w AWS.

Z punktu widzenia obowiązków Rektora oznaczało to nieprawidłowe funkcjonowanie mechanizmu dotyczącego jednej z najistotniejszych kompetencji uczelni akademickiej. W takiej sytuacji obowiązek zapewniania wykonywania przepisów obowiązujących w Uczelni nie może być interpretowany jako ogólna deklaracja pozbawiona normatywnej treści. Art. 23 ust. 2 pkt 11 p.s.w.n. nakłada na rektora konkretną powinność organizacyjną i kierowniczą.

Uporczywość wynika natomiast z powtarzalności i długotrwałości ujawnionego sposobu działania oraz z braku skutecznej, systemowej korekty mimo narastającej wiedzy Rektora o istniejących problemach.

Nie był to jeden wadliwie rozpoznany wniosek. Analogiczny model wystąpił w kilku postępowaniach, w dwóch dyscyplinach i na przestrzeni dłuższego okresu. Następnie problem stał się przedmiotem wielokrotnych wystąpień wyspecjalizowanego organu nadzoru.

W tym kontekście szczególne znaczenie ma pismo samego Rektora z dnia 20 lutego 2025 r. Pokazuje ono, że Rektor potrafił prawidłowo zidentyfikować problem właściwości i wskazać, iż wniosek skierowany do rady dyscypliny powinien zostać przekazany Senatowi. Od tego momentu nie można już przyjmować, że zagadnienie to pozostawało poza jego wiedzą.

Pomimo tego zgromadzony materiał nie wykazuje, aby nastąpiło adekwatne uporządkowanie całego systemu prowadzenia postępowań doktorskich.

Minister nie przyjmuje przy tym, że dla stwierdzenia uporczywości konieczne byłoby wykazanie subiektywnego zamiaru naruszania prawa. W realiach niniejszej sprawy relewantne są powtarzalność naruszeń, czas ich występowania, istnienie trwałego mechanizmu organizacyjnego oraz brak skutecznej korekty po uzyskaniu przez Rektora informacji pozwalających zidentyfikować problem. Taki zespół okoliczności pozwala uznać niewykonywanie obowiązku zapewnienia zgodnego z prawem funkcjonowania Uczelni za uporczywe.

Ocena ta uwzględnia jednocześnie działania podejmowane przez Rektora po ujawnieniu problemów. Nie można więc stwierdzić, że organ pominął okoliczności korzystne dla strony. Minister nadaje im jednak znaczenie adekwatne do ich rzeczywistego charakteru: dowodzą podjęcia pewnych czynności wyjaśniających, lecz nie wykazują skutecznego usunięcia nieprawidłowości ani pełnego wykonania obowiązków kierowniczych i nadzorczych.

10. Wniosek częściowy

Po ponownym rozpatrzeniu sprawy Minister Sprawiedliwości stwierdza, że opisane wyżej naruszenia obowiązków wynikających z art. 13a ust. 1 w związku z ust. 2 pkt 6 ustawy o Służbie Więziennej, art. 23 ust. 2 pkt 2 i 11 p.s.w.n. oraz § 34 ust. 2 pkt 11 Statutu AWS, oceniane również w kontekście niewykorzystania mechanizmu określonego w § 31 ust. 9 Statutu AWS oraz sposobu realizacji obowiązków wynikających z ustawowego nadzoru Ministra, mają charakter kwalifikowany w rozumieniu art. 432 ust. 5 p.s.w.n. W okolicznościach niniejszej sprawy naruszenia te mają cechy zarówno rażącego, jak i uporczywego naruszania przepisów prawa.

Ustalone nieprawidłowości miały charakter powtarzalny, dotyczyły podstawowych reguł postępowań prowadzących do nadania stopnia doktora i ujawniły wadliwość modelu organizacyjnego stosowanego w Akademii Wymiaru Sprawiedliwości. Cztery postępowania zostały wznowione przez RDN, a późniejsze działania innych podmiotów doktoryzujących w części potwierdziły zasadnicze zastrzeżenia dotyczące sposobu procedowania w AWS.

Minister nie przypisuje jednak Rektorowi-Komendantowi osobistej odpowiedzialności za samo wydanie przez RDN postanowień o wznowieniu, za każde uchybienie podmiotu doktoryzującego, za działania poszczególnych rad dyscyplin ani za wynik głosowań Senatu.

Podstawą oceny są własne działania i zaniechania dra Michała Sopińskiego jako Rektora-Komendanta, w szczególności niewykonanie w wymaganym zakresie obowiązku zarządzania Uczelnią i zapewniania wykonywania w niej przepisów prawa, brak skutecznego zapobieżenia funkcjonowaniu wadliwego modelu organizacyjnego, niewykorzystanie dostępnych mechanizmów wewnętrznej reakcji oraz brak adekwatnej, systemowej korekty po ujawnieniu przez RDN powtarzających się nieprawidłowości.

Minister uwzględnił, że Rektor podejmował określone czynności wyjaśniające, zwracał się o informacje do przewodniczących rad dyscyplin i RDN oraz przekazywał dokumentację. Działania te nie pozostały bez wpływu na ocenę, jednak nie doprowadziły do wykazania, że źródło stwierdzonych nieprawidłowości zostało skutecznie usunięte. Szczególnego znaczenia nabiera przy tym fakt, że najpóźniej w lutym 2025 r. sam Rektor-Komendant prawidłowo identyfikował Senat jako organ właściwy i wskazywał na konieczność przekazywania mu wniosków skierowanych do rady dyscypliny.

Nie zmienia tej oceny okoliczność, że postępowania prowadzone po ich wznowieniu nie zostały we wszystkich przypadkach prawomocnie zakończone. Minister nie oczekuje od tych postępowań rozstrzygnięcia w przedmiocie osobistej odpowiedzialności Rektora-Komendanta, gdyż nie jest to ich przedmiot. Oceny zachowania Rektora dokonuje samodzielnie w ramach kompetencji wynikającej z art. 432 ust. 5 p.s.w.n.

Nie zmienia jej również zatwierdzenie Statutu AWS przez Ministra Sprawiedliwości. Zatwierdzenie aktu ustrojowego nie legalizowało późniejszego regulaminu ani konkretnej praktyki stosowania przepisów niezgodnej z ustawą i nie zwalniało Rektora z bieżącego obowiązku zapewniania wykonywania prawa w Uczelni.

W konsekwencji Minister Sprawiedliwości stwierdza, że w obszarze postępowań awansowych doszło do kwalifikowanego naruszenia przez dra Michała Sopińskiego własnych obowiązków prawnych związanych z pełnieniem funkcji Rektora-Komendanta, mającego cechy zarówno rażącego, jak i uporczywego naruszania prawa w rozumieniu art. 432 ust. 5 p.s.w.n.

Ocena ta stanowi samodzielny, istotny element podstawy zastosowania środka przewidzianego w art. 432 ust. 5 p.s.w.n. Jej znaczenie zostanie zarazem uwzględnione łącznie z pozostałymi stwierdzonymi naruszeniami przy końcowej ocenie całokształtu zachowania Rektora-Komendanta oraz proporcjonalności zastosowania środka nadzorczego.

VII. Naruszenie zasady apolityczności Służby Więziennej

A. Stan faktyczny

Minister Sprawiedliwości, po ponownej analizie całokształtu materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, stwierdza, że ustalenia faktyczne dotyczące aktywności publicznej dra Michała Sopińskiego, przedstawione szczegółowo w decyzji z dnia 28 maja 2026 r., znak DWOiP-X.771.1.2026, były prawidłowe, znajdują oparcie w zgromadzonych dokumentach i pozostają aktualne. Minister podziela te ustalenia i przyjmuje je za własne również przy ponownym rozpatrywaniu sprawy.

Ponowne rozpatrzenie sprawy nie ujawniło okoliczności podważających ustalenia dotyczące prowadzenia przez dra Michała Sopińskiego publicznie dostępnych profili w mediach społecznościowych, publikowanych na nich treści, czasu i częstotliwości tych publikacji, ich formy oraz sposobu prezentowania przez autora swojej osoby i pełnionej funkcji. Materiał zgromadzony po wydaniu decyzji z dnia 28 maja 2026 r. wymaga natomiast uzupełnienia wcześniejszych ustaleń przede wszystkim o argumentację strony dotyczącą charakteru jej aktywności oraz przedstawione przez nią zestawienie przykładów aktywności publicznej innych osób pełniących funkcje rektorów uczelni publicznych.

Z tego względu poniżej przedstawiono stan faktyczny w sposób częściowo syntetyczny w stosunku do decyzji z dnia 28 maja 2026 r. Syntetyczne przedstawienie części wcześniejszych ustaleń nie oznacza odstąpienia od ustaleń szczegółowo opisanych w tej decyzji. Po ich ponownej weryfikacji Minister Sprawiedliwości podtrzymuje je w zakresie wskazanym poniżej.

1. Status dra Michała Sopińskiego i okres objęty analizą

Dr Michał Sopiński został powołany do pełnienia funkcji Rektora-Komendanta Szkoły Wyższej Wymiaru Sprawiedliwości uchwałą Senatu Uczelni nr 374/23 z dnia 24 marca 2023 r. Następnie, w związku ze zmianą nazwy Uczelni i szczególnymi regulacjami ustawowymi dotyczącymi jej władz, Minister Sprawiedliwości (z jego upoważnienia Podsekretarz Stanu Marcin Romanowski) aktem z dnia 17 czerwca 2023 r. powołał go na pięcioletnią kadencję Rektora-Komendanta Akademii Wymiaru Sprawiedliwości rozpoczynającą się w dniu 1 września 2023 r.

Od dnia 1 stycznia 2024 r. dr Michał Sopiński był zatrudniony w Akademii na stanowisku profesora uczelni. Nie był funkcjonariuszem Służby Więziennej.

(dowód: akty powołania dra Michała Sopińskiego na Rektora Komendanta SWWS i AWS z dn. 24 marca 2023 r. i 17 czerwca 2023 r. – k. 1144, 1145 tom VI akt sprawy DWOiP-VI.771.1.2026, okoliczności bezsporne)

W okresie pełnienia przez niego funkcji Rektora-Komendanta Akademii Wymiaru Sprawiedliwości posiadała status uczelni Służby Więziennej i uczelni służb państwowych. Okoliczności prawne wynikające z tego statusu, w tym znaczenie faktu, że Rektor-Komendant jest ustawowo określony jako organ Służby Więziennej, zostaną ocenione w części zawierającej ocenę prawną. Na potrzeby ustaleń faktycznych istotne jest natomiast to, że przez cały okres objęty analizą dr Michał Sopiński łączył działalność nauczyciela akademickiego z pełnieniem najwyższej funkcji kierowniczej w Akademii Wymiaru Sprawiedliwości.

Analizie poddano przede wszystkim publiczną aktywność dra Michała Sopińskiego w okresie od dnia 25 marca 2023 r., bezpośrednio po objęciu funkcji Rektora-Komendanta, do dnia 24 kwietnia 2024 r. Materiał ten stanowił następnie podstawę polecenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 maja 2024 r. dotyczącego rozpoczęcia prowadzenia przez rzecznika dyscyplinarnego sprawy dra Michała Sopińskiego.

2. Publiczne profile dra Michała Sopińskiego w mediach społecznościowych

W okresie objętym analizą dr Michał Sopiński prowadził publicznie dostępne profile w mediach społecznościowych, w szczególności w serwisach Facebook i X.

Na profilu w serwisie Facebook identyfikował się między innymi jako doktor nauk prawnych oraz Rektor Akademii Wymiaru Sprawiedliwości. W danych kontaktowych wskazywał także służbowy adres poczty elektronicznej w domenie Uczelni. Oficjalny profil Akademii w serwisie Facebook w publikowanych materiałach odsyłał również do osobistego profilu Rektora-Komendanta.

Na profilu w serwisie X dr Michał Sopiński przedstawiał się między innymi jako doktor nauk prawnych, wykładowca akademicki oraz Rektor Akademii Wymiaru Sprawiedliwości.

Profile miały charakter publiczny, a publikowane na nich treści były dostępne dla nieograniczonego kręgu odbiorców. Na tych samych profilach zamieszczane były zarówno informacje i materiały odnoszące się do działalności dra Michała Sopińskiego jako Rektora-Komendanta i wydarzeń związanych z kierowaną przez niego Uczelnią, jak i materiały dotyczące działalności politycznej, partii politycznych, wyborów oraz bieżących sporów politycznych.

Materiał zgromadzony w sprawie obejmuje wydruki i odwzorowania licznych publikacji z tego okresu. Ich autentyczność, treść oraz sposób prezentacji były szczegółowo opisane w materiale stanowiącym podstawę decyzji z dnia 28 maja 2026 r., w szczególności w dokumentacji dołączonej do polecenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 maja 2024 r.

(dowód: kopie wydruków wpisów zamieszczanych lub przekazywanych przez Rektora-Komendanta AWS dra Michała Sopińskiego w Internecie – k. 203-212, 216-432 tom II akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026; polecenie dyscyplinarne Ministra Sprawiedliwości z dn. 20 maja 2024 r., nr DWOiP-II.071.3.2024 skierowane do [REDAKCYJNA] – k. 176-200 tom I akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026; pismo przewodnie Ministra Sprawiedliwości do Ministra Nauki z dn. 20 maja 2024 r., nr DWOiP-II.071.3.2024 – k. 213-215 tom II akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026)

3. Aktywność w okresie poprzedzającym wybory parlamentarne z dnia 15 października 2023 r.

Szczególnie intensywna aktywność publiczna dra Michała Sopińskiego przypadła na okres od objęcia funkcji Rektora-Komendanta w marcu 2023 r. do wyborów parlamentarnych przeprowadzonych w dniu 15 października 2023 r.

Na profilu w serwisie Facebook opublikowano w tym okresie kilkadziesiąt materiałów w różnych formach: wpisów tekstowych, grafik, plakatów, zdjęć oraz materiałów filmowych. Wiele z nich zawierało logotypy partii Solidarna Polska, a następnie Suwerenna Polska, wizerunek dra Michała Sopińskiego lub innych polityków oraz przekaz dotyczący bieżącej rywalizacji wyborczej.

(dowód: kopie wydruków wpisów zamieszczanych lub przekazywanych przez Rektora-Komendanta AWS dra Michała Sopińskiego w Internecie – k. 203-212, 216-432 tom II akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026)

Już dzień po objęciu funkcji Rektora-Komendanta, 25 marca 2023 r., na profilu zamieszczono wpis „Solidarna Polska mówi jasno: Bronimy polskiego węgla!”. W kolejnych dniach publikowano materiały krytykujące Platformę Obywatelską i jej lidera oraz promujące stanowiska Solidarnej Polski. Przykładowo 28 marca 2023 r. zamieszczono wpis odnoszący się krytycznie do Donalda Tuska, 29 marca opublikowano planszę z wizerunkiem autora i logo Solidarnej Polski dotyczącą stanowiska władz tej partii, a 10 kwietnia materiał dotyczący ochrony polskich lasów zawierający logo partii.

(dowód: kopie wydruków wpisów zamieszczanych lub przekazywanych przez Rektora-Komendanta AWS dra Michała Sopińskiego w Internecie – k. 203-212, 216-432 tom II akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026, a w szczególności: kopie wydruków wpisów internetowych – k. 338-341, k. 347, k. 349, tom II akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026)

W dniu 3 maja 2023 r., w związku z konwencją, na której nastąpiła zmiana nazwy Solidarnej Polski na Suwerenną Polskę, na profilach dra Michała Sopińskiego znalazła się seria materiałów odnoszących się wprost do tej partii. Opublikowano między innymi zdjęcia z konwencji, materiały zawierające logo Suwerennej Polski oraz wpisy „3 maja na konwencji Suwerenna Polska! Suwerenność – Naród – Polska” i „Najbliższe wybory będą starciem dwóch wizji: Polski suwerennej – Polski Donalda Tuska”. Wśród opublikowanych materiałów znajdowało się także zdjęcie grupowe opatrzone oznaczeniem „Dr Michał Sopiński Prezes Suwerennej Polski w okręgu 36”. Analogiczne materiały znajdowały się na prowadzonym przez niego profilu w serwisie X.

(dowód: kopie wydruków wpisów internetowych – k. 357-361 tom II akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026)

W kolejnych miesiącach publikowano materiały zawierające między innymi hasła „Zjednoczona Prawica po trzecią kadencję”, „Zjednoczona Prawica to gwarancja suwerennej Polski!”, „15 października wybieramy Zjednoczoną Prawicę!”, a następnie – bezpośrednio przed wyborami – „15 października wybierzmy Polskę bezpieczną i skuteczną. Wybierzmy PiS” oraz „W niedzielę tylko zwycięstwo! #ZjednoczonaPrawica”.

(dowód: kopie wydruków wpisów zamieszczanych lub przekazywanych przez Rektora-Komendanta AWS dra Michała Sopińskiego w Internecie – k. 203-212, 216-432 tom II akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026, a w szczególności: kopie wydruków wpisów internetowych – k. 364 tom II akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026, k. 401, k. 412, k. 421 tom III akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026)

W dniu 18 sierpnia 2023 r. dr Michał Sopiński zamieścił życzenia urodzinowe skierowane do ówczesnego Ministra Sprawiedliwości Zbigniewa Ziobry, w których, obok podziękowania za pracę na rzecz wymiaru sprawiedliwości, napisał: „Wierzę, że najbliższe wybory okażą się rozpoczęciem trzeciej kadencji rządów dobrej zmiany! Panie Ministrze, to zaszczyt być w pańskiej drużynie!”.

(dowód: kopia wydruku wpisu internetowego – k. 408 tom III akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026)

Na profilu w serwisie X w tym samym okresie publikowane lub udostępniane były między innymi materiały pochodzące z oficjalnych kont Solidarnej Polski, Suwerennej Polski oraz polityków tych ugrupowań. Wśród nich znajdowały się materiały dotyczące konwencji partyjnych, sondaży wyborczych, kandydatów do Sejmu, kampanii wyborczej oraz przekazy zachęcające do głosowania na określony obóz polityczny. Przykładowo we wrześniu i październiku 2023 r. udostępniano materiały przedstawiające kandydatów Suwerennej Polski, materiały Prawa i Sprawiedliwości oznaczone hasłem „#KonkretyPiS”, a bezpośrednio przed wyborami materiały zawierające hasła „#TylkoPiS” i wezwania do udziału w referendum.

Publikacje te były przeplatane materiałami dotyczącymi funkcjonowania Akademii Wymiaru Sprawiedliwości oraz aktywności dra Michała Sopińskiego jako Rektora-Komendanta. Nie prowadzono zatem odrębnego profilu przeznaczonego wyłącznie do prezentowania działalności politycznej i odrębnego profilu dotyczącego funkcji akademickiej.

(dowód: kopie wydruków wpisów zamieszczanych lub przekazywanych przez Rektora-Komendanta AWS dra Michała Sopińskiego w Internecie – k. 203-212, 216-432 tom II akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026)

4. Aktywność po wyborach parlamentarnych

Po wyborach parlamentarnych z dnia 15 października 2023 r. częstotliwość publikowania materiałów zawierających bezpośrednie oznaczenia partyjne zmniejszyła się, a w materiale zgromadzonym w sprawie nie stwierdzono już analogicznego natężenia publikacji opatrzonych logotypami partyjnymi.

Dr Michał Sopiński nadal jednak regularnie publikował wypowiedzi odnoszące się do bieżących sporów politycznych i działań nowej większości parlamentarnej oraz organów państwa.

W listopadzie 2023 r. komentował między innymi wybór Marszałka Sejmu oraz skład Krajowej Rady Sądownictwa. W styczniu 2024 r. publikował wpisy dotyczące zmian w mediach publicznych, zatrzymania Mariusza Kamińskiego i Macieja Wąsika, sytuacji w Prokuraturze Krajowej oraz działań Ministra Sprawiedliwości i Prokuratora Generalnego.

W dniu 10 stycznia 2024 r. określił Mariusza Kamińskiego i Macieja Wąsika mianem „więźniów politycznych”. Dzień później zamieścił wpis „Ruda WRONa orła nie pokona! Dzisiaj Polacy wyjdą pokazać swój sprzeciw!”, któremu towarzyszył materiał dotyczący publicznej manifestacji.

W dniu 14 stycznia 2024 r. publikował wypowiedzi odnoszące się bezpośrednio do działań Ministra Sprawiedliwości i Prokuratora Generalnego Adama Bodnara oraz statusu Dariusza Barskiego. W kolejnych tygodniach wielokrotnie wypowiadał się na temat sytuacji w prokuraturze i wymiarze sprawiedliwości.

W dniu 7 kwietnia 2024 r. na profilu w serwisie X zamieścił wpis: „Scenariusz dla prawicy na wybory prezydenckie 2025. Jeden kandydat. Proszę o RT! Wyrazisty ale niewzbudzający polaryzacyjnych nastrojów. Najlepiej wspólny z Konfederacją i Bezpartyjnymi Samorządowcami. Jakie są Państwa typy?”.

Z kolei 24 kwietnia 2024 r. komentował kandydowanie ministrów rządu Donalda Tuska w wyborach do Parlamentu Europejskiego, stwierdzając między innymi, że ich kandydowanie stanowi „ucieczkę do Brukseli”.

Powyższe materiały były objęte dokumentacją zgromadzoną jeszcze przed wszczęciem obecnego postępowania nadzorczego i zostały szczegółowo przedstawione w decyzji z dnia 28 maja 2026 r.

(dowód: kopie wydruków wpisów zamieszczanych lub przekazywanych przez Rektora-Komendanta AWS dra Michała Sopińskiego w Internecie – k. 203-212, 216-432 tom II akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026, a w szczególności: kopie wydruków wpisów internetowych – k. 361-362, k. 333-334, k. 369 tom II akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026, k. 426, 428-430 tom III akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026)

5. Wypowiedzi dotyczące prof. Jana Grabowskiego i prof. Barbary Engelking

Odrębny element materiału stanowiły wypowiedzi dra Michała Sopińskiego z maja 2023 r. dotyczące prof. Jana Grabowskiego oraz prof. Barbary Engelking, związane z publiczną debatą dotyczącą prowadzonych przez nich badań nad Zagładą.

Na profilu w serwisie X zamieszczony został wpis o treści:

„Odebranie profesury. Odebranie obywatelstwa polskiego. Golić głowy nie trzeba, bo ten ohydny kłamca Grabowski jest już tysi... Dla takich ludzi jak Jan Grabowski czy Barbara Engelking nie może być miejsca w polskiej akademii i nauce”.

Wpis został następnie usunięty, jednak jego odwzorowanie zostało zabezpieczone w materiale sprawy.

W dniu 25 maja 2023 r. dr Michał Sopiński opublikował dalszy wpis dotyczący tej samej problematyki, stwierdzając: „Dla osób takich jak Grabowski nie może być miejsca w polskiej akademii. Ich działalność pseudonaukowa ma cechy obcej agentury i zdrady państwa”.

Fakt zamieszczenia tych publikacji został uwzględniony w poleceniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 maja 2024 r. jako odrębny obszar zachowania wymagający zbadania przez rzecznika dyscyplinarnego.

Znaczenie tych wypowiedzi z punktu widzenia granic wolności wypowiedzi, standardów debaty akademickiej oraz przesłanek określonych w art. 432 ust. 5 p.s.w.n. stanowi przedmiot odrębnej oceny prawnej. Na poziomie ustaleń faktycznych Minister ogranicza się do stwierdzenia ich treści, publicznego charakteru, czasu publikacji oraz faktu, że zostały zamieszczone przez osobę pełniącą wówczas funkcję Rektora-Komendanta.

(dowód: kopie wydruków wpisów internetowych – k. 203-214 tom II akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026)

6. Polecenie rozpoczęcia prowadzenia sprawy i dalszy przebieg postępowania wyjaśniającego

W związku z opisaną aktywnością Minister Sprawiedliwości pismem z dnia 20 maja 2024 r., znak DWOiP-II.071.3.2024, na podstawie art. 457 ust. 1 p.s.w.n., polecił rzecznikowi dyscyplinarnemu powołanemu przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki rozpoczęcie prowadzenia sprawy dotyczącej dra Michała Sopińskiego. Polecenie obejmowało zarówno publiczną aktywność dra Michała Sopińskiego w mediach społecznościowych w okresie od 25 marca 2023 r. do 24 kwietnia 2024 r., jak i opisane wyżej wypowiedzi dotyczące prof. Jana Grabowskiego i prof. Barbary Engelking.

(dowód: polecenie z dnia 20 maja 2026 r. znak: DWOiP-II.071.3.2024 – k. 176-198 tom I akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026)

Dr Michał Sopiński zaskarżył polecenie do Komisji Dyscyplinarnej przy Ministrze Nauki.

Postanowieniem z dnia 11 lipca 2024 r., sygn. KDM-W-1/2024, Komisja Dyscyplinarna przy Ministrze Nauki utrzymała w mocy postanowienie o poleceniu rozpoczęcia prowadzenia sprawy. Komisja wskazała między innymi, że wśród materiałów objętych poleceniem znajdują się wypowiedzi, których nie można zakwalifikować wyłącznie jako wyrażania przekonań religijnych, światopoglądowych lub filozoficznych. Jednocześnie Komisja podkreśliła, że ocena ta dokonywana była na etapie dotyczącym dopuszczalności rozpoczęcia prowadzenia sprawy.

(dowód: postanowienie Komisji Dyscyplinarnej przy Ministrze Nauki z dnia 11 lipca 2024 r. – k. 435-441 tom III akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026)

Następnie dr Michał Sopiński wniósł zażalenie do Sądu Apelacyjnego w Warszawie. Postanowieniem z dnia 31 grudnia 2025 r. Sąd Apelacyjny oddalił środek wniesiony przez dra Michała Sopińskiego, nie eliminując z obrotu polecenia rozpoczęcia prowadzenia sprawy.

(dowód: pismo Wiceprezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dn. 10.02.2026 r., nr Wiz.414.3.2026 wraz z postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 31 grudnia 2025 r. – k. 640-642 tom IV akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026, pismo DWOiP z dn. 3 lutego 2026 r., nr DWOiP-X.071.13.2024 do Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie – k. 637 tom IV akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026)

Niezależnie od postępowania dotyczącego samego polecenia, w dniu 14 listopada 2024 r. rzecznik dyscyplinarny wydał postanowienie o wszczęciu wobec dra Michała Sopińskiego postępowania wyjaśniającego. W postanowieniu wskazano dwa zasadnicze obszary czynów odpowiadające zakresowi polecenia Ministra z dnia 20 maja 2024 r.

(dowód: postanowienie o wszczęciu postępowania wyjaśniającego z dnia 14 listopada 2024 r. – k. 477-496 tom III akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026)

Dr Michał Sopiński składał następnie wnioski o wyłączenie rzecznika dyscyplinarnego od udziału w sprawie. Pierwszy z nich został złożony w dniu 13 grudnia 2024 r. i nie został uwzględniony. Kolejny wniosek z dnia 17 kwietnia 2025 r. również ten wniosek nie został uwzględniony.

(dowód: pismo Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 marca 2025 r. – k. 433-434 tom III akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026, wniosek Rektora-Komendanta AWS dra Michała Sopińskiego skierowany do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 13 grudnia 2024 r. o wyłączenie rzecznika dyscyplinarnego wraz z załącznikami, w tym kopią postanowienia Rzecznika Dyscyplinarnego z dn. 14

listopada 2024 r. o wszczęciu postępowania wyjaśniającego – k. 443-523 tom III akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026; pismo DWOiP z dn. 21 stycznia 2025 r., nr DWOiP-X.071.13.2024 – k. 525-529 tom III akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026; pismo Rektora-Komendanta AWS dra Michała Sopińskiego do Rzecznika Dyscyplinarnego z dn. 17 kwietnia 2025 r. – k. 532-536 tom III akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026; pismo Rektora-Komendanta AWS dra Michała Sopińskiego do Ministra Sprawiedliwości z dn. 17 kwietnia 2025 r. z załącznikami – k. 537-617 tom III-IV akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026; pismo Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 1 czerwca 2025 r., nr DWOiP-X.071.13.2024 – k. 619-626 tom IV akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026; pismo Rektora-Komendanta AWS dra Michała Sopińskiego do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 5 czerwca 2025 r. – k. 631-634 tom IV akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026; pismo DWOiP do Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 8 kwietnia 2026 r., nr DWOiP-X.071.13.2024 – k. 833 tom V akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026; pismo Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 17 kwietnia 2026 r., nr DKN-ZPD.670.29.2026.KPK – k. 873-874 tom V akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026)

Według informacji przekazanej Ministerstwu Sprawiedliwości przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego pismem z dnia 17 kwietnia 2026 r. postępowanie pozostawało wówczas na etapie postępowania wyjaśniającego. Rzecznik podejmował czynności zmierzające do przesłuchania dra Michała Sopińskiego; wskazano szereg wyznaczanych wcześniej terminów oraz kolejny termin przypadający na dzień 21 kwietnia 2026 r.

(dowód: pismo Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 17 kwietnia 2026 r., nr DKN-ZPD.670.29.2026.KPK – k. 873-874 tom V akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026)

Dla uniknięcia wątpliwości terminologicznych Minister Sprawiedliwości stwierdza, że opisane postępowanie było postępowaniem wyjaśniającym prowadzonym przez rzecznika dyscyplinarnego, a nie postępowaniem dyscyplinarnym prowadzonym przed komisją dyscyplinarną w przedmiocie odpowiedzialności dra Michała Sopińskiego.

Sam fakt wydania polecenia Ministra Sprawiedliwości, utrzymania go w mocy przez Komisję Dyscyplinarną, rozstrzygnięcia Sądu Apelacyjnego ani wszczęcia i prowadzenia postępowania wyjaśniającego nie stanowi ustalenia, że dr Michał Sopiński popełnił przewinienie dyscyplinarne, ani rozstrzygnięcia o jego odpowiedzialności dyscyplinarnej. Organy te nie wydały w ramach wskazanych

czynności orzeczenia kończącego postępowanie dyscyplinarne stwierdzeniem winy strony.

Okoliczność prowadzenia postępowania wyjaśniającego jest zatem elementem chronologii sprawy, nie zaś faktem zastępującym własne ustalenia Ministra Sprawiedliwości co do treści i charakteru publicznej aktywności dra Michała Sopińskiego.

7. Stanowisko dra Michała Sopińskiego i materiał przedstawiony po wydaniu decyzji z dnia 28 maja 2026 r.

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy oraz w skargach do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego dr Michał Sopiński obszernie zakwestionował znaczenie przypisane jego aktywności publicznej w decyzji z dnia 28 maja 2026 r.

Strona podniosła przede wszystkim, że nie można utożsamiać wypowiedzi dotyczących spraw publicznych, zagadnień prawnych, ustrojowych i funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości z działalnością partyjną albo naruszeniem obowiązku apolityczności. Wskazała, że osoba pełniąca funkcję rektora pozostaje nauczycielem akademickim korzystającym z konstytucyjnej wolności wypowiedzi oraz że uczestnictwo w debacie dotyczącej państwa, prawa i wymiaru sprawiedliwości mieści się w naturalnej sferze zainteresowania przedstawiciela środowiska akademickiego.

Dr Michał Sopiński podniósł ponadto, że nie jest funkcjonariuszem Służby Więziennej, a art. 1 ustawy o Służbie Więziennej określa apolityczny charakter formacji, nie ustanawiając – jego zdaniem – indywidualnego i nieograniczonego zakazu działalności publicznej każdej osoby pełniącej funkcję Rektora-Komendanta. Strona zwróciła uwagę, że przepisy dopuszczają pełnienie funkcji Rektora także przez pracownika Uczelni niebędącego funkcjonariuszem.

Strona zakwestionowała również znaczenie postępowania wyjaśniającego, wskazując, że ma ono charakter wstępny i nie przesądza o popełnieniu przewinienia dyscyplinarnego, naruszeniu prawa ani winie osoby, której dotyczy. Podnosiła w szczególności, że samo wszczęcie i prowadzenie postępowania wyjaśniającego nie może być traktowane jako dowód wystąpienia przesłanek określonych w art. 432 ust. 5 p.s.w.n.

Wraz ze swoim aktualnym stanowiskiem dr Michał Sopiński przedstawił ponadto „Zestawienie przykładów aktywności publicznej osób pełniących funkcje rektorów uczelni publicznych”. Dokument zawiera przykłady osób, które w okresie pełnienia funkcji rektorskich albo w związku z wcześniejszą lub późniejszą działalnością

publiczną uczestniczyły w życiu politycznym, należały do partii politycznych, kandydowały w wyborach albo sprawowały mandaty parlamentarne. W zestawieniu wskazano między innymi dra hab. Andrzeja Wojtyłę, który pełniąc funkcję rektora kandydował w wyborach do Senatu z ramienia Prawa i Sprawiedliwości, oraz prof. Włodzimierza Nykiela, który podczas sprawowania funkcji Rektora Uniwersytetu Łódzkiego kandydował z listy Platformy Obywatelskiej i uzyskał mandat poselski.

(wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy z dnia 4 sierpnia 2026 r. wraz z załącznikami, w tym z zestawieniem przykładów aktywności publicznej osób pełniących funkcje rektorów uczelni publicznych – k.

Strona powołała ten materiał na poparcie tezy, że aktywność polityczna albo publiczna osoby pełniącej funkcję rektora nie jest sama przez się traktowana jako naruszenie prawa oraz że sposób oceny jej własnych zachowań powinien uwzględniać praktykę dotyczącą innych uczelni. Dr Michał Sopiński wskazał również, że sam nie kandydował w wyborach.

Minister Sprawiedliwości uwzględnił ten dokument jako element materiału przedstawionego przez stronę w toku ponownego rozpatrzenia sprawy. Jego znaczenie dla oceny sytuacji dra Michała Sopińskiego, w szczególności kwestia porównywalności statusu rektorów innych uczelni publicznych ze statusem Rektora-Komendanta Akademii Wymiaru Sprawiedliwości oraz znaczenie różnicy pomiędzy udziałem w debacie publicznej a systematycznym prezentowaniem materiałów bezpośrednio związanych z określoną partią i kampanią wyborczą, zostaną rozważone w części zawierającej ocenę prawną.

8. Zakres ustaleń przyjmowanych przy ponownym rozpatrzeniu sprawy

Po ponownej analizie materiału Minister Sprawiedliwości przyjmuje zatem jako ustalone, że w okresie pełnienia funkcji Rektora-Komendanta dr Michał Sopiński prowadził publiczne profile w mediach społecznościowych, na których równolegle prezentował swoją działalność jako Rektor Akademii Wymiaru Sprawiedliwości oraz publikował i udostępniał liczne materiały odnoszące się do określonych partii politycznych, polityków, kampanii wyborczej oraz bieżących sporów politycznych.

W szczególności w okresie poprzedzającym wybory parlamentarne z dnia 15 października 2023 r. publikowane były materiały zawierające logotypy Solidarnej Polski i Suwerennej Polski, określające dra Michała Sopińskiego jako „Prezesa Suwerennej Polski w okręgu 36”, prezentujące jego udział w wydarzeniach partyjnych oraz zawierające bezpośrednie wezwania odnoszące

się do wyniku wyborów i poparcia Zjednoczonej Prawicy lub Prawa i Sprawiedliwości.

Po wyborach charakter aktywności uległ zmianie, jednak dr Michał Sopiński nadal publicznie i regularnie komentował bieżące wydarzenia polityczne, w tym działania nowej większości parlamentarnej, rządu, Ministra Sprawiedliwości, prokuratury oraz innych organów państwa.

Odrębnie ustalono treść publikacji odnoszących się do prof. Jana Grabowskiego i prof. Barbary Engelking.

Minister uwzględnia jednocześnie, że dr Michał Sopiński nie jest funkcjonariuszem Służby Więziennej oraz że strona powołuje się na konstytucyjną wolność wypowiedzi, autonomię uczelni, charakter debaty akademickiej i przykłady działalności publicznej innych rektorów. Okoliczności te nie są sporne jako element stanowiska strony i zostaną poddane ocenie przy ustalaniu zakresu obowiązków wynikających ze szczególnego statusu Akademii Wymiaru Sprawiedliwości oraz funkcji Rektora-Komendanta.

Minister przyjmuje także, że prowadzone przez rzecznika dyscyplinarnego postępowanie pozostawało – według ostatniej informacji znajdującej się w materiale stanowiącym podstawę decyzji – na etapie postępowania wyjaśniającego. Jego wszczęcie ani dalsze prowadzenie nie jest traktowane jako dowód winy dra Michała Sopińskiego lub samoistne potwierdzenie naruszenia przez niego prawa. Przedmiotem samodzielnej oceny Ministra w niniejszej sprawie są konkretne, udokumentowane zachowania strony, a nie rezultat niezakończonych postępowania dotyczącego odpowiedzialności dyscyplinarnej.

B. Ocena prawna

Minister Sprawiedliwości, po ponownym rozpatrzeniu całokształtu materiału zgromadzonego w sprawie, podziela zasadniczą ocenę prawną dotyczącą publicznej aktywności dra Michała Sopińskiego i jej zgodności z zasadą apolityczności Służby Więziennej, przedstawioną w decyzji z dnia 28 maja 2026 r., znak DWOiP-X.771.1.2026, i przyjmuje ją za własną również przy ponownym rozstrzygnięciu sprawy.

Ocena ta została jednak dokonana ponownie i samodzielnie, z uwzględnieniem argumentów przedstawionych przez stronę w skargach oraz we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, w szczególności dotyczących statusu Rektora-Komendanta niebędącego funkcjonariuszem Służby Więziennej, konstytucyjnej wolności wypowiedzi, autonomii uczelni, potrzeby rozróżnienia działalności

partyjnej od udziału w debacie publicznej oraz przykładów aktywności politycznej innych rektorów uczelni publicznych. Strona podnosi bowiem, że art. 1 ustawy o Służbie Więziennej określa cechę samej formacji, nie ustanawia natomiast generalnego zakazu aktywności politycznej osoby pełniącej funkcję Rektora-Komendanta, zwłaszcza gdy osoba ta nie pozostaje w stosunku służbowym.

Minister uwzględnił również zarzut odnoszący się do postępowania wyjaśniającego prowadzonego przez rzecznika dyscyplinarnego. Jak zostanie wyjaśnione poniżej, samo prowadzenie tego postępowania nie stanowi podstawy ustalenia naruszenia prawa przez dra Michała Sopińskiego. Przedmiotem niniejszej oceny są konkretne, udokumentowane zachowania strony oraz ich samodzielna kwalifikacja prawna przez Ministra.

1. Normatywny charakter zasady apolityczności Służby Więziennej

Punktem wyjścia jest art. 1 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej, zgodnie z którym Służba Więzienna jest umundurowaną i uzbrojoną formacją apolityczną, podległą Ministrowi Sprawiedliwości i posiadającą własną strukturę organizacyjną. Art. 7 pkt 4 tej ustawy zalicza natomiast wprost Rektora-Komendanta uczelni Służby Więziennej do organów Służby Więziennej. Sama Uczelnia jest zaś na podstawie art. 8 ust. 1 pkt 3a jednostką organizacyjną Służby Więziennej i jednocześnie uczelnią służb państwowych nadzorowaną przez Ministra Sprawiedliwości.

Przepisy te powinny być odczytywane łącznie.

Minister nie podziela stanowiska strony, że określenie Służby Więziennej jako „formacji apolitycznej” ma charakter wyłącznie opisowy i nie wywołuje skutków w odniesieniu do sposobu działania jej organów. Służba Więzienna jako formacja działa właśnie przez ustawowo wskazane organy. Ustawowe wymaganie jej apolityczności nie mogłoby być rzeczywiście realizowane, gdyby osoby sprawujące funkcje organów tej formacji mogły, występując publicznie w sposób powiązany z pełnioną funkcją, systematycznie utożsamiać się z określoną partią polityczną, uczestniczyć w jej kampanii oraz wykorzystywać autorytet zajmowanego stanowiska w działalności partyjno-politycznej.

Nie oznacza to, że wszystkie cechy wymienione w art. 1 ustawy o Służbie Więziennej są osobistymi cechami każdej osoby tworzącej strukturę tej formacji. Określenia „umundurowana”, „uzbrojona” i „apolityczna” opisują formację jako instytucję. Z normatywnego charakteru jej apolityczności wynika jednak obowiązek takiego działania jej organów, aby Służba Więzienna jako instytucja

państwowa pozostawała politycznie neutralna i nie była utożsamiana z konkretnym ugrupowaniem politycznym.

Ma to szczególne znaczenie w odniesieniu do Rektora-Komendanta, który nie jest jedynie pracownikiem uczelni ani nauczycielem akademickim. Ustawodawca nadał mu jednocześnie status organu Służby Więziennej, a art. 13a ust. 1 ustawy o Służbie Więziennej powierzył mu kierowanie Uczelnią. Do zakresu jego działania należy ponadto na podstawie art. 13a ust. 2 pkt 6 realizacja zadań wynikających z innych ustaw.

Ta szczególna konstrukcja ustrojowa odróżnia sytuację Rektora-Komendanta Akademii Wymiaru Sprawiedliwości od sytuacji rektora zwykłej uczelni publicznej.

2. Znaczenie okoliczności, że Rektor-Komendant nie jest funkcjonariuszem Służby Więziennej

Minister uwzględnia, że dr Michał Sopiński nie jest funkcjonariuszem Służby Więziennej.

Okoliczność ta ma znaczenie dla zakresu przepisów ustawy o Służbie Więziennej znajdujących do niego bezpośrednie zastosowanie. W szczególności Minister nie przypisuje stronie naruszenia art. 163 ust. 1 ustawy o Służbie Więziennej, zgodnie z którym funkcjonariusz nie może być członkiem partii politycznej. Przepis ten adresowany jest wyłącznie do funkcjonariuszy.

Nie jest zatem podstawą niniejszego rozstrzygnięcia twierdzenie, że samo członkostwo dra Michała Sopińskiego w określonej partii politycznej było zakazane.

Z faktu, że art. 163 ust. 1 nie znajduje do niego zastosowania, nie wynika jednak, że osoba niebędąca funkcjonariuszem, która obejmuje funkcję organu Służby Więziennej, pozostaje całkowicie poza normatywnymi konsekwencjami art. 1 tej ustawy.

Ustawodawca w art. 66a ust. 1 świadomie dopuścił możliwość powołania na stanowisko Rektora zarówno pracownika Uczelni, jak i funkcjonariusza pełniącego na niej służbę. Jednocześnie art. 7 pkt 4 nie uzależnia statusu Rektora jako organu Służby Więziennej od tego, czy jest on funkcjonariuszem. Rektorem-Komendantem będącym organem Służby Więziennej jest zatem również Rektor wyłoniony spośród pracowników cywilnych.

Nie przekonuje argument strony, że skoro w przypadku Rektora niebędącego funkcjonariuszem ustawa wymaga powołania prorektora będącego funkcjonariuszem odpowiedzialnego za kształcenie i doskonalenie zawodowe

funkcjonariuszy, to właśnie na tym prorektorze – a nie na Rektorze – miałyby koncentrować się wymagania wynikające z apolityczności formacji. Art. 66a ust. 3b reguluje szczególną kwestię organizacji procesu kształcenia funkcjonariuszy. Nie zmienia natomiast art. 7 pkt 4, który Rektora, niezależnie od jego statusu pracowniczego lub służbowego, czyni organem Służby Więziennej.

Minister przyjmuje zatem stanowisko węższe niż to, które przypisuje mu strona: Rektor niebędący funkcjonariuszem nie jest objęty ogólnym zakazem członkostwa partyjnego właściwym funkcjonariuszom, ale pełniąc funkcję organu apolitycznej formacji ma obowiązek zachowania politycznej neutralności w sposobie wykonywania i publicznego prezentowania tej funkcji.

3. Apolityczność nie oznacza zakazu udziału w debacie publicznej

Minister podziela co do zasady twierdzenie strony, że nie każda wypowiedź dotycząca spraw publicznych, polityki państwa, wymiaru sprawiedliwości, praworządności, prawa europejskiego czy innych zagadnień będących przedmiotem sporu publicznego stanowi działalność partyjną.

Apolityczność Służby Więziennej nie może być rozumiana jako zakaz posiadania poglądów politycznych ani jako nakaz milczenia w każdej sprawie mającej wymiar publiczny.

W szczególności nauczyciel akademicki, również pełniący funkcję rektora, zachowuje prawo do wolności wypowiedzi. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce samo przywiązuje istotne znaczenie do wolności słowa, nauczania, badań oraz debaty akademickiej. Art. 23 ust. 2 pkt 2a p.s.w.n. nakłada wręcz na rektora obowiązek zapewnienia w uczelni poszanowania tych wolności oraz pluralizmu światopoglądowego.

Zarzut formułowany wobec dra Michała Sopińskiego nie polega jednak na tym, że wypowiadał się w sprawach publicznych albo prezentował poglądy konserwatywne, krytyczne wobec określonych działań rządu, Unii Europejskiej lub opozycji politycznej.

Decydujące znaczenie ma charakter, intensywność, forma i kontekst jego aktywności.

Materiał sprawy nie przedstawia bowiem jedynie rektora zabierającego głos w debacie prawnej lub akademickiej. Obejmuje wielomiesięczny, systematyczny przekaz bezpośrednio związany z określoną partią polityczną i prowadzoną kampanią wyborczą: publikowanie i udostępnianie materiałów partyjnych, logotypów Solidarnej Polski i Suwerennej Polski, promowanie kandydatów,

zachęcanie do uzyskania przez określony obóz polityczny kolejnej kadencji, bezpośrednie apele wyborcze oraz prezentowanie samego dra Michała Sopińskiego jako „Prezesa Suwerennej Polski w okręgu 36”. Materiał zgromadzony przed wszczęciem niniejszego postępowania obejmował blisko 200 wpisów z okresu kilkunastu miesięcy.

Takiej aktywności nie można sprowadzić do neutralnego udziału nauczyciela akademickiego w debacie o państwie i prawie.

4. Związek działalności politycznej z pełnioną funkcją

Szczególnego znaczenia nabiera sposób, w jaki publiczna aktywność partyjno-polityczna była łączona z pełnioną funkcją.

Dr Michał Sopiński na tych samych publicznych profilach przedstawiał się jako Rektor Akademii Wymiaru Sprawiedliwości, publikował informacje związane z działalnością Uczelni, posługiwał się służbowymi danymi kontaktowymi, a równocześnie prowadził intensywną aktywność promującą określone ugrupowanie polityczne i jego kandydatów. Na publikowanych materiałach pojawiało się także jego oznaczenie jako osoby pełniącej funkcję partyjną. Oficjalna aktywność Uczelni i aktywność polityczna Rektora nie zostały zatem wyraźnie rozdzielone.

Nie chodzi przy tym o przyjęcie fikcji, że każda prywatna wypowiedź osoby sprawującej urząd staje się wypowiedzią organu. Istotny jest konkretny kontekst niniejszej sprawy: ta sama przestrzeń komunikacyjna służyła jednocześnie budowaniu publicznego wizerunku Rektora-Komendanta i prowadzeniu działalności partyjno-politycznej.

Powodowało to obiektywne ryzyko utożsamienia osoby stojącej na czele Uczelni Służby Więziennej, a pośrednio również kierowanej przez niego instytucji, z konkretną opcją polityczną.

Nie wymaga to wykazania, że odbiorcy rzeczywiście uznali Akademię albo całą Służbę Więzienną za instytucję popierającą daną partię. Ustawowy wymóg apolityczności ma również charakter prewencyjny. Jego funkcją jest zapewnienie, aby formacja wykonująca szczególne zadania państwa nie była angażowana w bieżącą rywalizację partyjną i zachowywała zaufanie niezależnie od zmiany większości politycznej.

Dlatego właśnie standard wymagany od osoby będącej jednym z ustawowych organów Służby Więziennej jest dalej idący niż standard odnoszący się do zwykłego pracownika uczelni lub obywatela niepełniącego takiej funkcji.

5. Znaczenie aktywności po wyborach oraz pozostałych wypowiedzi

Minister uwzględnia, że po wyborach parlamentarnych z dnia 15 października 2023 r. zmienił się charakter części publikowanej aktywności. Materiał zawiera mniej bezpośrednich materiałów wyborczych i logotypów partyjnych, natomiast częściej występują komentarze odnoszące się do bieżących wydarzeń politycznych i prawnych.

Nie każda z takich wypowiedzi może i powinna być kwalifikowana jako naruszenie zasady apolityczności.

W szczególności sama krytyczna ocena działań Ministra Sprawiedliwości, zmian w prokuraturze, orzeczeń sądów, sytuacji w mediach publicznych czy innych zagadnień ustrojowych nie może zostać uznana za bezprawną wyłącznie dlatego, że pozostaje zbieżna z narracją określonej części sceny politycznej.

Dla oceny niniejszej sprawy nie jest jednak konieczne uznanie każdego wpisu dra Michała Sopińskiego za naruszenie prawa. Kwalifikacja opiera się przede wszystkim na okresie, w którym aktywność miała jednoznacznie partyjny i wyborczy charakter, oraz na jej systematyczności. Późniejsza aktywność ma znaczenie o tyle, o ile wskazuje, że publiczne angażowanie się przez Rektora-Komendanta w bieżący konflikt polityczny nie miało wyłącznie incydentalnego charakteru.

Odrębnego uwzględnienia w ramach oceny aktywności politycznej dra Michała Sopińskiego wymagają jego wypowiedzi z maja 2023 r. dotyczące prof. Jana Grabowskiego i prof. Barbary Engelking. Wypowiedzi te pozostają istotne na dwóch, częściowo nakładających się płaszczyznach.

Po pierwsze, ich forma i treść wykraczały poza standard ostrej nawet polemiki naukowej. Żądanie odebrania naukowcom profesury i obywatelstwa, stwierdzenie, że dla takich osób „nie może być miejsca w polskiej akademii i nauce”, określenie działalności naukowej mianem posiadającej „cechy obcej agentury i zdrady państwa” oraz posłużenie się retoryką odwołującą się do przemocowego upokorzenia w postaci „golenia głów” pozostawały w oczywistej kolizji ze szczególną odpowiedzialnością związaną z pełnieniem funkcji rektora i standardem debaty akademickiej. Okoliczność ta była jednym z powodów objęcia tych wypowiedzi postępowaniem wyjaśniającym. Sam fakt prowadzenia tego postępowania nie przesądza jednak o ich ocenie w niniejszej sprawie; Minister dokonuje jej samodzielnie na podstawie treści publikacji.

Po drugie, wypowiedzi te nie mogą być oceniane w oderwaniu od ich ówczesnego kontekstu politycznego. Wypowiedzi prof. Barbary Engelking i prof. Jana Grabowskiego dotyczące wyników badań nad Zagładą stały się w kwietniu i maju 2023 r. przedmiotem intensywnego sporu publicznego, w który bezpośrednio zaangażowali się przedstawiciele ówczesnego obozu rządzącego. Krytyczne stanowisko wobec prof. Engelking publicznie zajął Prezes Rady Ministrów, a przedstawiciele Solidarnej Polski domagali się podjęcia działań wobec stacji telewizyjnej, w której wyemitowano rozmowę z badaczką.

Dr Michał Sopiński zabierał głos w tym sporze w okresie, w którym równocześnie prowadził intensywną działalność partyjno-polityczną i publicznie eksponował swoją funkcję w Suwerennej Polsce. Jego późniejsza wypowiedź z dnia 20 maja 2023 r. dodatkowo ukazuje sposób, w jaki sam sytuował przedmiotowy spór, posługując się sformułowaniami o „pedagogice wstydu”, „kłamliwej kampanii” oraz naukowcach „opowiadających się przeciwko Polsce”, a zarazem mówiąc o potrzebie reakcji „jako środowisko”.

W tych okolicznościach wypowiedzi dotyczących prof. Jana Grabowskiego i prof. Barbary Engelking nie można traktować wyłącznie jako indywidualnej polemiki naukowej lub światopoglądowej Rektora-Komendanta. Stanowiły one również element jego publicznego zaangażowania w bieżący spór polityczny, pozostający w bezpośrednim związku z narracją środowiska politycznego, z którym dr Michał Sopiński był w tym czasie związany.

Nie oznacza to, że krytyka określonych badań historycznych albo stanowiska ich autorów jest sama przez się sprzeczna z zasadą apolityczności. O kwalifikacji zachowania strony przesądza jednak całokształt okoliczności: czas i kontekst wypowiedzi, ich treść i forma, równoległa intensywna działalność partyjna autora oraz sposób publicznego łączenia funkcji Rektora-Komendanta z aktywnością polityczną. W tym kontekście przedmiotowe wypowiedzi stanowią dodatkowy i istotny element wzorca zachowania świadczącego o przekroczeniu przez Rektora-Komendanta granic politycznej neutralności wymaganej od organu Służby Więziennej.

6. Wolność wypowiedzi i autonomia uczelni

Minister uwzględnił zarzut naruszenia art. 54 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz art. 70 ust. 5 Konstytucji RP.

Punktem wyjścia musi być stwierdzenie, że dr Michał Sopiński zachowuje konstytucyjne prawo do wolności wypowiedzi. Pełnienie funkcji publicznej nie

pozbawia go prawa do własnych przekonań politycznych, światopoglądowych ani prawa do uczestniczenia w debacie dotyczącej spraw publicznych.

Równocześnie jednak dobrowolne objęcie szczególnej funkcji publicznej może wiązać się z ustawowymi obowiązkami, które wpływają na sposób korzystania z niektórych wolności. W niniejszej sprawie ograniczenie nie jest wyprowadzane z ocen etycznych, „dobrych praktyk” ani politycznej aprobaty lub dezaprobaty dla treści wypowiedzi. Jego podstawę stanowi ustawowy status Służby Więziennej jako formacji apolitycznej w połączeniu z ustawowym statusem Rektora-Komendanta jako organu tej formacji.

Nie chodzi zatem o ustanowienie przez Ministra nieznanego ustawie generalnego zakazu wypowiedzi politycznych. Chodzi o ocenę, czy sposób sprawowania i publicznego prezentowania funkcji organu apolitycznej formacji pozostaje zgodny z normą ustawową określającą charakter tej formacji.

Ochronie podlega konkretne dobro publiczne: polityczna neutralność Służby Więziennej, zaufanie do niej jako formacji państwowej oraz przekonanie, że jej organy wykonują swoje zadania niezależnie od bieżącej rywalizacji partyjnej.

Przyjęta wykładnia nie eliminuje wolności wypowiedzi Rektora-Komendanta. Pozostawia mu szeroką możliwość zabierania głosu w sprawach prawa, nauki, wymiaru sprawiedliwości, polityki publicznej i innych zagadnień społecznych. Granicę wyznacza nie „polityczność” tematu, lecz przekształcenie publicznej aktywności osoby będącej organem Służby Więziennej w systematyczne i demonstracyjne uczestnictwo w działalności partyjnej oraz kampanii konkretnego ugrupowania.

W tym znaczeniu zastosowana interpretacja jest proporcjonalna: nie zakazuje poglądów ani debaty, lecz wymaga od osoby sprawującej szczególny urząd państwowy zachowania politycznej neutralności odpowiadającej ustawowemu charakterowi tego urzędu.

Konstytucyjna autonomia szkół wyższych nie prowadzi do odmiennego wniosku. Akademia Wymiaru Sprawiedliwości korzysta z autonomii właściwej uczelni, lecz pozostaje jednocześnie – z woli ustawodawcy – jednostką organizacyjną Służby Więziennej, a jej Rektor-Komendant organem tej formacji. Autonomia uczelni jest realizowana w granicach ustaw, nie wyłącza więc zastosowania norm ustawowych określających szczególny status AWS i jej organów.

Ostateczna ocena proporcjonalności samego zastosowania środka z art. 432 ust. 5 p.s.w.n. zostanie dokonana w dalszej części uzasadnienia z uwzględnieniem

wszystkich ustalonych naruszeń. W tym miejscu istotne jest stwierdzenie, że objęcie opisanej działalności wymaganiem apolityczności nie stanowi samo w sobie nieproporcjonalnej ingerencji w wolność wypowiedzi strony.

7. Brak porównywalności sytuacji innych rektorów

Nie prowadzi do odmiennej oceny przedstawione przez stronę „Zestawienie przykładów aktywności publicznej osób pełniących funkcje rektorów uczelni publicznych”.

Minister nie kwestionuje przedstawionej za jego pomocą ogólnej tezy, że pełnienie funkcji rektora uczelni publicznej nie jest samo przez się niepołączalne z działalnością polityczną. Wskazane przez stronę przykłady obejmują osoby, które w okresie pełnienia funkcji rektorskich kandydowały w wyborach, sprawowały mandat parlamentarny lub były związane z ugrupowaniami politycznymi.

Okoliczność ta nie jest jednak rozstrzygająca, ponieważ osoby te nie znajdują się w sytuacji prawnej porównywalnej z sytuacją Rektora-Komendanta AWS.

Rektor Uniwersytetu Łódzkiego, Uniwersytetu Kaliskiego czy innej zwykłej uczelni publicznej nie jest z mocy ustawy organem Służby Więziennej, a kierowana przez niego uczelnia nie jest jednostką organizacyjną formacji, której ustawodawca nadał cechę apolityczności.

Przedłożone zestawienie potwierdza zatem jedynie okoliczność, której Minister nie kwestionuje: z samego statusu „rektora” nie wynika zakaz aktywności politycznej. Źródłem szczególnych obowiązków dra Michała Sopińskiego nie jest jednak samo pełnienie funkcji rektora uczelni publicznej, lecz połączenie tej funkcji ze statusem Rektora-Komendanta – organu Służby Więziennej.

Nie może być również mowy o nierównym traktowaniu w sytuacji, gdy ustawodawca sam nadał tym kategoriom rektorów odmienne statusy prawne.

Analogicznie przykład osoby pełniącej funkcję dziekana wydziału innej uczelni nie jest prawnie relewantnym punktem odniesienia dla oceny obowiązków organu Służby Więziennej.

8. Brak prejudycjalnego znaczenia postępowania wyjaśniającego

Minister podziela stanowisko strony w jednym zasadniczym zakresie: samo polecenie rozpoczęcia prowadzenia sprawy, wszczęcie postępowania wyjaśniającego oraz jego dalsze prowadzenie nie dowodzą, że dr Michał Sopiński dopuścił się przewinienia dyscyplinarnego ani że rażąco lub uporczywie naruszył prawo.

Postępowanie prowadzone przez rzecznika znajduje się na odrębnej płaszczyźnie prawnej. Jego przedmiotem jest ewentualna odpowiedzialność dyscyplinarna nauczyciela akademickiego. Przedmiotem niniejszego postępowania jest natomiast ocena przesłanek zastosowania szczególnego środka nadzorczego z art. 432 ust. 5 p.s.w.n.

Minister nie zastępuje własnych ustaleń odwołaniem do samego faktu, że rzecznik dyscyplinarny prowadzi sprawę.

Ocena przedstawiona w niniejszej decyzji opiera się na materiale źródłowym – treści konkretnych publikacji, ich liczbie, czasie, formie i kontekście, sposobie oznaczania funkcji Rektora-Komendanta i funkcji partyjnej oraz charakterze prowadzonej aktywności. Materiał ten istnieje i podlega ocenie niezależnie od tego, jaki będzie rezultat odrębnego postępowania wyjaśniającego.

Takie rozumienie odpowiada również sposobowi rozpoznania wniosku strony o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego dotyczącej charakteru postępowania dyscyplinarnego: kwestie skutków prawnych wszczęcia postępowania i granic wykorzystania zgromadzonych w nim materiałów należą do oceny organu, a samo postępowanie nie może zastępować własnych ustaleń Ministra.

Rozstrzygnięcia wydawane w związku z poleceniem rozpoczęcia sprawy mają zatem znaczenie dla przedstawienia historii sprawy, lecz nie stanowią samodzielnego dowodu naruszenia art. 1 ustawy o Służbie Więziennej.

9. Konkretnie przepisy naruszone przez Rektora-Komendanta i kwalifikowany charakter naruszenia

W konsekwencji Minister Sprawiedliwości stwierdza, że opisane zachowanie dra Michała Sopińskiego naruszało przede wszystkim art. 1 w związku z art. 7 pkt 4 ustawy o Służbie Więziennej, z których wynika obowiązek zachowania przez Rektora-Komendanta, jako organu Służby Więziennej, politycznej neutralności odpowiadającej ustawowo określonemu apolitycznemu charakterowi tej formacji. Art. 8 ust. 1 pkt 3a i ust. 1a tej ustawy dodatkowo potwierdzają ścisłe ustrojowe włączenie Akademii w strukturę Służby Więziennej.

Zachowanie to pozostawało również w sprzeczności z własnymi obowiązkami Rektora-Komendanta wynikającymi z art. 13a ust. 1 i ust. 2 pkt 6 ustawy o Służbie Więziennej, art. 23 ust. 2 pkt 2 i 11 p.s.w.n. oraz § 34 ust. 2 pkt 11 Statutu AWS. Rektor kieruje bowiem Uczelnią, realizuje zadania wynikające z innych ustaw, zarządza Uczelnią oraz ma obowiązek zapewnienia wykonywania przepisów obowiązujących w Uczelni.

Minister nie uznaje za naruszenie prawa samego posiadania określonych przekonań, samego członkostwa partyjnego ani pojedynczego udziału w dyskusji politycznej. Naruszenie polegało na systematycznej, demonstracyjnej i długotrwałej działalności partyjno-politycznej prowadzonej przez osobę będącą równocześnie organem apolitycznej formacji państwowej, w warunkach publicznego łączenia tej aktywności z pełnioną funkcją Rektora-Komendanta.

Naruszenie miało charakter uporczywy. Aktywność nie miała charakteru incydentalnego, lecz trwała przez wiele miesięcy, obejmowała bardzo dużą liczbę publikacji i była kontynuowana w okresie bezpośrednio poprzedzającym wybory parlamentarne, kiedy jej związek z rywalizacją partyjną był szczególnie jednoznaczny. Materiały zawierały oznaczenia partii, promocję konkretnych kandydatów oraz przekaz bezpośrednio nakierowany na uzyskanie określonego wyniku wyborczego.

W ocenie Ministra naruszenie miało również charakter rażący. Sprzeczność między statusem osoby będącej jednym z ustawowo określonych organów apolitycznej Służby Więziennej a publicznym, demonstracyjnym prezentowaniem się równocześnie jako lokalny lider partii politycznej i aktywnym uczestnictwem w jej kampanii ma charakter szczególnie wyraźny. Nie mamy tu do czynienia z przypadkiem granicznym, w którym dopiero rozbudowana interpretacja pozwalałaby rozstrzygnąć, czy wypowiedź miała charakter polityczny. Najbardziej istotne zachowania miały charakter wprost partyjny i wyborczy.

Obie kwalifikacje są w tym przypadku od siebie niezależne. Uporczywość wynika z powtarzalności i długotrwałości zachowania, natomiast rażący charakter – z intensywności oraz oczywistej kolizji najbardziej jednoznacznych przejawów tej działalności z ustawowym statusem sprawowanej funkcji.

10. Wniosek częściowy

Po ponownym rozpatrzeniu sprawy Minister Sprawiedliwości nie znajduje podstaw do zmiany oceny, że działalność publiczna dra Michała Sopińskiego w opisanym zakresie stanowiła kwalifikowane naruszenie przepisów prawa. Ocena ta nie wynika z faktu prowadzenia postępowania wyjaśniającego, nie opiera się na odpowiedzialności dyscyplinarnej, która nie została dotychczas przesądzona, i nie oznacza generalnego zakazu uczestniczenia przez Rektora-Komendanta w debacie publicznej. Podstawą oceny jest własne, udokumentowane zachowanie strony oraz szczególny status prawny sprawowanej funkcji.

Dr Michał Sopiński, mimo że nie był funkcjonariuszem Służby Więziennej, był na podstawie art. 7 pkt 4 ustawy o Służbie Więziennej organem tej formacji, a

kierowana przez niego Akademia stanowiła jej jednostkę organizacyjną. Z tego statusu wynikał obowiązek respektowania ustawowej zasady apolityczności Służby Więziennej w sposobie wykonywania i publicznego prezentowania funkcji Rektora-Komendanta.

Obowiązek ten nie został dochowany w sytuacji, gdy przez dłuższy czas, na publicznych profilach służących równocześnie prezentowaniu działalności Rektora i Uczelni, prowadzona była intensywna aktywność promująca określoną partię polityczną, jej kandydatów i jej zwycięstwo wyborcze, przy jednoczesnym eksponowaniu przez stronę własnej funkcji partyjnej.

Przedstawione przez stronę przykłady aktywności politycznej innych rektorów nie zmieniają tej oceny, gdyż dotyczą osób niebędących organami formacji, której ustawodawca nadał cechę apolityczności.

W konsekwencji Minister Sprawiedliwości stwierdza, że opisane zachowanie naruszało art. 1 w związku z art. 7 pkt 4 ustawy o Służbie Więziennej, a w powiązaniu z obowiązkami kierowniczymi Rektora-Komendanta – także art. 13a ust. 1 i ust. 2 pkt 6 tej ustawy, art. 23 ust. 2 pkt 2 i 11 p.s.w.n. oraz § 34 ust. 2 pkt 11 Statutu AWS. Ze względu na czas trwania, liczbę, systematyczność, jednoznacznie partyjny charakter istotnej części zachowań oraz ich powiązanie z publicznym prezentowaniem funkcji Rektora-Komendanta naruszenie to miało charakter uporczywy, a zarazem rażący w rozumieniu art. 432 ust. 5 p.s.w.n.

VIII. Realizacja obowiązków związanych z organizacją aplikacji kuratorskiej

A. Stan faktyczny

Minister Sprawiedliwości, po ponownej analizie całokształtu materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, podzieliła zasadnicze ustalenia faktyczne przedstawione w decyzji z dnia 28 maja 2026 r., znak DWOiP-X.771.1.2026, dotyczące trudności w realizacji przez Akademię Wymiaru Sprawiedliwości obowiązków związanych z organizacją zajęć teoretycznych w ramach aplikacji kuratorskiej dla aplikantów Sądu Okręgowego w Warszawie, w szczególności zakwestionowania przez Akademię możliwości reprezentowania Sądu przy zawieraniu umowy przez sędzię Beatę Najjar, pełniącą funkcję Prezes Sądu Okręgowego w Warszawie. Okoliczności te były jednym z trzech obszarów objętych postępowaniem poprzedzającym wydanie pierwszej decyzji.

Ponowne rozpatrzenie sprawy wymaga jednak istotnego uzupełnienia wcześniejszych ustaleń. Po wydaniu decyzji z dnia 28 maja 2026 r. do materiału sprawy włączono dwie umowy zawarte pomiędzy Akademią Wymiaru

Sprawiedliwości a Sądem Okręgowym w Warszawie, odpowiednio w dniach 24 kwietnia 2026 r. i 20 maja 2026 r., a następnie uzyskano od Prezes Sądu Okręgowego w Warszawie pismo z dnia 25 czerwca 2026 r., znak SSO.1130.1.2026, wraz z dokumentacją korespondencji prowadzonej pomiędzy Sądem a Akademią przed zawarciem tych umów. Dokumentacja ta pozwala obecnie bardziej szczegółowo odtworzyć przebieg zdarzeń poprzedzających ich podpisanie.

Uwzględnienie tych dokumentów nie oznacza odstąpienia od zasadniczych ustaleń zawartych w decyzji z dnia 28 maja 2026 r. Wymaga natomiast ich uzupełnienia o fakt ostatecznego zawarcia obu umów oraz wyjaśnienia, w jaki sposób do tego doszło.

1. Obowiązek organizacji zajęć teoretycznych w ramach aplikacji kuratorskiej

Zgodnie z art. 75 ust. 2 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o kuratorach sądowych Akademia Wymiaru Sprawiedliwości, jako uczelnia Służby Więziennej, została ustawowo zobowiązana do prowadzenia zajęć teoretycznych realizowanych w ramach aplikacji kuratorskiej. Koszty tych zajęć, zgodnie z art. 75 ust. 3 tej ustawy, pokrywa właściwy sąd okręgowy na podstawie umowy zawartej z Uczelnią, natomiast stosownie do art. 75 ust. 4 Rektor-Komendant określa w drodze zarządzenia wysokość kosztów zajęć teoretycznych przypadających na jednego aplikanta. Taki ustawowy mechanizm został też wprost opisany w obu umowach zawartych następnie z Sądem Okręgowym w Warszawie.

W ramach wykonywania powyższego zadania Sąd Okręgowy w Warszawie podjął z Akademią Wymiaru Sprawiedliwości czynności zmierzające do zawarcia umowy regulującej odpłatność i organizację zajęć teoretycznych aplikantów kuratorskich.

Z dokumentacji przekazanej przez Prezes Sądu Okręgowego w Warszawie wynika, że już w dniu 8 stycznia 2026 r. Sąd przesłał Akademii pierwszą umowę, podpisaną po stronie Sądu przez Prezes Sądu Okręgowego w Warszawie. Dokument ten nie został jednak zwrócony Sądowi jako podpisany przez Akademię.

2. Powstanie sporu dotyczącego reprezentacji Sądu Okręgowego w Warszawie

W dniu 19 lutego 2026 r. pracownik Sądu Okręgowego w Warszawie otrzymał wiadomość poczty elektronicznej od przedstawiciela Akademii Wymiaru Sprawiedliwości dotyczącą przyczyn niepodpisania umowy.

W korespondencji tej przedstawiciel Akademii powołał się na pismo Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 30 stycznia 2026 r., znak WP.050.1.2026, przekazane Rektorowi-Komendantowi dr. Michałowi Sopińskiemu. Z pisma tego wynikało stanowisko, zgodnie z którym sędzia Beata Najjar, z uwagi na okoliczności

dotyczące złożenia oświadczenia o woli dalszego zajmowania stanowiska sędziego po ukończeniu 65. roku życia, miała przejść w stan spoczynku, a w konsekwencji nie mogła – według stanowiska przedstawionego w tym piśmie – nadal pełnić funkcji Prezesa Sądu Okręgowego w Warszawie. Strona przedstawiła następnie to pismo jako dowód istnienia rzeczywistych wątpliwości prawnych dotyczących reprezentacji Sądu.

Przedstawiciel Akademii poinformował Sąd, że w związku z powyższym stanowiskiem Akademia nie może zawrzeć umowy podpisanej przez sędzię Beatę Najjar jako Prezesa Sądu Okręgowego w Warszawie. Z informacji przekazanych następnie przez Sąd wynika również, że w rozmowie telefonicznej stanowisko Akademii zostało przedstawione w sposób kategoryczny: zakwestionowano możliwość reprezentowania Sądu przez Prezesa Sądu i wskazano, że w takiej sytuacji AWS nie podpisze przedłożonych umów. Jednocześnie Sąd został poinformowany, że sytuacja ta może uniemożliwić realizację aplikacji kuratorskiej.

W reakcji na powstałą sytuację Prezes Sądu Okręgowego w Warszawie pismem z dnia 20 lutego 2026 r. zwróciła się do Ministra Sprawiedliwości o zajęcie stanowiska. Wskazała, że odmowa podpisania umowy przez Akademię wynika z kwestionowania jej statusu jako Prezesa Sądu, a zaistniała sytuacja stwarza realne zagrożenie dla terminowego rozpoczęcia i kontynuowania aplikacji kuratorskiej, mimo gotowości Sądu do wykonywania ustawowych obowiązków. Okoliczność ta została uwzględniona w materiale stanowiącym podstawę wszczęcia postępowania w sprawie odwołania Rektora-Komendanta.

(dowód: pismo DKO z dn. 24 lutego 2026 r., nr i.k. 6367657 wraz z wydrukiem e-maili z dn. 10 lutego 2026 r. i 20 lutego 2026 r. oraz pisma Prezesa Sądu Okręgowego w Warszawie z dn. 20 lutego 2026 r., nr K.1130.1.2026 – k. 644-651 tom IV akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026, pismo Przewodniczącej Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 30 stycznia 2026 r. znak: WP.050.1.2026 – k. 2125-2127 tom XI akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026, korespondencja mailowa z dnia 30 czerwca 2026 r. pomiędzy Ministerstwem Sprawiedliwości a Sądem Okręgowym w Warszawie wraz z załącznikami – k. 2140-2173 tom XI akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026)

Minister Sprawiedliwości nie podzielił stanowiska wynikającego z pisma Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 30 stycznia 2026 r. i przyjmował, że sędzia Beata Najjar pozostaje urzędującą Prezes Sądu Okręgowego w Warszawie. Znaczenie prawne tej rozbieżności oraz kwestia zakresu, w jakim Rektor-Komendant mógł kierować

się wskazanym pismem przy wykonywaniu ustawowego zadania Uczelni, należą do oceny prawnej, a nie do ustaleń faktycznych.

3. Dalsza korespondencja pomiędzy Sądem a Akademią

Po powstaniu opisanej rozbieżności strony kontynuowały korespondencję zmierzającą do zawarcia umów.

W dniu 10 marca 2026 r. Sąd Okręgowy w Warszawie skierował do Akademii Wymiaru Sprawiedliwości kolejne pismo dotyczące konieczności uregulowania kwestii organizacji aplikacji kuratorskiej.

Następnie pismem z dnia 17 marca 2026 r., znak INP.022.12.2026.APLIK, Akademia przekazała Sądowi projekty umów. Z dokumentacji przekazanej przez Prezesa Sądu wynika, że w tych projektach jako osobę reprezentującą Sąd Okręgowy w Warszawie wskazano Dyrektora Sądu, a nie Prezesa Sądu.

Sąd Okręgowy nie zaakceptował takiego sposobu określenia reprezentacji. Pismem z dnia 2 kwietnia 2026 r. przedstawił Akademii swoje stanowisko prawne i wskazał podstawy, z których – w ocenie Sądu – wynikało, że w umowie zawieranej na podstawie art. 75 ustawy o kuratorach sądowych Sąd powinien być reprezentowany przez Prezesa Sądu Okręgowego.

Spór dotyczył zatem nie samej potrzeby realizacji zajęć teoretycznych, ich programu czy wysokości kosztów, lecz sposobu reprezentowania Sądu Okręgowego w Warszawie przy zawieraniu wymaganej ustawą umowy.

Sąd Okręgowy informował również Ministerstwo Sprawiedliwości o utrzymujących się trudnościach. Z zestawienia korespondencji przedstawionego w piśmie z dnia 25 czerwca 2026 r. wynika, że poza pismem z dnia 20 lutego 2026 r. kolejne informacje w tej sprawie były przekazywane Ministerstwu także w marcu 2026 r.

(dowód: pismo Prezesa Sądu Okręgowego w Warszawie do Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 lutego 2026 r. znak: K.1130.1.2026 – k. 650-651 tom IV akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026; pismo Prezesa Sądu Okręgowego w Warszawie do Dyrektora Departamentu Wykonania Orzeczeń i Probacji w Ministerstwie Sprawiedliwości z dnia 25 czerwca 2026 r. znak: SSO.1130.1.2026 – k. 2143-2146 tom XI akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026; pismo Rektora-Komendanta AWS z dnia 17 marca 2026 r. wraz z załącznikami w postaci projektów umów – k. 2143-2154 tom XI akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026; pismo Prezesa Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 10 marca 2026 r. znak: KO.1130.5.2025 – k. 2165-2166 tom XI akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026; pismo Prezesa Sądu Okręgowego w Warszawie

do Rektora Komendanta AWS z dnia 2 kwietnia 2026 r. znak: K.1130.1.2026 – k. 2155 tom XI akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026)

4. Przekazanie przez Akademię umów bez wskazania osoby reprezentującej Sąd

Po przedstawieniu przez Sąd stanowiska z dnia 2 kwietnia 2026 r. Akademia zmieniła sposób redakcji projektów umów.

Zamiast dalszego wskazywania Dyrektora Sądu jako jego reprezentanta Akademia przesłała następnie formularze umów, w których pole przeznaczone na oznaczenie osoby reprezentującej Sąd pozostawiono niewypełnione. Według dokumentacji Sądu takie egzemplarze zostały przekazane przez AWS odpowiednio w dniach 8 kwietnia 2026 r. oraz 30 kwietnia 2026 r.. Prezes Sądu określiła je w późniejszych wyjaśnieniach jako umowy przesłane „in blanco” w zakresie reprezentacji Sądu.

Oznaczało to, że Akademia nie zaakceptowała w sposób wyraźny przedstawionego przez Sąd stanowiska co do reprezentacji przez Prezes Sądu, ale jednocześnie odstąpiła od wpisywania w projekcie Dyrektora Sądu i pozostawiła oznaczenie reprezentanta do uzupełnienia po stronie Sądu.

Z późniejszego pisma Prezes Sądu Okręgowego w Warszawie wynika, że Akademia ani Rektor-Komendant, ani osoby działające w imieniu AWS nie złożyli oświadczenia o wycofaniu wcześniejszych zastrzeżeń dotyczących możliwości reprezentowania Sądu przez Prezes Sądu.

(dowód: pismo Prezesa Sądu Okręgowego w Warszawie do Dyrektora Departamentu Wykonania Orzeczeń i Probacji w Ministerstwie Sprawiedliwości z dnia 25 czerwca 2026 r. znak: SSO.1130.1.2026 – k. 2143-2146 tom XI akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026)

5. Podpisanie umów przez Wiceprezes Sądu Okręgowego w Warszawie

Ostatecznie doszło do zawarcia dwóch umów pomiędzy Sądem Okręgowym w Warszawie i Akademią Wymiaru Sprawiedliwości.

Umowy zawarto w dniach 24 kwietnia 2026 r. oraz 20 maja 2026 r. Dotyczyły one zajęć teoretycznych realizowanych w ramach aplikacji kuratorskiej w latach 2026/2027 oraz 2025/2026. Wysokość kosztu przypadającego na jednego aplikanta w ramach aplikacji rozpoczynającej się w 2025 r. określona została na 3.966 zł, zgodnie z zarządzeniem nr 33/25 Rektora-Komendanta AWS z dnia 6 marca 2025 r. Koszt zajęć teoretycznych przypadający na jednego aplikanta w ramach aplikacji kuratorskiej rozpoczynającej się w 2026 r. został określony na 4.990 zł, zgodnie z zarządzeniem nr 33/26 Rektora-Komendanta AWS z dnia 31 marca 2026 r.

Obie umowy zostały zatem zawarte przed wydaniem decyzji Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 maja 2026 r., jednak dokumenty te nie znajdowały się wówczas w materiale pozostającym do dyspozycji Ministra przy rozstrzyganiu sprawy. Zostały przedstawione przez stronę później jako dowód na okoliczność finalnego wykonania obowiązku współpracy i braku trwałego zablokowania aplikacji kuratorskiej. Strona konsekwentnie wywodzi z faktu zawarcia umów, że jej wcześniejszego zachowania nie można kwalifikować jako definitywnej odmowy współpracy.

Umowy po stronie Sądu Okręgowego w Warszawie podpisała Wiceprezes Sądu, a nie Prezes Sądu sędzia Beata Najjar.

(dowód: umowy o odpłatności za zajęcia teoretyczne odbywane w ramach aplikacji kuratorskiej – k. 2157-2163, k. 2128-2135 tom XI akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026)

6. Przyczyny podpisania umów przez Wiceprezes Sądu – ustalenia wynikające z pisma z dnia 25 czerwca 2026 r.

Okoliczności podpisania umów przez Wiceprezes Sądu zostały szczegółowo wyjaśnione dopiero w piśmie Prezes Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 25 czerwca 2026 r., znak SSO.1130.1.2026.

Z pisma tego wynika, że podpisanie dokumentów przez Wiceprezes było związane z usprawiedliwioną nieobecnością Prezes Sądu oraz udzielonym Wiceprezes upoważnieniem do działania w jej imieniu. Prezes Sądu wskazała, że rozwiązanie to miało charakter organizacyjny i proceduralny oraz służyło zapewnieniu ciągłości funkcjonowania Sądu i uniknięciu dalszej zwłoki w załatwieniu spraw dotyczących aplikantów.

Jednocześnie w piśmie tym wyraźnie wskazano, że przyjęcie takiego rozwiązania było motywowane koniecznością zabezpieczenia interesów osób odbywających aplikację kuratorską i zapewnienia, aby spór dotyczący reprezentacji Sądu nie doprowadził do niemożności terminowej realizacji zajęć. Prezes Sądu podkreśliła, że Sąd zdecydował się na podpisanie umów przez Wiceprezes, aby umożliwić rozpoczęcie i kontynuowanie aplikacji.

W piśmie z dnia 25 czerwca 2026 r. wskazano również, że mimo zawarcia umów wcześniejsze zastrzeżenia Akademii wobec reprezentowania Sądu przez Prezes Sądu nie zostały formalnie cofnięte. Ostateczne podpisanie umów nie było zatem następstwem wyraźnego uznania przez AWS, że sędzia Beata Najjar jest uprawniona do reprezentowania Sądu, lecz nastąpiło po zastosowaniu po stronie

Sądu rozwiązania pozwalającego doprowadzić do zawarcia umów mimo utrzymującej się rozbieżności stanowisk.

Pismo z dnia 25 czerwca 2026 r. powstało wprawdzie już po wydaniu pierwszej decyzji, ale w zasadniczej części opisuje i dokumentuje zdarzenia wcześniejsze niż 28 maja 2026 r. Dołączono do niego korespondencję Sądu i Akademii z okresu od stycznia do maja 2026 r. Nie stanowi ono zatem źródła nowego zdarzenia przypisywanego Rektorowi-Komendantowi, lecz materiał pozwalający pełniej ocenić znaczenie przedstawionych następnie przez stronę umów.

(dowód: pismo Prezesa Sądu Okręgowego w Warszawie do Dyrektora Departamentu Wykonania Orzeczeń i Probacji w Ministerstwie Sprawiedliwości z dnia 25 czerwca 2026 r. znak: SSO.1130.1.2026 – k. 2143-2146 tom XI akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026)

7. Znaczenie pisma Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 30 stycznia 2026 r. dla ustaleń faktycznych

Przy ponownym rozpatrzeniu sprawy Minister Sprawiedliwości uwzględnia również pismo Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 30 stycznia 2026 r., znak WP.050.1.2026.

Dokument ten zawierał stanowisko, zgodnie z którym sędzia Beata Najjar nie dochowała terminu przewidzianego na złożenie oświadczenia o woli dalszego zajmowania stanowiska sędziego po osiągnięciu ustawowego wieku, wobec czego miała przejść w stan spoczynku. W piśmie wyrażono ponadto pogląd, że osoba mająca status sędziego w stanie spoczynku nie może pełnić funkcji prezesa lub wiceprezesa sądu.

(Dowód: pismo Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 30 stycznia 2026 r. znak: WP.050.1.2026 – k. 2125-2127 tom XI akt sprawy DWOiP-X.771.1.2026)

Z punktu widzenia ustaleń faktycznych dokument ten ma istotne znaczenie. Wynika z niego bowiem, że stanowisko przyjęte przez Rektora-Komendanta w relacjach z Sądem Okręgowym nie powstało bez jakiegokolwiek zewnętrznego impulsu i było powiązane z poglądem prawnym wyrażonym w piśmie pochodzącym z Krajowej Rady Sądownictwa.

Odrębnym zagadnieniem jest jednak to, jakie skutki prawne Rektor-Komendant był uprawniony przypisać temu pismu oraz czy na jego podstawie mógł odmówić uznania umocowania osoby faktycznie wykonującej funkcję Prezesa Sądu i uzależnić wykonanie ustawowego zadania Uczelni od rozwiązania tej kwestii zgodnie ze

stanowiskiem przyjmowanym przez AWS. Zagadnienie to należy już do oceny prawnej.

8. Stanowisko dra Michała Sopińskiego

Dr Michał Sopiński w skargach na decyzję oraz we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy zakwestionował ocenę przyjętą w decyzji z dnia 28 maja 2026 r.

Strona podnosi przede wszystkim, że nie doszło do odmowy wykonywania ustawowego zadania Uczelni, ponieważ obie wymagane umowy zostały ostatecznie zawarte. W ocenie strony fakt zawarcia umów w dniach 24 kwietnia i 20 maja 2026 r. dowodzi, że nie wystąpiła ani definitywna odmowa współpracy, ani trwale zablokowanie realizacji aplikacji kuratorskiej.

Strona wskazuje ponadto, że jej wątpliwości dotyczące reprezentacji Sądu miały charakter rzeczywisty i prawny. Powołuje w tym zakresie pismo Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 30 stycznia 2026 r. i podnosi, że osoba kierująca uczelnią publiczną, zawierając umowę dotyczącą wykonywania zadania publicznego i wydatkowania środków publicznych, była zobowiązana zweryfikować prawidłowość reprezentacji drugiej strony. Zdaniem dra Michała Sopińskiego podejmowane przez niego działania były zatem przejawem należytej staranności, a nie obstrukcji lub uporczywego niewykonywania obowiązków.

Minister uwzględnia powyższe twierdzenia jako stanowisko strony oraz bierze pod uwagę przedstawione na ich poparcie dokumenty.

9. Zakres ustaleń przyjmowanych przy ponownym rozpatrzeniu sprawy

Po uwzględnieniu całego obecnie dostępnego materiału Minister Sprawiedliwości przyjmuje, że ustalenia zawarte w decyzji z dnia 28 maja 2026 r. wymagają w tym obszarze uzupełnienia i częściowego doprecyzowania.

Potwierdzone pozostaje, że Akademia Wymiaru Sprawiedliwości zakwestionowała możliwość zawarcia wymaganej ustawą umowy z Sądem Okręgowym w Warszawie reprezentowanym przez sędzię Beatę Najjar jako Prezes Sądu. Podstawą stanowiska przyjętego przez Akademię było pismo Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 30 stycznia 2026 r., zawierające pogląd o przejściu sędzi Beaty Najjar w stan spoczynku i wynikającej z tego niemożności dalszego pełnienia funkcji Prezesa Sądu.

Ustalono zarazem, że początkowa umowa przesłana przez Sąd w dniu 8 stycznia 2026 r. i podpisana przez Prezes Sądu nie została podpisana przez Akademię; w lutym 2026 r. przedstawiciel AWS zakomunikował Sądowi brak możliwości

podpisania umów z udziałem Prezes Sądu; w marcu Akademia przesłała projekty przewidujące reprezentowanie Sądu przez jego Dyrektora; po zakwestionowaniu tego rozwiązania przez Sąd AWS przesłała dokumenty bez wskazania osoby reprezentującej Sąd. Ostatecznie umowy zostały podpisane w dniach 24 kwietnia i 20 maja 2026 r. przez Wiceprezes Sądu, działającą w ramach organizacji zastępstwa po stronie Sądu.

Nowy materiał prowadzi zatem do istotnego doprecyzowania wcześniejszego ustalenia: nie doszło do trwałego zablokowania aplikacji kuratorskiej ani do definitywnej odmowy zawarcia umów przez Akademię. Obie umowy zostały ostatecznie zawarte jeszcze przed wydaniem decyzji z dnia 28 maja 2026 r.

Jednocześnie z dokumentacji Sądu Okręgowego wynika, że zawarcie tych umów nie było poprzedzone wycofaniem przez AWS zastrzeżeń wobec umocowania Prezes Sądu. Doprowadzenie do zawarcia umów wymagało kontynuowania przez Sąd korespondencji z Akademią i zastosowania po stronie Sądu rozwiązania organizacyjnego, które umożliwiło podpisanie dokumentów przez Wiceprezes.

W konsekwencji przedmiotem dalszej oceny prawnej nie jest twierdzenie, że dr Michał Sopiński ostatecznie uniemożliwił odbywanie aplikacji kuratorskiej. Aktualny materiał dowodowy nie uzasadnia takiego ustalenia.

Oceny wymaga natomiast zachowanie poprzedzające zawarcie umów: w szczególności kateryczne zakwestionowanie możliwości reprezentowania Sądu przez urzędującą Prezes Sądu, sposób wykorzystania pisma Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 30 stycznia 2026 r., odmowa podpisania umowy w pierwotnie przedstawionej konfiguracji oraz wpływ takiego stanowiska na terminową realizację ustawowego zadania Akademii. Przy tej ocenie należy uwzględnić zarówno okoliczności przemawiające na niekorzyść Rektora-Komendanta, jak i okoliczności dla niego korzystne, przede wszystkim istnienie wskazanego pisma Krajowej Rady Sądownictwa oraz ostateczne zawarcie obu umów.

B. Ocena prawna

Po ponownym rozpatrzeniu sprawy Minister Sprawiedliwości uznaje, że opisane wyżej zachowanie dra Michała Sopińskiego, oceniane z uwzględnieniem całokształtu obecnie zgromadzonego materiału dowodowego, stanowiło zarówno rażące, jak i uporczywe naruszanie przepisów prawa w rozumieniu art. 432 ust. 5 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Ocena ta wymaga jednak częściowego doprecyzowania argumentacji przedstawionej w decyzji z dnia 28 maja 2026 r. Obecnie ustalone zostało bowiem,

że umowy dotyczące zajęć teoretycznych w ramach aplikacji kuratorskiej zostały ostatecznie zawarte w dniach 24 kwietnia i 20 maja 2026 r. Nie można zatem przyjmować, że zachowanie Rektora-Komendanta doprowadziło do definitywnego i trwałego uniemożliwienia realizacji aplikacji kuratorskiej. Nie oznacza to jednak, że wcześniejsze zachowanie strony było zgodne z prawem ani że późniejsze zawarcie umów usunęło kwalifikowany charakter wcześniejszych naruszeń. Umowy zostały zawarte po trwającym przez kilka miesięcy sporze dotyczącym reprezentacji Sądu, przy czym z materiału dowodowego nie wynika, aby Rektor-Komendant wycofał stanowisko kwestionujące możliwość wykonywania funkcji Prezes Sądu Okręgowego w Warszawie przez sędzię Beatę Najjar. Zawarcie umów stało się możliwe wskutek zastosowania po stronie Sądu rozwiązania organizacyjnego polegającego na ich podpisaniu przez Wiceprezes Sądu.

1. Charakter obowiązku Akademii i Rektora-Komendanta wynikającego z ustawy o kuratorach sądowych

Punktem wyjścia dla oceny zachowania strony jest charakter zadania powierzonego Akademii Wymiaru Sprawiedliwości w ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. o kuratorach sądowych.

Zgodnie z art. 75 ust. 2 tej ustawy zajęcia teoretyczne w ramach aplikacji kuratorskiej są prowadzone przez uczelnię. Stosownie do ust. 3 koszty tych zajęć pokrywa sąd okręgowy na podstawie umowy zawartej z uczelnią, natomiast ust. 4 powierza bezpośrednio Rektorowi-Komendantowi określenie, w drodze zarządzenia, wysokości kosztów zajęć teoretycznych przypadających na jednego aplikanta. Ustawodawca nie pozostawił zatem uczelni swobody co do tego, czy będzie prowadziła zajęcia teoretyczne dla aplikantów kuratorskich. Jest to zadanie ustawowe uczelni Służby Więziennej, a zawarcie umowy przewidzianej w art. 75 ust. 3 stanowi instrument służący jego wykonaniu i rozliczeniu kosztów, a nie podstawę, z której miałyby dopiero wynikać możliwość fakultatywnego podjęcia się tego zadania.

Nie oznacza to, że Akademia miała obowiązek bezrefleksyjnego podpisania każdego przedstawionego jej projektu umowy, niezależnie od jego treści. Dopuszczalne było uzgadnianie postanowień umowy, wysokości należności, danych aplikantów czy prawidłowego sposobu reprezentacji stron. Niedopuszczalne było natomiast takie prowadzenie tych uzgodnień, które faktycznie uzależniało wykonanie ustawowego zadania od zaakceptowania przez drugi organ państwa poglądu prawnego AWS w kwestii pozostającej poza zakresem kompetencji Uczelni.

Charakter zadania dodatkowo potwierdzało obowiązujące w czasie analizowanych zdarzeń rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 7 marca 2023 r. w sprawie organizacji i sposobu odbywania aplikacji kuratorskiej. Przepisy tego aktu zakładały stałą współpracę pomiędzy Uczelnią a prezesem sądu okręgowego. Uczelnia przekazywała aplikantowi za pośrednictwem prezesa sądu okręgowego dane potrzebne do korzystania z platformy e-learningowej (§ 3), Rektor-Komendant przekazywał prezesowi informację o zaliczeniu zajęć teoretycznych (§ 5 ust. 3), a o terminie i miejscu zjazdu informował aplikanta również za pośrednictwem prezesa sądu okręgowego (§ 6 ust. 2). Prezes sądu okręgowego wydawał następnie potwierdzenie odbycia aplikacji (§ 14). Ustawowy i wykonawczy model aplikacji zakładał zatem bezpośrednią, ciągłą współpracę Uczelni z organami właściwego sądu okręgowego, w tym w szczególności z jego prezesem.

Obowiązek ten podlega przy tym bezpośredniej indywidualizacji po stronie Rektora-Komendanta. Zgodnie z art. 13a ust. 1 ustawy o Służbie Więziennej Uczelnią kieruje Rektor, zaś do zakresu jego działania należy między innymi zapewnienie właściwych warunków prowadzenia szkoleń, koordynacja, nadzór i odpowiedzialność za szkolenia prowadzone w Uczelni, a przede wszystkim – zgodnie z art. 13a ust. 2 pkt 6 – realizacja zadań wynikających z innych ustaw. Zadanie powierzone Uczelni w art. 75 ustawy o kuratorach sądowych należało więc wprost do ustawowego zakresu działania Rektora-Komendanta.

Tę odpowiedzialność wzmacnia art. 23 ust. 1 i ust. 2 pkt 1, 2, 10 i 11 p.s.w.n., zgodnie z którym do rektora należą sprawy uczelni niezastrzeżone do właściwości innych organów, w tym reprezentowanie uczelni, zarządzanie nią, prowadzenie jej gospodarki finansowej oraz zapewnianie wykonywania przepisów obowiązujących w uczelni.

W tym zakresie nie mamy zatem do czynienia z przypisywaniem Rektorowi-Komendantowi odpowiedzialności za działania bliżej nieokreślonych pracowników Akademii. Sam Rektor był ustawowo odpowiedzialny za realizację zadania wynikającego z art. 75 ustawy o kuratorach sądowych, a korespondencja prowadzona przez Uczelnię odzwierciedlała stanowisko prawne przyjęte przez kierowaną przez niego instytucję. Co więcej, bezpośredni udział Rektora w wykonywaniu tego zadania wynika również z wydania przez niego zarządzeń określających koszty kształcenia aplikantów, do których następnie odwołano się w zawartych umowach.

2. Znaczenie przepisów Prawa o ustroju sądów powszechnych

Nie zasługuje na uwzględnienie argument strony, że samo otrzymanie pisma Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 30 stycznia 2026 r., znak WP.050.1.2026, uprawniało Rektora-Komendanta do traktowania sędzi Beaty Najjar jako osoby nieuprawnionej do wykonywania funkcji Prezes Sądu Okręgowego w Warszawie.

Minister nie kwestionuje, że wskazane pismo mogło wywołać po stronie Rektora rzeczywistą wątpliwość prawną. W piśmie przedstawiono określoną interpretację art. 69 p.u.s.p., opartą na twierdzeniu, że oświadczenie sędzi Beaty Najjar o woli dalszego zajmowania stanowiska sędziego nie zostało skutecznie złożone w terminie, a w konsekwencji doszło do jej przejścia w stan spoczynku. Okoliczność tę Minister uwzględnia na korzyść strony. Z faktu istnienia wątpliwości nie wynika jednak uprawnienie Rektora-Komendanta do ich samodzielnego i wiążącego rozstrzygnięcia w stosunkach z Sądem.

Prawo o ustroju sądów powszechnych szczegółowo reguluje bowiem status prezesa sądu okręgowego. Zgodnie z art. 24 § 1 prezesa sądu okręgowego powołuje Minister Sprawiedliwości, natomiast art. 26 § 1 przewiduje sześcioletni okres pełnienia tej funkcji. Art. 27 określa przypadki i tryb odwołania prezesa w toku kadencji. Oznacza to, że obsada funkcji prezesa sądu nie jest stanem faktycznym, którego istnienie może być swobodnie oceniane przez inne podmioty publiczne w zależności od przyjętego przez nie poglądu prawnego.

Także status sędziego po osiągnięciu wieku 65 lat został przez ustawodawcę szczegółowo uregulowany. Art. 69 § 1 p.u.s.p. określa warunki dalszego zajmowania stanowiska, ale jednocześnie § 1b stanowi, że w przypadku niezakończenia postępowania związanego z dalszym zajmowaniem stanowiska sędzia pozostaje na stanowisku do czasu jego zakończenia. Z kolei zgodnie z art. 72 p.u.s.p. o przejściu sędziego w stan spoczynku na podstawie art. 69 zawiadamia go Minister Sprawiedliwości.

Minister nie musi w niniejszym postępowaniu rozstrzygać całego sporu dotyczącego sposobu zastosowania art. 69 p.u.s.p. do indywidualnej sytuacji sędzi Beaty Najjar. Dla oceny działania Rektora-Komendanta wystarczające jest stwierdzenie, że pismo Krajowej Rady Sądownictwa nie było orzeczeniem sądu, decyzją administracyjną, aktem odwołującym Prezes Sądu z funkcji ani innym aktem, który Rektor-Komendant byłby uprawniony traktować jako wiążące stwierdzenie ustania jej umocowania. Uczelnia Służby Więziennej, a tym bardziej jej Rektor, nie została wyposażona przez ustawodawcę w kompetencję do

rozstrzygania o ustaniu stosunku służbowego sędziego albo o wygaśnięciu funkcji prezesa sądu.

Istotne znaczenie ma również art. 22 § 1 pkt 1 p.u.s.p., zgodnie z którym prezes sądu kieruje sądem i reprezentuje go na zewnątrz, z wyjątkiem spraw należących do kompetencji dyrektora sądu. Jednocześnie art. 31a § 1 p.u.s.p. powierza dyrektorowi sądu istotne zadania w sferze administracyjnej, finansowej i gospodarczej oraz reprezentowanie Skarbu Państwa w zakresie powierzonego mienia i zadań sądu.

Minister dostrzega zatem, że z uwagi na odpłatny charakter umowy przewidzianej w art. 75 ust. 3 ustawy o kuratorach sądowych mogło powstać zagadnienie dotyczące podziału kompetencji pomiędzy Prezesa Sądu a Dyrektora Sądu w zakresie zawarcia konkretnej umowy. Nie to jednak było istotą zachowania zarzucanego Rektorowi-Komendantowi. Materiał dowodowy nie wskazuje, aby AWS ograniczyła się do zgłoszenia pytania, czy ze względu na finansowy charakter zobowiązania umowę powinien podpisać Prezes, Dyrektor albo oboje. Stanowisko przekazane Sądowi było dalej idące: podważono możliwość pełnienia funkcji Prezes Sądu przez sędzię Beatę Najjar i na tej podstawie zakomunikowano brak możliwości podpisania z nią umowy, a w konsekwencji możliwość niezrealizowania aplikacji kuratorskiej. Tak właśnie opisywano stanowisko AWS już w piśmie Prezes Sądu z dnia 20 lutego 2026 r.

Rozróżnienie tych dwóch kwestii ma zasadnicze znaczenie. Weryfikowanie właściwego sposobu reprezentacji kontrahenta jest przejawem należytej staranności; samodzielne zanegowanie statusu organu innej instytucji państwowej i uczynienie tej oceny warunkiem wykonania własnego zadania ustawowego – już nim nie jest.

W pierwszej decyzji w tym kontekście wskazano również art. 42a § 1 p.u.s.p. Ponownie rozpatrując sprawę Minister precyzuje, że przepis ten, zgodnie z jego literalnym brzmieniem, odnosi się do działania „w ramach działalności sądów lub organów sądów”, a zatem nie stanowi samodzielnego źródła zakazu skierowanego bezpośrednio do Rektora-Komendanta AWS. Ma natomiast znaczenie systemowe: potwierdza, jaką wagę ustawodawca przywiązuje do stabilności umocowania organów wymiaru sprawiedliwości i do niedopuszczalności incydentalnego podważania ich statusu. Bezpośrednią podstawę stwierdzenia naruszenia prawa przez Rektora stanowią natomiast wskazane wyżej przepisy nakładające na Uczelnię i Rektora obowiązek realizacji aplikacji kuratorskiej oraz kierowania Uczelnią zgodnie z prawem.

3. Granice dopuszczalnego działania Rektora w razie powzięcia wątpliwości prawnych

Minister nie podziela stanowiska strony, zgodnie z którym alternatywą dla zachowania Rektora było bezwarunkowe podpisanie umowy pomimo istniejących wątpliwości prawnych. Takiego obowiązku z przepisów nie wyprowadza.

Rektor mógł w szczególności zwrócić się o wyjaśnienie powstałych wątpliwości, zażądać dokumentów dotyczących reprezentacji Sądu, przedstawić własną interpretację przepisów, zaproponować udział Dyrektora Sądu w zawarciu umowy albo poszukiwać innego rozwiązania pozwalającego jednocześnie zachować ostrożność prawną i zapewnić wykonanie ustawowego zadania. Sam fakt podjęcia takich czynności nie mógłby zostać uznany za naruszenie prawa.

Granica dopuszczalnego działania została jednak przekroczona w chwili, w której Rektor-Komendant nadał własnej ocenie statusu Prezes Sądu charakter rozstrzygający i uzależnił od przyjęcia tej oceny wykonanie zadania nałożonego na Akademię przez art. 75 ustawy o kuratorach sądowych. W lutym 2026 r. przedstawiciel AWS zakomunikował Sądowi, że Uczelnia nie podpisze umowy z Prezes Sądu i w związku z tym realizacja aplikacji może nie być możliwa. Następnie w marcu AWS przedstawiła projekty przewidujące reprezentowanie Sądu przez jego Dyrektora. Po przedstawieniu przez Sąd w piśmie z dnia 2 kwietnia 2026 r. odmiennego stanowiska prawnego Akademia nie wycofała zastrzeżeń dotyczących statusu Prezes Sądu, lecz przesłała projekty pozostawiające pole reprezentacji Sądu niewypełnione. Ten ciąg zdarzeń nie odpowiada działaniu polegającemu wyłącznie na jednorazowym zweryfikowaniu wątpliwości prawnej. Stanowił utrzymywanie przez Uczelnię własnego stanowiska jako faktycznej przesłanki wykonania obowiązku ustawowego.

Znamienne jest również to, że ostatecznie nie wystąpiła potrzeba zastąpienia Prezes Sądu przez Dyrektora Sądu. Umowy zostały podpisane przez Wiceprezes Sądu. Rozwiązanie to pozostaje zgodne z konstrukcją art. 22b § 1 p.u.s.p., zgodnie z którą prezesa sądu zastępuje wiceprezes w razie jego nieobecności. Sam fakt podpisania umów przez Wiceprezes nie może więc być interpretowany jako potwierdzenie prawidłowości wcześniejszego stanowiska AWS dotyczącego statusu Prezes Sądu. Przeciwnie, z pisma Sądu z dnia 25 czerwca 2026 r. wynika, że rozwiązanie to zostało zastosowane po stronie Sądu w celu doprowadzenia do zawarcia umów oraz ochrony ciągłości aplikacji, bez zaakceptowania stanowiska AWS w kwestii statusu Prezes Sądu.

4. Znaczenie ostatecznego zawarcia umów

Minister uwzględnia jako okoliczność korzystną dla strony fakt, że obie umowy zostały ostatecznie zawarte jeszcze przed wydaniem decyzji z dnia 28 maja 2026 r. Okoliczność ta wyklucza przyjęcie, że Rektor-Komendant definitywnie odmówił wykonywania przez Uczelnię zadania określonego w art. 75 ustawy o kuratorach sądowych albo że doprowadził do trwałego uniemożliwienia odbywania aplikacji.

Nie można jednak podzielić dalej idącego wniosku strony, że samo zawarcie umów usuwa wcześniejsze naruszenie prawa. Strona sama przedstawia obie umowy jako dowód ostatecznego wykonania zadania i braku definitywnej odmowy współpracy. Nie wynika z nich natomiast, aby wcześniejsze uzależnianie zawarcia umowy od kwestii statusu Prezes Sądu było zgodne z prawem.

Dla zastosowania art. 432 ust. 5 p.s.w.n. nie jest konieczne wykazanie, że zachowanie rektora spowodowało nieodwracalny skutek. Przepis ten posługuje się kategorią rażącego albo uporczywego naruszania prawa, a nie kategorią wyrządzenia szkody. Skutki naruszenia i stopień wywołanego nim zagrożenia mają istotne znaczenie dla oceny jego kwalifikowanego charakteru, lecz usunięcie części następstw naruszenia nie powoduje, że wcześniejsze zachowanie staje się zgodne z prawem.

W niniejszej sprawie zawarcie umów oznacza zatem ograniczenie ostatecznych negatywnych następstw zachowania Rektora-Komendanta i powinno zostać uwzględnione przy całościowej ocenie proporcjonalności środka nadzorczego. Nie niweczy jednak faktu, że przez wcześniejszy okres wykonywanie ustawowego zadania zostało postawione pod realnym znakiem zapytania, a Sąd Okręgowy był zmuszony podejmować dalsze czynności organizacyjne zmierzające do zapewnienia ciągłości aplikacji.

5. Rażący charakter naruszenia prawa

W ocenie Ministra zachowanie Rektora-Komendanta w analizowanym obszarze miało charakter rażącego naruszenia prawa z kilku wzajemnie powiązanych powodów.

Przede wszystkim naruszenie dotyczyło obowiązku mającego jednoznaczne źródło ustawowe. Art. 75 ust. 2 ustawy o kuratorach sądowych nie stanowi, że Uczelnia *może* prowadzić zajęcia teoretyczne, lecz że są one przez nią prowadzone. Ustęp 3 określa ustawowy mechanizm finansowania ich przez sąd okręgowy na podstawie umowy. Z kolei art. 13a ust. 2 pkt 6 ustawy o Służbie Więziennej wprost powierza Rektorowi wykonywanie zadań wynikających z innych ustaw. Nie

chodziło zatem o naruszenie ubocznego obowiązku organizacyjnego ani o zwykły spór kontraktowy, lecz o zagrożenie wykonania jednego z zadań publicznych powierzonych kierowanej przez Rektora państwowej Uczelni.

Po drugie, przyczyną powstania przeszkody nie była obiektywna niemożność wykonania zadania, lecz przyjęcie przez Rektora-Komendanta własnej, kategorycznej oceny prawnej statusu osoby pełniącej funkcję organu innej państwowej instytucji. Pismo Krajowej Rady Sądownictwa mogło uzasadniać potrzebę wyjaśnienia kwestii. Nie dawało natomiast Rektorowi kompetencji do rozstrzygnięcia, że sędzia faktycznie wykonująca funkcję Prezes Sądu nie może tej funkcji wykonywać, i wyprowadzenia z takiej oceny skutków w stosunkach między Uczelnią a Sądem. Szczegółowa regulacja art. 24, 26, 27, 69 i 72 p.u.s.p. tym bardziej nakazywała zachowanie powściągliwości w przypisywaniu temu pismu skutku ustrojowego.

Po trzecie, Rektor-Komendant miał możliwość osiągnięcia celu, na który obecnie powołuje się strona – zapewnienia bezpieczeństwa prawnego czynności – bez stwarzania zagrożenia dla realizacji aplikacji. Wątpliwość można było wyjaśniać równolegle, uzgodnić sposób reprezentacji z Sądem, zwrócić się do właściwych organów albo zastosować rozwiązanie techniczne niewpływające na możliwość uczestnictwa aplikantów w zajęciach. Wybrano natomiast sposób polegający na zakomunikowaniu, że AWS nie podpisze umowy z urzędującą Prezes Sądu, a w konsekwencji aplikacja może nie zostać zrealizowana.

Po czwarte, następstwa tego działania wykraczały poza relację pomiędzy dwiema instytucjami. Dotyczyły osób, które zostały przyjęte na aplikację kuratorską i których możliwość prawidłowego odbywania przygotowania zawodowego zależała od wykonania przez Uczelnię zadania ustawowego. Już w lutym 2026 r. Sąd sygnalizował realne zagrożenie dla odbywania aplikacji, a w dalszej korespondencji podejmował działania zmierzające do usunięcia powstałej przeszkody.

W dotychczasowym orzecznictwie dotyczącym odwołania rektora wskazywano, że przy ocenie rażącego charakteru naruszenia znaczenie ma nie tylko formalna sprzeczność działania z przepisem, ale także jego skutki lub możliwość wystąpienia następstw, których nie można zaakceptować z punktu widzenia praworządnego funkcjonowania instytucji publicznej. W sprawie I OSK 1377/13 NSA zaakcentował szczególną odpowiedzialność rektora uczelni publicznej za działanie zgodne z prawem. Takie kryterium jest spełnione również tutaj: organ państwowej Uczelni, zobowiązanej ustawą do wykonania określonego zadania na rzecz wymiaru

sprawiedliwości, postawił jego realizację pod znakiem zapytania wskutek samodzielnego rozstrzygnięcia sporu dotyczącego statusu organu sądu, którego rozstrzygnięcie nie należało do jego kompetencji.

Rażącego charakteru naruszenia nie niweczy istnienie pisma Krajowej Rady Sądownictwa. Dokument ten zmienia ocenę w jednym istotnym zakresie: nie pozwala twierdzić, że wątpliwość została przez Rektora wykreowana bez jakiegokolwiek podstawy. Nie zmienia natomiast oceny sposobu reakcji na tę wątpliwość. Rażące naruszenie nie polegało na tym, że Rektor zapoznał się z pismem, uznał zawartą w nim argumentację za przekonującą albo wystąpił o wyjaśnienia. Polegało na tym, że pogląd prawny zawarty w tym piśmie został potraktowany jak rozstrzygnięcie skuteczne wobec Sądu Okręgowego i wykorzystany jako podstawa do ograniczenia wykonywania obowiązku ustawowego Uczelni.

6. Uporczywy charakter naruszenia prawa

Zachowanie to miało również charakter uporczywy. Uporczywości Minister nie wyprowadza z jednego pisma, jednego niepodpisanego projektu umowy ani z samego faktu wystąpienia rozbieżności prawnej.

Istotny jest cały przebieg zdarzeń. Pierwsza umowa podpisana po stronie Sądu została przesłana Akademii już w styczniu 2026 r. W lutym AWS zakomunikowała brak możliwości podpisania umowy z Prezes Sądu. Następnie, mimo kontynuowania przez Sąd działań zmierzających do wykonania zadania, w marcu Akademia przesłała projekty wskazujące jako reprezentanta Sądu jego Dyrektora. Po otrzymaniu pisma Sądu z dnia 2 kwietnia 2026 r., w którym przedstawiono odmienne stanowisko prawne dotyczące reprezentacji, AWS nie zaakceptowała tego stanowiska ani nie wycofała zastrzeżeń dotyczących Prezes Sądu, lecz przesłała kolejne egzemplarze umów z niewypełnionym polem reprezentacji. Dopiero zastosowanie rozwiązania organizacyjnego po stronie Sądu pozwoliło na podpisanie umów odpowiednio 24 kwietnia i 20 maja 2026 r.

Nie było to zatem krótkotrwałe wstrzymanie czynności w celu sprawdzenia jednego dokumentu. Stanowisko przyjęte przez Rektora-Komendanta utrzymywało się przez kolejne etapy uzgodnień, pomimo przekazywania mu stanowiska Sądu i pomimo oczywistego znaczenia czasowego sprawy dla osób odbywających aplikację. Uporczywość przejawiała się zarówno w czasie trwania stanu niezgodnego z prawidłową realizacją obowiązku ustawowego, jak i w powtarzalności kolejnych działań służących utrzymaniu zasadniczego założenia, że AWS nie zaakceptuje reprezentacji Sądu przez urzędującą Prezes.

Późniejsze zawarcie umów nie wyklucza wcześniejszej uporczywości. „Uporczywe” naruszanie prawa nie oznacza, że naruszenie musi trwać bez końca albo istnieć jeszcze w dniu wydawania decyzji nadzorczej. Taka wykładnia prowadziłaby do nieracjonalnego rezultatu, w którym usunięcie skutków wielomiesięcznego i wielokrotnie podtrzymywanego naruszenia bezpośrednio przed zastosowaniem środka nadzorczego automatycznie pozbawiałoby organ możliwości uwzględnienia wcześniejszego zachowania. Istotne jest, czy w okresie jego występowania działanie lub zaniechanie miało cechę trwałości, powtarzalności lub świadomego podtrzymywania mimo okoliczności wskazujących na potrzebę zmiany postępowania. W niniejszej sprawie cechy te wystąpiły łącznie.

Nie jest przy tym konieczne ustalenie po stronie Rektora szczególnego zamiaru utrudnienia aplikacji albo działania na szkodę jej uczestników. Art. 432 ust. 5 p.s.w.n. nie uzależnia środka nadzorczego od wykazania winy w znaczeniu właściwym prawu karnemu lub dyscyplinarnemu. Dla oceny uporczywości istotne jest to, że Rektor znał problem, przyjął określone stanowisko prawne, a następnie – mimo dalszej korespondencji i przedstawienia stanowiska przeciwnego – przez dłuższy czas nie doprowadził do wykonania zadania w sposób usuwający stworzone zagrożenie.

7. Konkluzja

W konsekwencji Minister Sprawiedliwości uznaje, że w analizowanym obszarze doszło do zindywidualizowanego naruszenia obowiązków prawnych przez samego Rektora-Komendanta. Naruszenie polegało na takim sposobie wykonywania przez niego obowiązków wynikających z art. 75 ust. 2–4 ustawy o kuratorach sądowych, w związku z art. 13a ust. 1 i ust. 2 pkt 1, 2 i 6 ustawy o Służbie Więziennej oraz art. 23 ust. 1 i ust. 2 pkt 1, 2, 10 i 11 p.s.w.n., który uzależniał prawidłową i terminową realizację ustawowego zadania Uczelni od zaakceptowania przez Sąd Okręgowy w Warszawie przyjętej przez AWS oceny statusu osoby wykonującej funkcję Prezes tego Sądu.

Przepisy art. 22 § 1, art. 24 § 1, art. 26–27, art. 69 § 1 i § 1b oraz art. 72 p.u.s.p. mają w tej ocenie znaczenie dodatkowe, lecz istotne: ukazują ustawowo uregulowany charakter statusu i kompetencji organów sądu oraz brak jakiegokolwiek kompetencji Rektora-Komendanta AWS do samodzielnego nadawania pismu Krajowej Rady Sądownictwa skutku ustrojowego polegającego na odmowie uznania osoby faktycznie wykonującej funkcję Prezes Sądu. Art. 42a § 1 p.u.s.p. dodatkowo potwierdza systemowe znaczenie stabilności umocowania

organów wymiaru sprawiedliwości, nie stanowiąc jednak w tej sprawie samodzielnej podstawy przypisania Rektorowi naruszenia prawa.

Naruszenie miało charakter rażący, ponieważ dotyczyło jednoznacznego zadania publicznego powierzonego Uczelni ustawą, pozostawało bezpośrednio w zakresie odpowiedzialności Rektora-Komendanta, wynikało z przekroczenia przez niego właściwego zakresu oceny statusu organu innej instytucji państwowej oraz stworzyło realne zagrożenie dla prawidłowej realizacji aplikacji kuratorskiej i sytuacji jej uczestników.

Miało ono zarazem charakter uporczywy, ponieważ nie było jednorazowym uchybieniem, lecz stanowiskiem utrzymywanym w toku kolejnych czynności i kolejnych etapów korespondencji przez okres kilku miesięcy, również po przedstawieniu przez Sąd argumentacji przeciwnej, bez formalnego wycofania zastrzeżeń przez AWS. Ostateczne zawarcie umów ograniczyło skutki naruszenia, lecz nie zmienia jego wcześniejszego charakteru.

Tym samym w tym obszarze zostały spełnione obie kwalifikacje wskazane w art. 432 ust. 5 p.s.w.n. – zarówno rażącego, jak i uporczywego naruszania przepisów prawa. Art. 432 ust. 5 przewiduje je alternatywnie, wobec czego każda z nich byłaby samodzielnie wystarczająca dla objęcia zachowania zakresem tego przepisu. W niniejszej sprawie wystąpiły one jednak łącznie.

IX. Wnioski o umorzenie postępowania, udział Senatu Akademii Wymiaru Sprawiedliwości oraz pozostałe zagadnienia proceduralne

Minister Sprawiedliwości, ponownie rozpatrując sprawę, poddał ocenie również pozostałe zarzuty i wnioski strony odnoszące się do toku postępowania, w szczególności dotyczące żądania jego umorzenia, udziału Senatu Akademii Wymiaru Sprawiedliwości, wniosków o wyłączenie osób uczestniczących w prowadzeniu sprawy oraz żądań dopuszczenia organizacji społecznych do udziału w postępowaniu.

Zagadnienia te były przedmiotem odrębnych czynności i rozstrzygnięć procesowych, znajdujących się w aktach sprawy, a zasadnicze motywy ich oceny zostały również przedstawione w decyzji z dnia 28 maja 2026 r. Po ponownej analizie materiału oraz argumentów strony Minister Sprawiedliwości nie znajduje podstaw do zmiany przyjętych w tym zakresie stanowisk. Poniżej przedstawione zostają jedynie najważniejsze wnioski, mające znaczenie dla obecnego rozstrzygnięcia.

1. Brak podstaw do umorzenia postępowania

Nie zachodziły i nadal nie zachodzą przesłanki umorzenia postępowania na podstawie art. 105 § 1 k.p.a.

Przedmiotem postępowania jest indywidualna sprawa administracyjna dotycząca możliwości zastosowania wobec dra Michała Sopińskiego środka nadzorczego przewidzianego w art. 432 ust. 5 p.s.w.n. Sprawa ta nie stała się bezprzedmiotowa ani z przyczyn faktycznych, ani prawnych. Przepisy stanowiące podstawę prowadzenia postępowania pozostają podstawą prawną rozstrzygnięcia, a dr Michał Sopiński pozostaje osobą, której sytuacji prawnej postępowanie dotyczy.

Argumenty strony odnoszące się do kompetencji Senatu do powoływania i odwoływania Rektora-Komendanta, postępowania prowadzonego przed Naczelnym Sądem Administracyjnym, postanowienia Trybunału Konstytucyjnego czy innych postępowań pozostających w związku ze sprawą nie powodują jej bezprzedmiotowości. Dotyczą one odpowiednio właściwości organu, dopuszczalności prowadzenia postępowania albo oceny materialnoprawnych i procesowych podstaw rozstrzygnięcia i zostały omówione w odpowiednich częściach niniejszego uzasadnienia.

Nie występuje zatem sytuacja, w której brak byłoby przedmiotu wymagającego rozstrzygnięcia w drodze decyzji administracyjnej.

2. Udział Senatu Akademii Wymiaru Sprawiedliwości

Minister Sprawiedliwości nie podziela również stanowiska, że Senat Akademii Wymiaru Sprawiedliwości powinien uczestniczyć w niniejszym postępowaniu w charakterze strony albo że brak jego udziału stanowi wadę postępowania.

Postępowanie prowadzone na podstawie art. 432 ust. 5 p.s.w.n. dotyczy indywidualnej sytuacji prawnej rektora, wobec którego minister rozważa zastosowanie osobowego środka nadzorczego. Rozstrzygnięcie nie jest skierowane do Senatu i nie rozstrzyga o jego własnym interesie prawnym lub obowiązku w rozumieniu art. 28 k.p.a.

Fakt, że Senat posiada określone ustawowo kompetencje w zakresie powoływania Rektora-Komendanta, nie nadaje mu z tego powodu statusu strony w postępowaniu dotyczącym zastosowania przez ministra odrębnej kompetencji nadzorczej wynikającej z art. 432 ust. 5 p.s.w.n.

Podobnie przepisy dotyczące następstw odwołania rektora i zapewnienia ciągłości działania Uczelni nie oznaczają, że Senat staje się uczestnikiem postępowania poprzedzającego wydanie decyzji o odwołaniu. Kompetencje Senatu aktualizują

się w zakresie i na zasadach określonych w przepisach regulujących skutki ustania funkcji rektora.

W konsekwencji brak udziału Senatu w charakterze strony nie naruszał art. 10 ani art. 28 k.p.a.

3. Wnioski o wyłączenie

W toku postępowania dr Michał Sopiński składał szereg wniosków o wyłączenie osób uczestniczących w prowadzeniu sprawy, powołując się przede wszystkim na art. 24 § 3 k.p.a. Strona podnosi nadal, że wnioski te zostały rozpoznane w sposób nadmiernie formalistyczny oraz że wcześniejszy udział określonych osób w czynnościach nadzorczych lub przygotowywaniu stanowisk mógł wywoływać uzasadnione wątpliwości co do ich bezstronności.

Minister ponownie ocenił te zarzuty i nie znajduje podstaw do przyjęcia, że w sprawie wystąpiły ustawowe przesłanki wyłączenia.

Samo wykonywanie obowiązków służbowych, udział w analizowaniu sprawy, prowadzenie korespondencji nadzorczej, przygotowywanie opinii prawnych lub wcześniejsze zajmowanie stanowiska w ramach kompetencji organu nie oznacza jeszcze istnienia interesu osobistego ani innej okoliczności mogącej obiektywnie podważyć bezstronność danej osoby. Instytucja wyłączenia nie służy eliminowaniu z postępowania pracowników tylko dlatego, że z racji wykonywania obowiązków służbowych posiadają wiedzę o sprawie albo wcześniej uczestniczyli w działaniach administracji dotyczących tego samego zagadnienia. Takie stanowisko przyjęto także w odpowiedzi na skargę.

Wnioski strony zostały rozpoznane w odrębnych postępowaniach incydentalnych, a wydane rozstrzygnięcia znajdują się w aktach sprawy. Ponowne rozpatrzenie sprawy nie ujawniło nowych okoliczności podważających ich zasadność.

Jednocześnie Minister uwzględnił aktualny stan dotyczący kolejnych wniosków o wyłączenie składanych już w postępowaniu wszczętym wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy. Rozstrzygnięcia podejmowane w tym zakresie pozostają odrębne od merytorycznej oceny przesłanek z art. 432 ust. 5 p.s.w.n. i nie zmieniają ustaleń faktycznych ani prawnych dotyczących samego przedmiotu sprawy.

4. Udział organizacji społecznych

W toku postępowania wpłynęły również wnioski organizacji społecznych o dopuszczenie ich do udziału na prawach strony na podstawie art. 31 § 1 pkt 2 k.p.a.

Wnioski te zostały rozpoznane odrębnymi postanowieniami. Minister nie podziela zarzutu, że odmowa dopuszczenia organizacji społecznych ograniczyła zakres materiału dowodowego albo naruszyła obowiązek wszechstronnego rozpoznania sprawy. Strona podnosi obecnie, że sprawa posiada wymiar publiczny i ustrojowy, a udział organizacji mógłby zwiększyć transparentność postępowania i umożliwić przedstawienie dodatkowej argumentacji.

Sam publiczny charakter zagadnienia nie przesądza jednak o spełnieniu przesłanek art. 31 k.p.a. Konieczne jest jednoczesne wykazanie związku między celami statutowymi konkretnej organizacji a przedmiotem postępowania oraz istnienia interesu społecznego przemawiającego za jej udziałem. Przesłanki te podlegają indywidualnej ocenie w odniesieniu do każdego wniosku.

W wydanych postanowieniach Minister uznał, że w odniesieniu do podmiotów ubiegających się o udział w niniejszym postępowaniu przesłanki te nie zostały spełnione w stopniu uzasadniającym dopuszczenie ich do udziału na prawach strony. Ponowne rozpatrzenie sprawy nie ujawniło okoliczności uzasadniających zmianę tej oceny.

Niezależnie od powyższego brak udziału organizacji społecznych nie uniemożliwił zgromadzenia kompletnego materiału ani przedstawienia organowi argumentów dotyczących właściwości Ministra, statusu AWS, bezstronności postępowania czy proporcjonalności środka. Zagadnienia te zostały szczegółowo podniesione przez samą stronę i podlegały pełnej ocenie organu.

5. Znaczenie wcześniejszych rozstrzygnięć incydentalnych przy ponownym rozpatrzeniu sprawy

Postępowanie prowadzone na skutek wniosku z dnia 4 sierpnia 2026 r. wymaga ponownego rozpoznania sprawy co do jej istoty, nie oznacza jednak konieczności ponownego wydawania wszystkich rozstrzygnięć incydentalnych wydanych prawidłowo w poprzednim stadium postępowania.

Minister uwzględnia wcześniejsze postanowienia i czynności procesowe jako element akt tej samej sprawy administracyjnej. W takim zakresie, w jakim strona ponownie podniosła odnoszące się do nich zarzuty i mogą one mieć znaczenie dla legalności obecnego rozstrzygnięcia, zostały one poddane ponownej ocenie.

Nie stwierdzono przy tym, aby którekolwiek z omówionych wyżej zagadnień proceduralnych prowadziło do braku możliwości merytorycznego rozpoznania sprawy, podważało kompletność materiału dowodowego albo ograniczało stronie możliwość przedstawienia jej stanowiska.

6. Podsumowanie

Po ponownym rozpatrzeniu sprawy Minister Sprawiedliwości nie znajduje podstaw do zmiany wcześniejszych ocen dotyczących wniosków o umorzenie postępowania, żądania udziału Senatu Akademii Wymiaru Sprawiedliwości, wniosków o wyłączenie oraz udziału organizacji społecznych.

Kwestie te zostały rozpoznane w toku postępowania w przewidzianych prawem formach, a wydane w ich przedmiocie rozstrzygnięcia znajdują się w aktach sprawy. Zarzuty ponowione przez stronę zostały uwzględnione przy obecnym rozpoznaniu, nie wykazują jednak naruszeń, które mogłyby podważyć prawidłowość postępowania lub stanowić przeszkodę do wydania rozstrzygnięcia co do istoty sprawy.

W konsekwencji również w tym zakresie brak jest podstaw do odstąpienia od stanowiska przyjętego w decyzji Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 maja 2026 r.

X. Syntetyczne odniesienie do zasadniczych zarzutów strony

W skardze z dnia 21 lipca 2026 r. oraz we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy z dnia 4 sierpnia 2026 r. dr Michał Sopiński zakwestionował zarówno kompetencję Ministra Sprawiedliwości do wydania decyzji, prawidłowość postępowania poprzedzającego jej wydanie, jak i materialnoprawne podstawy zastosowania art. 432 ust. 5 p.s.w.n. Strona zarzuciła w szczególności brak wykazania konkretnego, indywidualnego i kwalifikowanego naruszenia prawa przez Rektora-Komendanta, oparcie rozstrzygnięcia na okolicznościach dotyczących organów kolegialnych oraz postępowań niezakończonych, przyjęcie odpowiedzialności obiektywnej Rektora oraz naruszenie zasady proporcjonalności. Analogiczny zasadniczy katalog zarzutów został przedstawiony w skardze z dnia 21 lipca 2026 r.

Minister Sprawiedliwości rozpoznał te zarzuty w ramach ponownego, merytorycznego rozpatrzenia całej sprawy. Z uwagi na to, że szczegółowa argumentacja została przedstawiona w poprzednich częściach niniejszego uzasadnienia, w tym miejscu wystarczające jest syntetyczne wskazanie zasadniczych wniosków.

1. Zarzut braku właściwości Ministra Sprawiedliwości

Nie jest zasadny zarzut, zgodnie z którym kompetencja Senatu Akademii Wymiaru Sprawiedliwości do powołania i odwołania Rektora-Komendanta na podstawie przepisów ustawy o Służbie Więziennej wyłącza zastosowanie art. 432 ust. 5 p.s.w.n.

Jak szczegółowo wyjaśniono w pkt II niniejszego uzasadnienia, kompetencja Senatu odnosząca się do zwykłego trybu kształtowania obsady funkcji Rektora oraz kompetencja Ministra wynikająca z art. 432 ust. 5 p.s.w.n. mają odmienny charakter i podstawę prawną. Druga z nich stanowi szczególny instrument nadzoru personalnego uruchamiany w razie rażącego lub uporczywego naruszenia prawa przez rektora. Art. 439 ust. 7 p.s.w.n. nie wyłącza stosowania do Akademii przepisów działu XIII ustawy, w tym art. 432 ust. 5, natomiast art. 433 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 p.s.w.n. wprost wskazuje Ministra Sprawiedliwości jako ministra sprawującego nadzór nad Uczelnią.

Z tych samych przyczyn prowadzenie odrębnego postępowania przed Naczelnym Sądem Administracyjnym, na które powołuje się strona, nie pozbawiało Ministra ustawowo przyznanej kompetencji ani nie powodowało z mocy prawa zawieszenia niniejszego postępowania. Zarzut braku właściwości został zatem uznany za niezasadny.

2. Zarzut wynikający z postanowienia Trybunału Konstytucyjnego w sprawie K 11/26

Minister nie podziela również stanowiska, że postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 27 maja 2026 r., sygn. akt K 11/26, powodowało obowiązek zawieszenia postępowania lub pozbawiało Ministra możliwości wydania rozstrzygnięcia na podstawie art. 432 ust. 5 p.s.w.n.

Jak wyjaśniono w pkt V, postanowienie to nie tworzy ustawowej przesłanki zawieszenia postępowania administracyjnego. W szczególności wynik postępowania w sprawie abstrakcyjnej kontroli konstytucyjności art. 432 ust. 3 i 5 p.s.w.n. nie stanowi zagadnienia wstępnego w rozumieniu art. 97 § 1 pkt 4 k.p.a. Odesłanie zawarte w art. 36 ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym do odpowiedniego stosowania przepisów Kodeksu postępowania cywilnego nie może być traktowane jako samodzielna podstawa ustanowienia niewynikającego z ustawy zakazu stosowania przez organ administracji obowiązującego przepisu prawa.

Zarzut ten nie uzasadnia zatem ani umorzenia, ani zawieszenia postępowania, ani odstąpienia od merytorycznej oceny przesłanek art. 432 ust. 5 p.s.w.n.

3. Zarzuty dotyczące opinii RGNiSW i KRASP

Nie zostały również uwzględnione zarzuty dotyczące sposobu przeprowadzenia procedury zasięgnięcia opinii Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich.

Jak szczegółowo wyjaśniono w pkt IV, Minister przyjmuje, że procedura z art. 432 ust. 5 p.s.w.n. nie jest postępowaniem współdziałania organów prowadzonym w trybie art. 106 k.p.a. Stanowisko to znajduje bezpośrednie wsparcie w orzecznictwie sądów administracyjnych dotyczącym właśnie opinii przewidzianych w art. 432 ust. 5 p.s.w.n. W konsekwencji opinie te nie są postanowieniami z art. 106 § 5 k.p.a., a stronie nie przysługuje od nich zażalenie przewidziane w tym przepisie.

Niezależnie od tego, w niniejszej sprawie trzydziestodniowy termin na przedstawienie opinii upłynął w dniu 29 kwietnia 2026 r. bez ich przedstawienia, co zgodnie z art. 432 ust. 5 p.s.w.n. spowodowało z mocy ustawy uznanie wymogu zasięgnięcia opinii za spełniony. Dokumenty przedstawione następnie przez KRASP i RGNiSW zostały uwzględnione jako materiał o charakterze pomocniczym, lecz nie od nich zależała możliwość wydania decyzji. Zarzut strony, według którego wniesienie „zażalenia” dotyczącego stanowiska KRASP albo ponaglenia dotyczącego RGNiSW uniemożliwiało zakończenie sprawy, nie został zatem podzielony. Strona opierała te zarzuty właśnie na założeniu o zastosowaniu art. 106 k.p.a.

4. Zarzut braku indywidualnego naruszenia prawa przez Rektora-Komendanta

Jednym z podstawowych zarzutów strony jest twierdzenie, że decyzja z dnia 28 maja 2026 r. opierała się na konstrukcji odpowiedzialności obiektywnej Rektora-Komendanta za działania Uczelni, Senatu, rad dyscyplin, komisji doktorskich, pracowników administracji albo innych podmiotów. Zarzut ten został w toku ponownego rozpatrzenia sprawy poddany szczególnie wnikliwej ocenie. Strona podkreśla zwłaszcza, że art. 432 ust. 5 p.s.w.n. wymaga naruszenia prawa przez samego rektora, a nie przez kierowaną przez niego instytucję.

Minister podziela samo założenie, że art. 432 ust. 5 p.s.w.n. nie pozwala na odwołanie rektora wyłącznie dlatego, że w uczelni doszło do naruszenia prawa. Z tego względu w niniejszej decyzji wyraźnie oddzielono naruszenia odnoszące się do działalności Uczelni i jej organów od własnych działań i zaniechań dra Michała Sopińskiego.

W odniesieniu do postępowań awansowych Minister nie przyjął, że Rektor osobiście prowadził postępowania doktorskie albo odpowiadał za sposób głosowania Senatu. Ocenie poddano natomiast wykonywanie jego własnych obowiązków kierowniczych, organizacyjnych i nadzorczych, wynikających przede wszystkim z art. 13a ust. 1 i ust. 2 pkt 6 ustawy o Służbie Więziennej, art. 23 ust. 2 pkt 2 i 11 p.s.w.n. oraz § 34 ust. 2 pkt 11 Statutu AWS, w tym sposób reakcji na

ujawnienie powtarzających się nieprawidłowości i wykorzystanie dostępnych instrumentów wewnętrznego nadzoru. Uwzględniono przy tym wskazywane przez stronę działania wyjaśniające i naprawcze, które jednak – z przyczyn przedstawionych w pkt VI – nie prowadzą do odmiennej oceny. Sama strona eksponuje je jako argument mający przeczyć biernej postawie Rektora.

W zakresie apolityczności podstawą oceny nie jest odpowiedzialność za działania innego podmiotu, lecz własna, publiczna i udokumentowana aktywność dra Michała Sopińskiego. Minister dokonał jej samodzielnej kwalifikacji w świetle szczególnego statusu Rektora-Komendanta jako organu Służby Więziennej.

Także w odniesieniu do aplikacji kuratorskiej odpowiedzialność została zindywidualizowana przez odniesienie zachowania Rektora do ustawowego zadania Akademii oraz do jego własnych kompetencji i obowiązków związanych z kierowaniem Uczelnią. Nie przypisano mu przy tym definitywnego uniemożliwienia realizacji aplikacji, skoro obecnie wiadomo, że umowy z dnia 24 kwietnia i 20 maja 2026 r. zostały ostatecznie zawarte. Uwzględniono również rzeczywiste istnienie wątpliwości wynikających z pisma Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 30 stycznia 2026 r. Nie prowadzi to jednak – z przyczyn szczegółowo przedstawionych w pkt VIII – do uznania sposobu działania Rektora za zgodny z prawem. Strona właśnie na obu umowach i wskazanym piśmie opiera zasadniczą obronę w tym obszarze.

W konsekwencji obecne rozstrzygnięcie nie opiera się na odpowiedzialności Rektora za samo zajmowanie funkcji kierowniczej, lecz na konkretnych naruszeniach norm prawnych adresowanych bezpośrednio do niego oraz na jego własnych zachowaniach i zaniechaniach.

5. Zarzut oparcia decyzji na postępowaniach niezakończonych i okolicznościach nieostatecznych

Minister uwzględnił zarzut, zgodnie z którym nie można utożsamiać samego wznowienia postępowań doktorskich albo wszczęcia postępowania wyjaśniającego z udowodnieniem kwalifikowanego naruszenia prawa przez Rektora-Komendanta. W tym zakresie zasadnicza teza strony jest prawidłowa.

Z tego względu w niniejszej decyzji ani postanowienia RDN o wznowieniu postępowań doktorskich, ani prowadzenie przez rzecznika dyscyplinarnego postępowania wyjaśniającego nie zostały potraktowane jako prejudykaty przesądzające o odpowiedzialności dra Michała Sopińskiego.

Postanowienia RDN mają znaczenie jako element materiału pozwalający odtworzyć przebieg konkretnych postępowań, charakter ujawnionych nieprawidłowości i ich powtarzalność. Minister samodzielnie ocenia natomiast, jakie znaczenie mają te okoliczności dla wykonywania własnych obowiązków przez Rektora.

Analogicznie, w zakresie naruszenia zasady apolityczności podstawą oceny są konkretne publikacje oraz inne udokumentowane przejawy publicznej działalności dra Michała Sopińskiego, nie zaś samo uruchomienie postępowania wyjaśniającego. Minister nie przyjmuje, że wszczęcie lub prowadzenie tego postępowania dowodzi popełnienia przewinienia dyscyplinarnego, winy strony albo wystąpienia przesłanki z art. 432 ust. 5 p.s.w.n.

Również późniejsze etapy spraw dotyczących stopni doktora, w tym rozstrzygnięcia podmiotów wyznaczonych do prowadzenia wznowionych postępowań oraz postanowienia sądu administracyjnego, zostały uwzględnione zgodnie z ich rzeczywistym charakterem procesowym, bez przypisywania im skutków, których nie wywołują.

Nie zachodzi zatem zarzucany przez stronę automatyzm polegający na wyprowadzaniu odpowiedzialności Rektora z samego faktu prowadzenia innych, niezakończonych postępowań. Zarzut strony dotyczył właśnie wykorzystania postępowań doktorskich, wyjaśniającego oraz sprawy aplikacji kuratorskiej jako – w jej ocenie – okoliczności „przedwczesnych, hipotetycznych i nieostatecznych”.

6. Zarzuty dotyczące kompletności materiału dowodowego i gwarancji procesowych

Minister nie podziela zarzutów naruszenia art. 7, art. 10, art. 77 § 1, art. 80 i art. 107 § 3 k.p.a.

Ponowne rozpatrzenie sprawy obejmowało zarówno materiał znajdujący się w aktach przed wydaniem decyzji z dnia 28 maja 2026 r., jak i dokumenty przedstawione albo uzyskane później, jeżeli miały znaczenie dla tego samego przedmiotu sprawy. Minister nie ograniczył się do obrony ustaleń pierwszej decyzji, lecz poddał nowy materiał samodzielnej ocenie i w odpowiednich miejscach uzupełnił lub doprecyzował wcześniejsze ustalenia.

Dotyczy to w szczególności dokumentacji działań podejmowanych przez Rektora wobec RDN, materiałów dotyczących dalszego przebiegu wznowionych postępowań doktorskich, zestawienia przykładów aktywności publicznej innych rektorów, pisma Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 30 stycznia 2026 r., dwóch

umów zawartych z Sądem Okręgowym w Warszawie oraz wyjaśnień Prezes Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 25 czerwca 2026 r. Fakt zawarcia umów i argument dotyczący znaczenia pisma KRS zostały wprost podniesione przez stronę jako nowe okoliczności przemawiające przeciwko zasadności pierwszej decyzji.

W toku ponownego rozpatrzenia sprawy formalnie oceniono również zgłoszony przez stronę wniosek o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego, ewentualnie instytutu naukowego lub naukowo-badawczego. Odmowa przeprowadzenia tego dowodu nie oznaczała pominięcia argumentacji strony; wynikała z oceny, że zagadnienia objęte wnioskiem dotyczą wykładni prawa oraz granic oceny dowodów, a nie faktów wymagających wiadomości specjalnych.

Stronie zapewniono również możliwość zapoznania się z materiałem sprawy i wypowiedzenia się przed jej zakończeniem, co szczegółowo przedstawiono w pkt III.

Nie można zatem podzielić stanowiska, że obecne rozstrzygnięcie zostało wydane na podstawie materiału niepełnego lub ocenionego wybiórczo.

7. Pozostałe zarzuty proceduralne

Zarzuty dotyczące umorzenia postępowania, udziału Senatu Akademii Wymiaru Sprawiedliwości, wyłączenia osób uczestniczących w prowadzeniu sprawy oraz udziału organizacji społecznych zostały omówione w pkt IX.

Nie prowadzą one do stwierdzenia bezprzedmiotowości postępowania, braku możliwości jego prowadzenia ani ograniczenia stronie prawa do czynnego udziału. Zagadnienia te były przedmiotem odrębnych czynności i rozstrzygnięć znajdujących się w aktach sprawy, a ponowne rozpoznanie zarzutów strony nie dało podstaw do zmiany wcześniejszych stanowisk.

8. Zarzut naruszenia zasady proporcjonalności

Istotnym elementem argumentacji dra Michała Sopińskiego jest zarzut, że nawet gdyby przyjąć wystąpienie określonych uchybień, zastosowanie środka najdalej idącego w postaci odwołania Rektora-Komendanta nie było konieczne ani proporcjonalne. Strona wskazuje w szczególności na możliwość zastosowania mniej ingerujących środków nadzorczych oraz zarzuca brak wykazania konieczności zastosowania art. 432 ust. 5 p.s.w.n.

Zarzut ten wymaga oceny nie w odniesieniu do każdego z opisanych obszarów w izolacji, lecz z perspektywy całokształtu zachowania Rektora-Komendanta, charakteru i wagi naruszonych obowiązków, czasu trwania i powtarzalności

naruszeń, ich wpływu na funkcjonowanie Uczelni oraz znaczenia szczególnego statusu Akademii jako uczelni Służby Więziennej.

Z tego względu szczegółowa odpowiedź na zarzut nieproporcjonalności oraz ocena możliwości zastosowania innych instrumentów nadzorczych zostają przedstawione w kolejnym punkcie uzasadnienia, poświęconym całościowej ocenie przesłanek art. 432 ust. 5 p.s.w.n.

9. Wniosek

Po ponownym rozpatrzeniu argumentacji przedstawionej przez dra Michała Sopińskiego w skardze z dnia 21 lipca 2026 r. oraz we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy z dnia 4 sierpnia 2026 r. Minister Sprawiedliwości nie znajduje podstaw do odstąpienia od zasadniczego wniosku, że w sprawie wystąpiły kwalifikowane naruszenia prawa mogące stanowić podstawę zastosowania art. 432 ust. 5 p.s.w.n.

Ponowne rozpatrzenie sprawy doprowadziło jednocześnie do doprecyzowania części ustaleń i ocen przyjętych w decyzji z dnia 28 maja 2026 r. Minister w szczególności wyraźniej oddzielił naruszenia podmiotu doktryzującego od własnych obowiązków Rektora-Komendanta, nie przypisuje rozstrzygnięciom wydawanym w innych postępowaniach charakteru prejudykatów przesądzających o odpowiedzialności strony, uwzględnił działania wyjaśniające podejmowane przez Rektora, dokonał samodzielnej oceny jego aktywności publicznej oraz przyjął, że w zakresie aplikacji kuratorskiej nie doszło ostatecznie do trwałego uniemożliwienia realizacji tego zadania.

Okoliczności te nie prowadzą jednak do zmiany wyniku sprawy. Po uwzględnieniu zarówno materiału obciążającego, jak i okoliczności korzystnych dla strony Minister nadal stwierdza istnienie zindywidualizowanych naruszeń prawa przez dra Michała Sopińskiego w trzech zasadniczych obszarach opisanych w niniejszej decyzji.

Ostateczna odpowiedź na pytanie, czy naruszenia te – oceniane indywidualnie i łącznie – spełniają przesłanki rażącego lub uporczywego naruszenia prawa oraz czy uzasadniają zastosowanie najdalej idącego środka nadzorczego w postaci odwołania Rektora-Komendanta, wymaga ich całościowej oceny. Ocena ta została przedstawiona w pkt XI niniejszego uzasadnienia.

XI. Całościowa ocena przesłanek art. 432 ust. 5 p.s.w.n. oraz proporcjonalności zastosowanego środka

1. Charakter przesłanek określonych w art. 432 ust. 5 p.s.w.n.

Zgodnie z art. 432 ust. 5 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, jeżeli rektor rażąco lub uporczywie narusza przepisy prawa, minister może go odwołać, po przeprowadzeniu przewidzianej w tym przepisie procedury opiniodawczej.

Przepis ten ustanawia szczególny środek nadzoru personalnego o charakterze wyjątkowym. Jego zastosowanie wymaga zatem czegoś więcej niż stwierdzenia pojedynczej nieprawidłowości, uchybienia o niewielkim ciężarze gatunkowym albo naruszenia prawa występującego w uczelni, którego nie można przypisać osobie pełniącej funkcję rektora.

Jednocześnie ustawodawca posłużył się alternatywą „rażąco lub uporczywie”. Do zastosowania art. 432 ust. 5 p.s.w.n. wystarczające jest więc stwierdzenie jednej z tych kwalifikowanych postaci naruszania prawa. Jeżeli natomiast zachowanie rektora wykazuje jednocześnie cechy rażącego i uporczywego naruszania prawa, okoliczność ta dodatkowo wzmacnia podstawę zastosowania środka nadzorczego.

Pojęcie „rażącego naruszania prawa” użyte w art. 432 ust. 5 p.s.w.n. należy oceniać z uwzględnieniem funkcji tego przepisu. Nie jest ono mechanicznie tożsame z pojęciem „rażącego naruszenia prawa” występującym w art. 156 § 1 pkt 2 k.p.a., które służy ocenie wady konkretnej decyzji administracyjnej w nadzwyczajnym trybie eliminowania jej z obrotu. Art. 432 ust. 5 p.s.w.n. odnosi się natomiast do zachowania osoby pełniącej funkcję rektora i pozwala dokonywać oceny zarówno jej działań, jak i zaniechań oraz sposobu wykonywania ustawowych obowiązków na przestrzeni czasu.

Przy ocenie rażącego charakteru naruszeń istotne pozostają jednak takie elementy, jak znaczenie naruszonej normy, stopień sprzeczności zachowania z wynikającym z niej obowiązkiem, charakter sprawowanej funkcji, skutki naruszenia albo realne zagrożenie ich wystąpieniem oraz znaczenie zachowania z punktu widzenia praworządnego funkcjonowania instytucji publicznej.

Z kolei uporczywość wymaga oceny zachowania w perspektywie czasowej. Może wynikać z powtarzalności naruszeń, długotrwałego utrzymywania stanu niezgodnego z prawem, powielania określonego sposobu działania albo podtrzymywania go pomimo uzyskania wiedzy pozwalającej na rozpoznanie problemu i podjęcie skutecznych działań naprawczych. Uporczywość nie wymaga

przy tym ustalenia szczególnego zamiaru naruszania prawa w znaczeniu właściwym odpowiedzialności karnej lub dyscyplinarnej.

Art. 432 ust. 5 p.s.w.n. nie ustanawia bowiem sankcji dyscyplinarnej. Jest instrumentem nadzorczym służącym ochronie zgodnego z prawem funkcjonowania uczelni. Z tego względu jego zastosowanie nie jest uzależnione od uprzedniego stwierdzenia winy rektora w innym postępowaniu ani od zakończenia postępowania dyscyplinarnego, kontrolnego lub dotyczącego indywidualnych spraw prowadzonych przez inne organy.

Sformułowanie „minister może go odwołać” oznacza zarazem, że samo ustalenie materialnoprawnej przesłanki rażącego lub uporczywego naruszania prawa nie zwalnia Ministra z obowiązku oceny, czy w konkretnych okolicznościach zastosowanie środka personalnego jest celowe, konieczne i proporcjonalne. Właśnie takiej oceny Minister dokonuje poniżej, uwzględniając argument strony, że odwołanie jest środkiem najbardziej ingerującym w stabilność pełnionej funkcji i powinno być stosowane ze szczególną rozważą. Strona podnosi wprost, że należało rozważyć środki mniej dolegliwe oraz oczekiwanie na zakończenie innych postępowań.

2. Indywidualizacja naruszeń przypisywanych dr. Michałowi Sopińskiemu

Po ponownym rozpatrzeniu sprawy Minister Sprawiedliwości nie opiera zastosowania art. 432 ust. 5 p.s.w.n. na odpowiedzialności Rektora-Komendanta za całokształt działalności Akademii ani na odpowiedzialności za działania organów kolegialnych. W każdym z trzech zasadniczych obszarów objętych niniejszą decyzją ustalono własne działania lub zaniechania dra Michała Sopińskiego oraz konkretne obowiązki prawne, do których ich ocena się odnosi.

W zakresie postępowań awansowych podstawą oceny nie jest samo stwierdzenie przez RDN nieprawidłowości po stronie podmiotu doktoryzującego. Minister uwzględnił odrębność Senatu, rad dyscyplin i komisji doktorskich oraz fakt, że decyzje o nadaniu stopnia podejmował organ kolegialny. Odpowiedzialność Rektora wynika z jego własnych obowiązków kierowania Uczelnią, zarządzania nią, zapewniania wykonywania obowiązujących przepisów, realizacji zadań wynikających z ustaw i korzystania z mechanizmów wewnętrznego nadzoru. Chodzi zatem przede wszystkim o obowiązki wynikające z art. 13a ust. 1 i ust. 2 pkt 6 ustawy o Służbie Więziennej, art. 23 ust. 2 pkt 2 i 11 p.s.w.n. oraz § 34 ust. 2 pkt 11 Statutu AWS, oceniane także w kontekście § 31 ust. 9 Statutu i sposobu realizowania uprawnień nadzorczych Ministra.

W zakresie zasady apolityczności przedmiotem oceny jest bezpośrednio osobista aktywność dra Michała Sopińskiego. Podstawę stanowi art. 1 w związku z art. 7 pkt 4 ustawy o Służbie Więziennej oraz szczególny status Rektora-Komendanta jako organu formacji, której ustawodawca nadał cechę apolityczności. Minister nie wyprowadza naruszenia z samego członkostwa partyjnego ani z faktu prowadzenia postępowania wyjaśniającego, lecz z konkretnego, długotrwałego i systematycznego wzorca działalności partyjno-politycznej osoby równocześnie publicznie prezentującej się jako Rektor-Komendant.

W zakresie aplikacji kuratorskiej przedmiotem oceny są natomiast własne obowiązki Rektora związane z realizacją ustawowego zadania Uczelni wynikającego z art. 75 ust. 2–4 ustawy o kuratorach sądowych, w związku z art. 13a ustawy o Służbie Więziennej oraz art. 23 p.s.w.n. Minister uwzględnił zarówno pismo Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 30 stycznia 2026 r., jak i fakt późniejszego zawarcia dwóch umów, nie przypisując stronie trwałego uniemożliwienia odbywania aplikacji. Pozostaje jednak aktualna ocena sposobu, w jaki Rektor potraktował własny pogląd dotyczący statusu urzędującej Prezes Sądu jako przeszkodę w wykonywaniu ustawowego zadania.

Nie zachodzi zatem zarzucane przez stronę zastąpienie odpowiedzialności indywidualnej odpowiedzialnością za cudze działania. Zarzut taki został sformułowany jako jeden z podstawowych zarzutów skargi i wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy. Niniejsza decyzja wskazuje natomiast odrębnie dla każdego obszaru: zachowanie Rektora, naruszoną normę oraz okoliczności przesądzające o kwalifikowanym charakterze naruszenia.

3. Znaczenie i wzajemna relacja trzech stwierdzonych obszarów naruszeń

Minister dokonał oceny każdego z opisanych obszarów odrębnie. Nie jest zatem tak, że kilka niekwalifikowanych lub wątpliwych uchybień zostało jedynie zsumowanych po to, aby ich liczba stworzyła podstawę zastosowania art. 432 ust. 5 p.s.w.n.

W ocenie Ministra naruszenia dotyczące postępowań awansowych samodzielnie osiągają kwalifikowany poziom wymagany przez art. 432 ust. 5 p.s.w.n. Dotyczą podstawowej sfery działalności uczelni akademickiej, miały charakter powtarzalny i systemowy, a niewystarczająca reakcja Rektora utrzymywała się pomimo stopniowego ujawniania problemu i podejmowania czynności przez RDN. Minister uwzględnił przy tym działania wyjaśniające podejmowane przez Rektora, ale nie stwierdził skutecznej, systemowej korekty modelu, którego nieprawidłowości ujawniono.

Także naruszenie zasady apolityczności Służby Więziennej posiada samodzielny ciężar kwalifikowany. Nie dotyczy pojedynczej wypowiedzi ani incydentalnego udziału w debacie publicznej. Chodzi o wielomiesięczną, systematyczną i demonstracyjną aktywność partyjno-polityczną, obejmującą okres kampanii wyborczej, materiały partyjne, promocję określonego ugrupowania i kandydatów, publiczne eksponowanie funkcji partyjnej oraz równoczesne prezentowanie funkcji Rektora-Komendanta – organu Służby Więziennej.

W zakresie aplikacji kuratorskiej obecny materiał dowodowy powoduje, że Minister przypisuje temu wątkowi mniejszą wagę niż dwóm poprzednim. Uwzględnienie umów z dnia 24 kwietnia i 20 maja 2026 r. oznacza bowiem, że nie doszło ostatecznie do trwałego zablokowania wykonywania zadania ustawowego. Nie eliminuje to jednak rażącego i uporczywego charakteru wcześniejszego zachowania polegającego na kategorycznym podważaniu statusu urzędującego organu sądu i utrzymywaniu tego stanowiska w toku kolejnych etapów współpracy, mimo że jego rozstrzygnięcie nie należało do kompetencji Rektora-Komendanta.

Ta gradacja ma znaczenie dla oceny proporcjonalności. Minister nie traktuje wszystkich trzech obszarów jako mechanicznie równoważnych.

Postępowania awansowe i naruszenie zasady apolityczności stanowią dwie zasadnicze i samodzielne podstawy oceny kwalifikowanego charakteru zachowania Rektora-Komendanta. Wątek aplikacji kuratorskiej dodatkowo wzmacnia tę ocenę i ukazuje sposób wykonywania obowiązków w kolejnym, odrębnym obszarze działalności Uczelni.

Oznacza to zarazem, że nawet całkowite pominięcie przy końcowej ocenie wątku aplikacji kuratorskiej nie prowadziłoby Ministra do odmiennego rozstrzygnięcia. Dwa pozostałe obszary posiadają dostateczny ciężar, aby samodzielnie uzasadniać przyjęcie przesłanki z art. 432 ust. 5 p.s.w.n.

4. Rażący charakter naruszania prawa w ujęciu całościowym

Rażący charakter stwierdzonych naruszeń wynika przede wszystkim z charakteru naruszonych obowiązków oraz funkcji sprawowanej przez stronę.

Rektor nie jest jedynie jednym z wielu pracowników uczelni. Jest jej organem jednoosobowym, kieruje nią, reprezentuje ją, zarządza jej działalnością oraz odpowiada za zapewnienie wykonywania przepisów obowiązujących w Uczelni. W Akademii Wymiaru Sprawiedliwości jego pozycja jest dodatkowo szczególna, ponieważ Uczelnia stanowi jednostkę organizacyjną Służby Więziennej, a sam

Rektor-Komendant jest ustawowo jednym z organów tej formacji. Z tego względu wymaganie przestrzegania prawa dotyczy bezpośrednio istoty sprawowanej funkcji.

Stwierdzone naruszenia obejmowały przy tym trzy odmienne i istotne sfery funkcjonowania instytucji publicznej: legalność postępowań prowadzących do nadawania stopni naukowych, zachowanie politycznej neutralności organu apolitycznej formacji państwowej oraz prawidłowe wykonywanie zadania ustawowego związanego z przygotowaniem zawodowym kuratorów sądowych. Nie były to zatem kwestie marginalne, techniczne lub dotyczące wyłącznie wewnętrznej organizacji pracy.

W postępowaniach awansowych wystąpiły wady dotyczące podstawowych elementów procesu prowadzącego do wydania decyzji o nadaniu stopnia naukowego – właściwości organów, warunków wszczęcia postępowania i wykonywania czynności przez właściwe podmioty. Ich znaczenie doprowadziło do wznowienia czterech postępowań i przekazania ich innym podmiotom doktoryzującym.

W obszarze apolityczności wystąpiła wyraźna sprzeczność pomiędzy ustawowym statusem sprawowanej funkcji a publicznym, systematycznym angażowaniem się w działalność określonego środowiska partyjnego, w tym w okresie kampanii wyborczej.

W obszarze aplikacji kuratorskiej własna interpretacja statusu organu innej instytucji publicznej została potraktowana w sposób stwarzający realne zagrożenie dla terminowej realizacji zadania powierzonego Uczelni ustawą.

Są to skutki i zagrożenia bezpośrednio odnoszące się do praworządnego funkcjonowania instytucji publicznych, zaufania do uczelni państwowej oraz zaufania do Służby Więziennej jako apolitycznej formacji.

Minister nie przyjmuje więc kwalifikacji „rażącego naruszenia prawa” na podstawie samej liczby zdarzeń. Przesądza o niej ciężar gatunkowy obowiązków, których dotyczyły naruszenia, szczególna pozycja osoby zobowiązanej do ich przestrzegania oraz ich rzeczywiste lub potencjalne konsekwencje dla funkcjonowania instytucji publicznej.

5. Uporczywy charakter zachowania w ujęciu całościowym

Również przesłanka uporczywego naruszenia prawa została spełniona niezależnie od oceny rażącego charakteru naruszeń. Uporczywość wynika przede wszystkim z

długotrwałości, powtarzalności oraz występowania naruszeń w kilku niezależnych sferach wykonywania funkcji Rektora-Komendanta.

W zakresie postępowań awansowych nieprawidłowy model działania nie dotyczył jednej sprawy, lecz kilku postępowań, prowadzonych w różnych dyscyplinach i w dłuższym okresie. Po ujawnieniu zastrzeżeń podejmowane były wprawdzie przez Rektora czynności wyjaśniające, ale materiał nie potwierdza wdrożenia adekwatnej systemowej korekty odpowiadającej skali stwierdzonych problemów. Szczęgólnego znaczenia nabiera fakt, że najpóźniej w lutym 2025 r. sam Rektor prawidłowo identyfikował problem właściwości organów w postępowaniu doktorskim.

Aktywność polityczna była natomiast z definicji zachowaniem powtarzalnym i długotrwałym. Obejmowała znaczną liczbę publikacji i okres wielu miesięcy. Nie stanowiła chwilowej wypowiedzi lub jednego zdarzenia, które można byłoby oceniać jako incydentalne przekroczenie wymaganej powściągliwości.

W przypadku aplikacji kuratorskiej stanowisko dotyczące statusu Prezes Sądu również nie ograniczyło się do jednorazowego zgłoszenia wątpliwości. Było podtrzymywane w toku kolejnych etapów korespondencji, a zawarcie umów stało się możliwe dopiero po przyjęciu rozwiązania organizacyjnego po stronie Sądu.

Nie jest przy tym konieczne wykazanie, że wszystkie naruszenia trwały równocześnie albo że każde z nich było popełniane po formalnym uprzedzeniu Rektora o naruszeniu konkretnego przepisu. Art. 432 ust. 5 p.s.w.n. wymaga oceny sposobu wykonywania funkcji przez rektora, a nie ustalenia recydywy w rozumieniu prawa represyjnego.

Całościowy materiał pokazuje, że nie mamy do czynienia z jednym błędem prawnym, jednostkową pomyłką organizacyjną ani odosobnioną nieostrożną wypowiedzią. Ujawniono powtarzający się sposób wykonywania funkcji, w którym obowiązki wynikające z prawa nie były respektowane w stopniu odpowiadającym szczególnej odpowiedzialności Rektora-Komendanta państwowej uczelni Służby Więziennej. To właśnie ten element przesądza o uporczywym charakterze naruszania prawa.

6. Znaczenie okoliczności korzystnych dla strony

Przeprowadzenie całościowej oceny wymagało także uwzględnienia wszystkich istotnych okoliczności przemawiających na korzyść dra Michała Sopińskiego.

Minister uwzględnił w szczególności, że Rektor podejmował pewne działania wyjaśniające dotyczące postępowań doktorskich, zwracał się do

przewodniczących rad dyscyplin i RDN, a dokumentacja żądana przez RDN została ostatecznie przekazana.

Uwzględniono, że część postępowań doktorskich nadal podlega odrębnym procedurom i kontroli oraz że postanowienia RDN o wznowieniu nie stanowią orzeczeń o osobistej odpowiedzialności Rektora-Komendanta.

Minister przyjmuje również, że samo prowadzenie postępowania wyjaśniającego dotyczącego aktywności publicznej dra Michała Sopińskiego nie stanowi dowodu popełnienia przewinienia dyscyplinarnego ani naruszenia prawa. Ocena apolityczności opiera się na źródłowym materiale dotyczącym konkretnych zachowań.

W zakresie aplikacji kuratorskiej uwzględniono zarówno istnienie pisma Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 30 stycznia 2026 r., które rzeczywiście mogło wywołać wątpliwość prawną, jak i fakt zawarcia obu umów jeszcze przed wydaniem pierwszej decyzji. Z tego względu Minister nie podtrzymuje twierdzenia o trwałym uniemożliwieniu wykonywania aplikacji i przypisuje temu wątkowi mniejszy ciężar w końcowej ocenie.

Uwzględniono również argumentację dotyczącą wolności wypowiedzi, autonomii uczelni i przykładów aktywności publicznej innych rektorów.

Powyższe okoliczności wpływają na sposób oceny poszczególnych zdarzeń, ale nie prowadzą – ani oddzielnie, ani łącznie – do wniosku o niespełnieniu przesłanek art. 432 ust. 5 p.s.w.n.

Przeciwnie, ponowne rozpatrzenie sprawy pozwoliło usunąć z oceny te elementy, które mogłyby nadawać wcześniejszym ustaleniom nadmiernie szeroki charakter, i oprzeć obecne rozstrzygnięcie na węższej, ale bardziej precyzyjnej podstawie: na zachowaniach indywidualnie przypisanych Rektorowi i na konkretnych normach prawnych określających jego własne obowiązki.

7. Cel zastosowania środka z art. 432 ust. 5 p.s.w.n.

Zastosowanie środka w postaci odwołania Rektora-Komendanta służy prawnie uzasadnionemu celowi. Celem tym nie jest ukaranie dra Michała Sopińskiego za wcześniejsze zachowania. Decyzja nie ma charakteru represyjnego i nie zastępuje odpowiedzialności dyscyplinarnej, pracowniczej ani jakiegokolwiek innego rodzaju odpowiedzialności. Celem jest zapewnienie zgodnego z prawem wykonywania funkcji Rektora-Komendanta oraz ochrona praworządnego funkcjonowania Akademii Wymiaru Sprawiedliwości jako państwowej uczelni i jednostki organizacyjnej Służby Więziennej.

Cel ten obejmuje w szczególności potrzebę zapewnienia, aby osoba kierująca Uczelnią:

- wykonywała obowiązki związane z zapewnianiem przestrzegania prawa w jej działalności;
- respektowała szczególny, apolityczny status Służby Więziennej;
- prawidłowo realizowała zadania publiczne powierzone Uczelni ustawami;
- współdziałała z organami sprawującymi ustawowy nadzór;
- zapewniała zaufanie do zgodnego z prawem i politycznie neutralnego funkcjonowania kierowanej instytucji.

Ochrona tych wartości pozostaje bezpośrednio związana z celem regulacji art. 432 ust. 5 p.s.w.n.

Odwołanie Rektora-Komendanta jest środkiem przydatnym do realizacji wskazanego celu. Stwierdzone naruszenia nie odnoszą się bowiem wyłącznie do pojedynczego aktu Uczelni, jednego postępowania albo jednej czynności, którą można byłoby po prostu uchylić, zmienić lub powtórzyć. Dotyczą sposobu wykonywania funkcji przez osobę stojącą na czele Uczelni. Środek skierowany do konkretnej uchwały albo pojedynczego postępowania mógłby usunąć skutek jednostkowej nieprawidłowości, nie rozwiązywałby jednak problemu wynikającego z kwalifikowanej oceny zachowania samego Rektora-Komendanta. Odwołanie powoduje natomiast, że funkcje kierownicze i obowiązki związane z zapewnieniem legalności działania Uczelni przejmują inna osoba. Pozostaje więc w bezpośrednim związku z celem środka określonego przez ustawodawcę.

8. Konieczność zastosowania środka i brak wystarczalności środków mniej ingerujących

Minister szczegółowo rozważył podniesiony przez stronę argument, że zamiast odwołania można było zastosować środki mniej dolegliwe: działania nadzorcze wobec konkretnych postępowań, wezwania, zalecenia, oczekiwanie na zakończenie postępowań doktorskich albo postępowania wyjaśniającego oraz dalsze wyjaśnianie kwestii aplikacji kuratorskiej. Tak właśnie strona formułuje zasadniczy zarzut braku proporcjonalności. Środki te nie były w okolicznościach sprawy wystarczające.

Po pierwsze, środki skierowane do poszczególnych postępowań doktorskich nie usuwają naruszenia dotyczącego sposobu wykonywania obowiązków przez Rektora. RDN uruchomiła mechanizmy pozwalające ponownie zbadać indywidualne postępowania i – w odpowiednich przypadkach – usunąć ich wadliwe skutki. Nie zastępuje to jednak oceny, czy osoba kierująca Uczelnią

prawidłowo wykonywała własny obowiązek zapewnienia zgodności jej działania z prawem. Wznowienie czterech postępowań naprawia określone sprawy; nie rozwiązuje problemu personalnego ocenianego na podstawie art. 432 ust. 5.

Po drugie, wezwania do przedstawienia informacji, wyjaśnienia i działania nadzorcze były już podejmowane. RDN wielokrotnie występowała do Uczelni, a Minister Sprawiedliwości zwracał się do Rektora-Komendanta o informacje i wyjaśnienia dotyczące ujawnionych problemów. Reakcja strony nie doprowadziła do wykazania skutecznej, systemowej korekty stwierdzonych nieprawidłowości. W odpowiedzi z dnia 3 grudnia 2025 r. Rektor kwestionował ponadto podstawy żądania przez Ministra szczegółowych informacji dotyczących tego obszaru. Nie można zatem przyjąć, że dotychczas nie wykorzystano instrumentów o charakterze informacyjnym i wyjaśniającym.

Po trzecie, oczekiwanie na zakończenie wznowionych postępowań doktorskich nie stanowi środka usuwającego stwierdzone naruszenie. Postępowania te mają inny przedmiot – dotyczą sytuacji konkretnych osób i legalności decyzji o nadaniu im stopnia. Nie służą ustalaniu, czy Rektor-Komendant prawidłowo wykonywał własne obowiązki kierownicze i nadzorcze. Uzależnienie działania Ministra od zakończenia wszystkich tych postępowań oznaczałoby faktycznie przekazanie innym organom odpowiedzialności za dokonanie oceny, którą art. 432 ust. 5 nakłada na ministra nadzorującego uczelnię.

Po czwarte, nie było podstaw do oczekiwania na wynik postępowania wyjaśniającego dotyczącego nauczyciela akademickiego. Niniejsza decyzja nie wyprowadza naruszenia apolityczności z samego faktu prowadzenia tego postępowania. Minister dysponuje materiałem źródłowym i samodzielnie ocenia zachowanie Rektora-Komendanta jako organu Służby Więziennej. Oczekiwanie na rozstrzygnięcie dotyczące innego rodzaju odpowiedzialności nie zwiększałoby stopnia wyjaśnienia faktów stanowiących podstawę obecnej oceny.

Po piąte, fakt ostatecznego rozwiązania problemu związanego z aplikacją kuratorską został uwzględniony poprzez zmniejszenie ciężaru przypisywanego temu wątkowi. Nie prowadzi jednak do zniesienia dwóch pozostałych, zasadniczych podstaw kwalifikowanej oceny.

Minister rozważył również możliwość poprzestania na instrumentach nadzorczych odnoszących się do poszczególnych aktów Uczelni oraz na mechanizmie przewidzianym w art. 432 ust. 1 p.s.w.n.

Art. 432 ust. 1 i ust. 5 tworzą jednak odmienne poziomy reakcji ustawowej. Ustawodawca odrębnie uregulował zwykłe przypadki naruszenia prawa i

przypadki kwalifikowane, w których rektor rażąco lub uporczywie narusza przepisy. W tym drugim przypadku wyposażył ministra bezpośrednio w kompetencję do odwołania rektora. Ustawa nie ustanawia obowiązku wcześniejszego wykorzystania procedury z ust. 1 jako warunku zastosowania ust. 5.

Nie oznacza to, że możliwość zastosowania słabszego środka jest obojętna z punktu widzenia proporcjonalności. W niniejszej sprawie nie byłby on jednak wystarczający, ponieważ stwierdzone naruszenia mają charakter personalny, wieloobszarowy, długotrwały i kwalifikowany. Wystąpienie o podjęcie dalszych czynności przez inny organ nie usuwałoby w sposób adekwatny problemu polegającego właśnie na sposobie wykonywania przez Rektora-Komendanta jego własnych obowiązków.

Przyjęcie, że minister zawsze musi najpierw ograniczyć się do słabszego instrumentu, nawet po stwierdzeniu przesłanek z art. 432 ust. 5, pozbawiałoby w znacznym stopniu samodzielnego znaczenia szczególną kompetencję ustanowioną przez ustawodawcę w tym przepisie.

9. Proporcjonalność sensu stricto

Minister uwzględnia, że odwołanie ze stanowiska Rektora-Komendanta stanowi poważną ingerencję w sytuację osoby powołanej na kadencyjną funkcję oraz w stabilność obsady organu uczelni. Stabilność kadencji rektora służy autonomii uczelni i chroni jej władze przed arbitralną ingerencją organu nadzoru. Z tego względu nie każda nieprawidłowość może uzasadniać odwołanie. Właśnie dlatego ustawodawca ustanowił kwalifikowany próg „rażącego lub uporczywego” naruszania prawa oraz obowiązek poprzedniego zasięgnięcia opinii określonych podmiotów.

W niniejszej sprawie próg ten został jednak przekroczony.

Po jednej stronie należy uwzględnić interes dra Michała Sopińskiego w dalszym sprawowaniu funkcji do końca kadencji oraz znaczenie stabilności władz Uczelni. Po drugiej stronie znajdują się natomiast wartości o szczególnym znaczeniu publicznym: praworządność działania państwowej uczelni, legalność wykonywania kompetencji związanych z nadawaniem stopni naukowych, polityczna neutralność organu Służby Więziennej, prawidłowa realizacja zadań ustawowych, zaufanie do państwowych instytucji oraz odpowiedzialność osoby kierującej Uczelnią za zapewnienie wykonywania prawa.

Nie chodzi przy tym o jedno zdarzenie, które należałoby przeciwstawić skutkom odwołania, lecz o kilka odrębnych, kwalifikowanych naruszeń obejmujących istotne sfery wykonywania funkcji.

W tych warunkach ciężar interesu publicznego przemawiającego za zapewnieniem, aby obowiązki Rektora-Komendanta wykonywała osoba dająca gwarancję przestrzegania wynikających z nich ograniczeń prawnych, przeważa nad interesem strony w zachowaniu funkcji do końca kadencji.

Odwołanie nie wykracza przy tym poza to, co niezbędne dla osiągnięcia celu nadzorczego. Rozstrzygnięcie dotyczy sprawowania funkcji Rektora-Komendanta. Nie stanowi orzeczenia o odpowiedzialności dyscyplinarnej ani rozstrzygnięcia o sytuacji osób, którym nadano stopnie naukowe. Nie zastępuje również postępowań pozostających we właściwości innych organów.

10. Ciągłość funkcjonowania Akademii

Minister uwzględnił także możliwe skutki odwołania dla ciągłości działania Uczelni. Sam ustawodawca przewidział mechanizm zabezpieczający tę ciągłość. Art. 432 ust. 5 p.s.w.n. nakazuje w przypadku odwołania rektora przez ministra odpowiednio stosować art. 24 ust. 7 i 8 p.s.w.n., a więc przepisy dotyczące powołania rektora na pozostałą część kadencji oraz wykonywania jego obowiązków w okresie przejściowym.

W niniejszej sprawie Senat Akademii dodatkowo podjął w dniu 9 czerwca 2026 r. uchwałę nr 308/26, ustanawiającą mechanizm przejęcia obowiązków Rektora-Komendanta w razie wykonania decyzji wydanej na podstawie art. 432 ust. 5 p.s.w.n. W dokumentacji sprawy wskazano, że uchwała z góry określa osobę przejmującą obowiązki, co służy zabezpieczeniu ciągłości reprezentacji i zarządzania Uczelnią.

Nie ma zatem podstaw do przyjęcia, że wykonanie środka nadzorczego samo przez się powodowałoby powstanie próżni ustrojowej, brak organu zdolnego do reprezentowania Akademii albo konieczność przerwania jej bieżącej działalności. Okoliczność ta nie stanowi samodzielnej podstawy odwołania, ma jednak znaczenie przy ocenie jego proporcjonalności, ponieważ ogranicza negatywne skutki organizacyjne zastosowania środka.

11. Ocena kumulatywna

Szczególnego podkreślenia wymaga, że całościowa ocena materiału nie polega na prostym sumowaniu zarzutów. Kumulatywne znaczenie stwierdzonych zachowań wynika z tego, że dotyczą one różnych obowiązków prawnych, różnych obszarów

działalności Uczelni i różnych okresów, a mimo to prowadzą do zbieżnego wniosku co do sposobu wykonywania funkcji Rektora-Komendanta.

Wspólnym elementem nie jest konkretny motyw działania strony ani założenie o jej złej wierze. Minister takiego ustalenia nie czyni. Wspólnym elementem jest natomiast występująca w kilku obszarach niezgodność sposobu wykonywania funkcji z prawnie określonym standardem wymaganym od Rektora-Komendanta: obowiązkiem zapewniania wykonywania prawa w Uczelni, respektowania ograniczeń wynikających ze statusu organu apolitycznej formacji państwowej oraz prawidłowego wykonywania zadań publicznych powierzonych Uczelni ustawą. Z tego względu całokształt sprawy ma większe znaczenie niż każde zdarzenie rozpatrywane w całkowitej izolacji.

Jednocześnie, jak wskazano wyżej, ocena kumulatywna nie służy naprawieniu ewentualnego braku kwalifikowanego charakteru poszczególnych naruszeń. Minister stwierdził taki charakter odrębnie. W szczególności postępowania awansowe oraz naruszenie zasady apolityczności każde z osobna osiągają ciężar uzasadniający zastosowanie art. 432 ust. 5 p.s.w.n. Ich łączne wystąpienie dodatkowo wzmacnia natomiast ocenę konieczności zastosowania środka personalnego.

12. Wniosek końcowy

Po ponownym, pełnym rozpatrzeniu sprawy Minister Sprawiedliwości stwierdza, że materiał dowodowy pozwala na przypisanie dr. Michałowi Sopińskiemu konkretnych i zindywidualizowanych naruszeń własnych obowiązków prawnych, które – oceniane zarówno oddzielnie, jak i łącznie – spełniają przesłanki art. 432 ust. 5 p.s.w.n.

Stwierdzone naruszenia mają charakter rażący ze względu na znaczenie naruszonych norm, szczególny status sprawowanej funkcji, ciężar gatunkowy objętych nimi sfer działalności oraz ich rzeczywiste i potencjalne skutki dla praworządnego funkcjonowania państwowej uczelni i Służby Więziennej.

Mają one również charakter uporczywy, ponieważ nie były zdarzeniami incydentalnymi, lecz zachowaniami powtarzającymi się albo utrzymywanymi przez dłuższy czas, w tym również w sytuacji, w której Rektor-Komendant posiadał wiedzę umożliwiającą podjęcie działań służących zapewnieniu zgodności funkcjonowania Uczelni z prawem.

Minister uwzględnił wszystkie istotne okoliczności korzystne dla strony oraz dokumenty przedstawione po wydaniu decyzji z dnia 28 maja 2026 r.

Doprowadziło to do doprecyzowania niektórych wcześniejszych ocen, w szczególności ograniczenia znaczenia przypisywanego wątkowi aplikacji kuratorskiej oraz wyraźnego oddzielenia postępowań prowadzonych przez inne organy od własnej odpowiedzialności Rektora-Komendanta. Nie doprowadziło natomiast do zmiany zasadniczego wyniku oceny.

Po rozważeniu celu środka, jego przydatności, możliwości zastosowania środków mniej ingerujących oraz ciężaru interesów pozostających w kolizji Minister Sprawiedliwości uznaje, że odwołanie dra Michała Sopińskiego z funkcji Rektora-Komendanta jest środkiem koniecznym, adekwatnym i proporcjonalnym do charakteru oraz skali stwierdzonych naruszeń.

Środki skierowane wyłącznie do poszczególnych postępowań lub aktów Uczelni nie odpowiadałyby personalnemu i wieloobszarowemu charakterowi naruszeń. Dalsze oczekiwanie na zakończenie postępowań pozostających we właściwości innych organów nie służyłoby natomiast wyjaśnieniu kwestii, które Minister jest obowiązany i zdolny ocenić samodzielnie na podstawie zgromadzonego materiału.

W konsekwencji interes publiczny związany z zapewnieniem praworządnego, politycznie neutralnego i zgodnego z ustawowymi zadaniami funkcjonowania Akademii Wymiaru Sprawiedliwości uzasadnia zastosowanie środka określonego w art. 432 ust. 5 p.s.w.n., pomimo jego daleko idącego charakteru.

Z tych przyczyn Minister Sprawiedliwości nie znajduje podstaw do zmiany decyzji z dnia 28 maja 2026 r. i uznaje za zasadne utrzymanie jej w mocy.

Niniejsza decyzja jest ostateczna.

Pouczenie:

Na podstawie art. 13, 50, 53 § 1 oraz 54 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2026 r. poz. 143) od niniejszej decyzji służy skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie, którą wnosi się za pośrednictwem Ministra Sprawiedliwości w terminie 30 dni od dnia jej doręczenia. Wpis od skargi wynosi 200 zł. Strona ma również możliwość ubiegania się o zwolnienie od kosztów albo o przyznanie prawa pomocy.

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

Waldemar Żurek

Decyzję otrzymuje:

- dr Michał Sopiński – Rektor Komendant Akademii Wymiaru Sprawiedliwości